Oziọma Matiu

Usoro ọmụmụ Jisọs onye bụ Kraịst ahụ

1 Nke a bụ ndekọ usoro ọmụmụ Jisọs onye bụ Kraịst, nwa Devid, nwa Ebraham.

2 Ebraham mụrụ Aịzik,
Aịzik amụọ Jekọb,
Jekọb amụọ Juda na ụmụnne ya.
3 Juda mụtara Perez na Zera site na Tama,
Perez mụrụ Hezrọn,
Hezrọn amụọ Aram.
4 Aram mụrụ Aminadab,
Aminadab mụrụ Nashọn,
Nashọn amụọ Salmọn.
5 Salmọn bụ nna Boaz, site na nwunye ya Rehab,
Boaz mụrụ Obed, site na nwunye ya Rut,
Obed amụọ Jesi.
6 Jesi amụọ Devid, bụ eze.

Devid mụrụ Solomọn site na nwunye ya Ụraya.
7 Solomọn mụrụ Rehoboam,
Rehoboam amụọ Abija,
Abija amụọ Esa.
8 Esa mụrụ Jehoshafat,
Jehoshafat amụọ Joram,
Joram amụọ Ụzaịa.
9 Ụzaịa mụrụ Jotam,

Jọtam amụọ Ehaz,
Ehaz amụọ Hezekaya.
10 Hezekaya mụrụ Manase,
Manase amụọ Emọn,
Emọn amụọ Josaya.
11 Mgbe e mere ka ha gaa biri n'ala Babilọn ka
Josaya mụrụ Jekonaya na ụmụnne ya.

12 Mgbe ha si Babilọn lọta
Jekonaya mụrụ Shealtiel,
Shealtiel amụọ Zerubabel.
13 Zerubabel mụrụ Abiud,
Abiud amụọ Eliakịm,
Eliakịm amụọ Azoa.
14 Azoa mụrụ Zadọk,
Zadọk amụọ Akịm,
Akịm amụọ Eliud.
15 Eliud mụrụ Elieza,
Elieza amụọ Matan,
Matan amụọ Jekọb.
16 Jekọb mụrụ Josef onye bụ di Meri nne Jisọs,
onye a na-akpọ Kraịst.

17 Ya mere, site n'Ebraham ruo na Devid, e nwere ọgbọ iri na anọ. Ma site n'oge Devid ruo mgbe a dọọrọ ha n'agha gaa Babilọn, e nwere ọgbọ iri na anọ. Sitekwanụ n'oge ahụ ruo mgbe a mụrụ Kraịst bụkwa ọgbọ iri na anọ.

Josef anabata Jisọs dịka nwa ya nwoke

18 Otu a ka ọmụmụ Jisọs, onye a na-akpọ
Kraịst* siri dị: Nne ya Meri bụ onye e kwenyere
na ọ ga-alụ Josef, ma tupu ha ebikọọ ọnụ a
chọpụtara na Meri di ime site na Mmụọ Nsọ.
19 Ma Josef di ya bụ onye ezi omume, ọ chọghị
imenye ya ihere, n'ihi ya, o zubere ịchụ ya na
nzuzo.
20 Mgbe Josef nwechara mkpebi a, mmụọ ozi
Onyenwe anyị bịakwutere ya na nrọ sị ya, "Josef
nwa Devid, atụla egwu ịkpọrọ Meri ka ọ bụrụ
nwunye gị, n'ihi na nwa ahụ ọ dị ime ya sitere
n'ike Mmụọ Nsọ.
21 Ọ ga-amụkwa nwa nwoke, onye ị ga-akpọ
aha ya Jisọs,† n'ihi na ọ ga-azọpụta ndị nke ya
site na mmehie ha."
22 Ihe ndị a mere iji mezuo ihe ahụ Onyenwe
anyị kwuru site n'ọnụ onye amụma ya sị,
23 "Lee, nwaagbọghọ ahụ na-amaghị nwoke
ga-atụrụ ime, mụọ nwa nwoke. Ha ga-akpọ aha
ya Ịmanụel"‡ (nke bụ ma asụgharịa ya, "Chineke
nọnyeere anyị").
24 Mgbe Josef si n'ụra teta, o mere dịka mmụọ
ozi Onyenwe anyị nyere ya n'iwu. Ọ kpọọrọ Meri
ka ọ bụrụ nwunye ya.
25 Ma ha abụọ edinakọghị tutu ruo mgbe ọ
mụsịrị nwa nwoke, onye ọ kpọrọ aha ya Jisọs.

2

Ọbịbịa ndị amamihe

---

* **1:18** Maọbụ, *Onye nzọpụta* † **1:21** *Jisọs* nke a bụ otu ndị Griik si akpọ *Joshua* nke pụtara ONYENWE ANYỊ na-azọpụta. ‡ **1:23** Aịz 7:14

1 Mgbe a mụchara Jisọs na Betlehem nke Judịa
n'oge Herọd bụ eze, ndị amamihe si ọwụwa
anyanwụ bịaruru Jerusalem,
2 na-ajụ ajụjụ sị, "Olee ebe ọ nọ, bụ onye a
mụrụ ịbụ eze ndị Juu? Anyị hụrụ kpakpando
ya* n'ọwụwa anyanwụ, ma bịa ịkpọ isiala nye
ya."
3 Mgbe eze Herọd nụrụ nke a, obi lọrọ
ya mmiri nke ukwuu, ya na ndị niile bi na
Jerusalem.
4 Mgbe ọ kpọkọtara ndịisi nchụaja na ndị ozizi
iwu niile, ọ jụrụ ha, olee ebe e kwuru na a ga-
amụ Kraịst† ahụ.
5 Ha zara ya sị, "Na Betlehem nke Judịa. N'ihi
na otu a ka onye amụma ahụ dere n'akwụkwọ
sị,
6 " 'Ma gị onwe gị, Betlehem, dị n'ala Juda,
ị dịghị nta karịchasịa n'etiti ndị ọchịchị Juda,
n'ihi na ọ bụ site na gị ka onye ọchịchị ga-esi pụta,
onye ga-achị ndị nke m Izrel.'‡"
7 Mgbe ahụ Herọd kpọrọ ndị amamihe ahụ na
nzuzo jụpụta ha banyere oge kpakpando ahụ ji
pụta ìhè.
8 O zipụrụ ha ije Betlehem sị ha, "Gaanụ lee
anya nke ọma chọpụta ebe nwantakịrị ahụ nọ.
Mgbe unu chọtara ya, bịanụ mee ka m mara, ka
m gaakwa kpọọ isiala nye ya."
9 Mgbe ha nụrụ okwu eze, ha pụrụ gawa,
ma kpakpando ahụ ha hụrụ n'ọwụwa anyanwụ

* **2:2** *Kpakpando ya* mgbe ọ walitere † **2:4** Maọbụ, *Onye nzọpụta* ‡ **2:6** Mai 5:2

pụtakwara ọzọ, na-aga n'ihu ha ruo mgbe ọ
bịara guzo n'elu ebe nwantakịrị ahụ nọ.
10 Ha ṅụrịrị ọṅụ nke ukwuu mgbe ha hụrụ
kpakpando ahụ.
11 Ka ha banyere n'ụlọ ahụ, ha hụrụ nwan-
takịrị ahụ na nne ya Meri, ha gburu ikpere n'ala
ma kpọọrọ ya isiala. Ha meghere akpa akụ ha
nye ya onyinye ọlaedo na ọkpụrụkpụ eso osisi
na-esi isi ụtọ a na-akpọ frankisens,§ ya na máá.*
12 N'ihi na a dọrọ ha aka na ntị na nrọ ka
ha ghara ịlaghachikwuru Herọd, ha sitere n'ụzọ
ọzọ laghachi obodo ha.

Mgbapụ gaa n'ala Ijipt

13 Mgbe ndị amamihe ahụ lasịrị, mmụọ ozi
Onyenwe anyị mere ka Josef hụ ya na nrọ, ọ sịrị
ya, "Bilie ọsịịsọ kpọrọ nwantakịrị a na nne ya
gbalaa Ijipt. Alọghachikwala tutu ruo mgbe m
ga-agwa gị, n'ihi na Herọd na-achọ nwantakịrị a
ka o gbuo ya."
14 N'oge abalị, Josef biliri kpọrọ Meri na
nwantakịrị ahụ gbalaa Ijipt.
15 Ebe ahụ ka ha nọgidere tutu ruo mgbe
Herọd nwụrụ. Nke a mere ka okwu ahụ
Onyenwe anyị kwuru site n'ọnụ onye amụma
mezuo. "Ọ bụkwa site n'Ijipt ka m kpọpụtara
nwa m."†
16 Iwe were Herọd nke ukwuu mgbe ọ
chọpụtara na ndị amamihe ahụ aghọọla ya
aghụghọ. N'ihi ya, o nyere iwu banyere Betle-
hem na obodo nta ndị ọzọ gbara ya gburugburu,

§ **2:11** Maọbụ, *mgbaisiọma* * **2:11** Maọbụ, *mgba ilu* † **2:15** Hos 11:1

ka ha gbuo ụmụntakịrị niile nọ n’obodo ndị a,
bụ ndị gbara site n’afọ abụọ gbadaa, dị ka ihe ọ
nụtara site n’ọnụ ndị amamihe si dị.
17 E sitekwara otu a mezuo amụma ahụ Jere-
maya buru sị,
18 “A nụrụ otu olu na Rema,
ịkwa akwa na oke iru ụjụ dị,
Rechel na-akwa akwa n’ihi ụmụ ya;
ọ dịghị nkasiobi ọbụla dịrị ya,
n’ihi na ha adịghịkwa.”‡

Nlọghachi na Nazaret

19 Mgbe Herọd nwụrụ, mmụọ ozi Onyenwe
anyị bịakwutere Josef na nrọ n’Ijipt
20 sị ya, “Bilie, kpọrọ nwantakịrị ahụ na nne
ya laghachi n’ala Izrel n’ihi na ndị na-achọ igbu
ya anwụọla.”
21 Ya mere, o biliri, kpọọrọ nwantakịrị ahụ na
nne ya, laghachi n’ala Izrel.
22 Mgbe ọ nụrụ na eze ọhụrụ gbanwere Herọd
na Judịa bụ nwa ya a na-akpọ Akelus,§ egwu
tụrụ Josef ịlaghachi ebe ahụ. Ma n’ihi na adọwo
ya aka na ntị na nrọ, ọ wezugara onwe ya gaa
n’akụkụ Galili.
23 Ọ gara biri n’obodo a na-akpọ Nazaret. E
sitekwara otu a mezuo okwu ọnụ ndị amụma sị
na, “A ga-akpọ ya onye Nazaret.”

3

Nkwusa nke Jọn

‡ **2:18** Jer 31:15 § **2:22** *Akelus* Onye ketara ịchị otu ụzọ n’ụzọ atọ n’alaeze Herọd.

1 N'oge ahụ, Jọn omee baptizim bịara na-ezisa
ozi n'ọzara Judịa. Isi okwu ya bụ,
2 "Chegharịanụ, n'ihi na alaeze eluigwe dị
nso."
3 N'ihi na nwoke a bụ onye e kwuru okwu
banyere ya site n'ọnụ onye amụma Aịzaya sị,
"Otu onye na-eti mkpu n'ọzara, na-asị,
'Dozienụ ụzọ maka Onyenwe anyị,
meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.' "*
4 Jọn yi uwe e ji ajị ịnyịnya kamel mee.
O kekwara ihe okike ukwu nke akpụkpọ anụ
n'ukwu ya. Nri ya bụ igurube na mmanụ aṅụ.
5 N'oge ahụ, ndị mmadụ sitere Jerusalem, na
Judịa niile, n'ala niile dị Jọdan gburugburu, na-
apụkwuru ya.
6 Mgbe ha na-ekwupụta mmehie ha, o mere ha
baptizim n'osimiri Jọdan.
7 Ma mgbe ọhụrụ ọtụtụ ndị Farisii na ndị
Sadusii ka ha na-abịa ka e mee ha baptizim, ọ
sịrị ha, "Unu ụmụ ajụala, onye dọrọ unu aka na
ntị sị unu gbanarị ọnụma nke na-abịa?
8 Mịanụ mkpụrụ na-egosipụta nchegharị unu.
9 Unu echekwala na unu pụrụ ị sị n'ime onwe
unu, 'Anyị nwere Ebraham dịka nna,' n'ihi na
Chineke pụrụ isite na nkume ndị a mepụtara
Ebraham ụmụ.
10 Ma ugbu a atụkwasịla anyụike na
mgbọrọgwụ osisi niile. Osisi ọbụla nke na-
adịghị amị ezi mkpụrụ ka a ga-egbutu, tụba ya
n'ime ọkụ.
11 "Mụ onwe m ji mmiri eme unu baptizim
n'ihi nchegharị, ma onye dị ike karịa m na-abịa.

* **3:3** Aịz 40:3

Onye m na-erughị ịchịta akpụkpọụkwụ ya. Ọ ga-
eji Mmụọ Nsọ na ọkụ were mee unu baptizim.
12 Ihe ịfụcha ọka ya dị ya n’aka, ọ ga-azacha
ebe ịzọcha ọka ya nke ọma, chịkọta mkpụrụ
ọka wiiti tinye ha n’ọba, ma jiri ọkụ a na-apụghị
imenyụ emenyụ rechapụ igbugbo ọka.”

Jọn emee Jisọs baptizim

13 Mgbe ahụ, Jisọs sitere na Galili bịa n’osimiri
Jọdan ka Jọn mee ya baptizim.
14 Ma Jọn chọrọ igbochi ya, sị, “Ọ bụ m kwesiri
ịbịakwute gị ka ị mee m baptizim. Gịnị mere i ji
abịakwute m?”
15 Ma Jisọs zara ya sị, “Kwere ka ọ dịrị otu
a ugbu a, o kwesiri ka anyị mezuo ezi omume
niile.” Mgbe ahụ Jọn kwenyere.
16 Ngwangwa e mechara Jisọs baptizim, o
sitere na mmiri ahụ rịpụta. N’otu oge ahụ,
eluigwe meghere, Jọn hụrụ Mmụọ nke Chineke
ka o si n’elu fedata dị ka nduru na-ebekwasị Jisọs
n’isi.
17 Otu olu sitere n’eluigwe kwuo okwu sị,
“Onye a bụ Ọkpara m, onye m hụrụ n’anya. Ihe
ya dị m ezi mma.”

4

Ọnwụnwa a nwara Jisọs n’ọzara

1 Emesịa, Mmụọ Nsọ duuru Jisọs baa n’ọzara
ka ekwensu nwaa ya ọnwụnwa.
2 Mgbe o busiri ọnụ iri ụbọchị anọ ehihie na
abalị, agụụ gụrụ ya nke ukwuu.

3 Mgbe ahụ onye ọnwụnwa ahụ bịakwutere ya
sị, "Ọ bụrụ na ị bụ Ọkpara Chineke, gwa nkume
ndị a ka ha ghọọ achịcha."

4 Ma Jisọs zara, "E dere ya n'akwụkwọ nsọ sị,
'Ọ bụghị naanị site na achịcha*ka mmadụ si adị
ndụ, kama site n'okwu niile si n'ọnụ Chineke
pụta.'†"

5 Mgbe ahụ, ekwensu duuru ya baa n'obodo
nsọ ahụ, mee ka o guzo n'ebe dịkarịsịrị elu nke
ụlọnsọ ukwu,

6 sị ya, "Ọ bụrụ na ị bụ Ọkpara Chineke, site
n'ebe a tụda onwe gị n'ala. N'ihi na e dere ya
n'akwụkwọ nsọ sị,

" 'Ọ ga-enye ndị mmụọ ozi ya iwu banyere gị,
ha ga-ebuli gị elu n'aka ha
ka ị ghara ịkpọbi ụkwụ gị na nkume.'‡"

7 Ma Jisọs zara sị ya, "E deela ya n'akwụkwọ
nsọ sị, 'Ị gaghị anwa Onyenwe gị na Chineke gị
ọnwụnwa.'§"

8 Ọzọkwa, ekwensu kpọọrọ ya gaa n'elu ugwu
dị elu, gosi ya alaeze niile nke ụwa na ebube ha.

9 Ọ sịrị ya, "Aga m enye gị ha niile ma ọ bụrụ
na ị daa n'ala kpọọ isiala nye m."

10 Ma Jisọs sịrị ya, "Si n'ebe m nọ pụọ,
ekwensu. N'ihi na akwụkwọ nsọ kwuru sị, 'Ọ
bụ naanị Onyenwe anyị Chineke gị ka ị ga-akpọ
isiala nye, naanị ya ka ị ga-efekwa.'*"

---

* **4:4** *Achịcha* nwere ike bụrụ *nri* † **4:4** Okwu a dịkwa n'akwụkwọ Dit 8:3. ‡ **4:6** Abụ 91:11,12 § **4:7** Gụọkwa ya n'akwụkwọ Dit 6:16. * **4:10** Nke a dịkwa n'akwụkwọ Dit 6:13.

11 Mgbe ahụ ekwensu hapụrụ ya laa. Ndị
mmụọ ozi bịakwutere ya, nọnyere ya, na-ejere
ya ozi.

Jisọs ebido ọrụ nkwusa

12 Mgbe Jisọs nụrụ na e tinyela Jọn n'ụlọ
mkpọrọ, ọ pụrụ gaa Galili.
13 Emesịa, ọ hapụrụ Nazaret gaa biri na
Kapanọm, bụ obodo dị n'akụkụ osimiri Galili. Ọ
dị nso n'oke ala Zebụlọn na Naftalị.
14 N'ụzọ dị otu a, amụma ahụ Aịzaya buru
mezuru. Amụma nke sịrị,
15 "Ala Zebụlọn na ala Naftalị,
nke dị n'akụkụ osimiri, n'ofe Jọdan,
Galili nke ndị mba ọzọ,
16 ndị nọ n'ọchịchịrị
ahụla ìhè dị ukwuu.
Ndị bi n'ala onyinyo ọnwụ
ka ìhè nwukwasịrị."†
17 Site n'oge ahụ gaa n'ihu Jisọs bidoro na-
ekwusa na-asị, "Chegharịanụ, n'ihi na alaeze
eluigwe dị nso."

Ọkpụkpọ ndị na-eso ụzọ ya

18 Ma mgbe Jisọs na-agafe n'akụkụ osimiri
Galili, ọ hụrụ ụmụnne abụọ, Saimọn onye a na-
akpọ Pita, na Andru nwanne ya, ndị ọrụ ha bụ
ịkụ azụ, ebe ha nọ n'ụgbọ mmiri na-akụ azụ.
19 Ọ sịrị ha, "Bịanụ soro m. Aga m eme unu
ndị ọkụ na-akụta mmadụ."
20 Ha hapụrụ ụgbụ azụ ha otu mgbe ahụ soro
ya.

---

† **4:16** Aịz 9:1,2

21 Mgbe ọ gara n'ihu nke nta, ọ hụrụ ụmụnne
abụọ ọzọ, Jemis nwa Zebedi na Jọn nwanne ya,
ebe ha na nna ha Zebedi nọ n'ime ụgbọ mmiri
na-ekezi ụgbụ azụ ha. Ọ kpọkwara ha,
22 ngwangwa ha hapụrụ ụgbọ ha na nna ha
soro ya.

Jisọs agwọọ ndị ọrịa

23 Jisọs jeghariri n'obodo niile nke Galili, na-
akụzi ihe n'ụlọ nzukọ niile ha, na-ekwusakwa
oziọma nke alaeze ahụ. Ọ na-agwọkwa ọrịa na
nrịa nrịa niile dị iche iche n'etiti ndị ahụ.
24 Akụkọ banyere ya gbasara jezuo akụkụ Siria
niile. Mgbe ahụ ọtụtụ ndị mmadụ kpọtaara ya
ndị niile ahụ na-esighị ike, ndị na-arịa ụdị ọrịa
dị iche iche, ndị nwere ahụ mgbu, na ndị mmụọ
ọjọọ na-esogbu, na ndị akwụkwụ, na ndị akụkụ
ahụ ha kpọnwụrụ akpọnwụ. Ọ gwọkwara ha
niile.
25 Ọtụtụ mmadụ sitere na Galili, Dekapọlịs,‡
Jerusalem, Judịa na n'ofe osimiri Jọdan, soro ya.

5

Nkwusa banyere alaeze ọhụrụ ahụ

1 Mgbe Jisọs hụrụ igwe mmadụ ahụ, ọ rigooro
n'elu ugwu. Mgbe ọ nọdụrụ ala, ndị na-eso ụzọ
ya bịakwutere ya,
2 o bido ikuziri ha ihe.

Okwu banyere ndị ngọzị na-adịrị

Ọ sịrị:
3 "Ngọzị na-adịrị ndị bụ ogbenye n'ime mmụọ,
n'ihi na alaeze eluigwe bụ nke ha.

---

‡ **4:25** Dekapọlịs pụtara Obodo iri.

4 Ngọzị na-adịrị ndị na-eru ụjụ,
n'ihi na a ga-akasị ha obi.
5 Ngọzị na-adịrị ndị dị nwayọọ n'obi,
n'ihi na ha ga-eketa ụwa.
6 Ngọzị na-adịrị ndị agụụ ezi omume na-agụ,
n'ihi na ndị ahụ ka afọ ga-eju.
7 Ngọzị na-adịrị ndị na-eme obi ebere,
n'ihi na ha ka a ga-emere ebere.
8 Ngọzị na-adịrị ndị dị ọcha n'obi,
n'ihi na ha ga-ahụ Chineke anya.
9 Ngọzị na-adịrị ndị na-eme ka udo dị n'etiti mmadụ na ibe ya,
n'ihi na a ga-akpọ ha ụmụ Chineke.
10 Ngọzị na-adịrị ndị a na-emegbu n'ihi ezi omume,
n'ihi na alaeze eluigwe bụ nke ha.

11 "Ngọzị na-adịrị unu mgbe ndị mmadụ na-
akọcha unu, na-emegbu unu, ma na-ekwukwa
okwu ọjọọ na ụgha niile dị iche iche megide unu
n'ihi m.
12 Nụrịanụ ọnụ, nwekwanụ obi ụtọ, n'ihi na
ụgwọ ọrụ unu dị ukwuu n'eluigwe. N'ihi na
n'ụzọ dị otu a ka ha sogburu ndị amụma ndị
buru unu ụzọ.

Nnu na ìhè

13 "Unu bụ nnu nke ụwa, ma ọ bụrụ na nnu
adịghị atọkwa ụtọ, a ga-eji gịnị mee ka ọ tọọ ụtọ
ọzọ? Ọ bakwaghị uru ọbụla, ma ọ bụghị naanị
itufu ya, ka ndị mmadụ zọọ ya ụkwụ.
14 "Unu bụ ihe nke ụwa. Unu dị ka obodo e
wuru n'elu ugwu nke a na-apụghị izo ezo.

15 Ndị mmadụ adịghị amụnye oriọna dọnye ya
n'okpuru igbe, kama a na-adọkwasị ya n'elu ihe
ịdọba oriọna, ka o nye ndị niile nọ n'ụlọ ahụ ìhè.
16 Ya mere, kwerenụ ka ìhè unu nwuo nye
mmadụ niile, ka ndị mmadụ hụ ọrụ ọma unu,
tookwa Nna unu nke bi n'eluigwe.

Mmezu iwu

17 "Unu echela na m bịara ịkagbu iwu Mosis,
maọbụ ozizi ndị amụma. Abịaghị m ịkagbu
akagbu, kama abịara m imezu ha.
18 N'ezie, agwa m unu, na tutu eluigwe na ụwa
agabiga, ọ dịghị otu mkpụrụ edemede ọbụla dị
nta, ọ bụladị nke dịkarịsịrị nta, nke a ga-esi
n'Iwu a wepụ ruo mgbe ha niile ga emezu.
19 N'ihi ya, onye ọbụla nke ga-emebi otu n'ime
iwu ndị a, ọ bụladị nke dịkarịsịrị nta, ma
kuziekwara ndị ọzọ ime otu ahụ, a ga-agụ onye
ahụ n'onye dịkarịsịrị nta n'alaeze eluigwe. Ma
onye na-ezi ụmụ mmadụ ka ha debe iwu ahụ, ma
na-emekwa okwu ndị ahụ n'onwe ya, a ga-akpọ
ya onye dị ukwuu n'alaeze eluigwe.
20 Ka m dọọ unu aka na ntị. Ọ bụrụ na ezi
omume unu akarịghị ezi omume ndị Farisii na
ndị ozizi iwu, unu apụghị ịba n'alaeze eluigwe
ma ọlị.

Ozizi banyere igbu mmadụ

21 "Unu nụrụ na-agwara ndị mmadụ n'oge
gara aga, sị, 'Onye egbula mmadụ, onye ọbụla
gburu mmadụ a ga-ekpe ya ikpe.'*
22 Ma asị m unu, na onye ọbụla nke na-
ewe iwe megide nwanna ya, na-enyefe onwe ya

* **5:21** Ọpụ 20:13

n'aka ikpe. Onye ọbụla nke na-akpọ nwanna ya *'Raka,'* ya bụ Onye iberiibe,† ga-aza ajụjụ n'ụlọikpe. Ọzọkwa, onye ọbụla nke kpọrọ nwanne ya,‡ 'Onye nzuzu,'§ na-edo onwe ya ịba n'ọkụ ala mmụọ.
23 "Ya mere, ọ bụrụ na ị gaa inye onyinye gị
n'ebe ịchụ aja, ma cheta n'ebe ahụ na gị na
nwanne gị adịghị n'udo,
24 hapụ onyinye gị n'ebe ịchụ aja, laa ka gị na
nwanne gị kpezie. Mgbe unu mere udo, laghachi
bịa nye onyinye gị.
25 "Mee ọsịịsọ ka gị na onye kpọ gị eje ụlọ ikpe
kpezie, mgbe ọ na-eburubeghị ikpe gị na ya jee
n'aka ọkaikpe, onye ga-enyefe gị n'aka ndị nche,
ma eleghị anya etinye gị n'ụlọ mkpọrọ.
26 N'ezie, agwa m gị, ị gaghị e si n'ebe ahụ pụta
ruo mgbe ị kwụghachiri kobo niile i ji.*

Ịkwa iko

27 "Unu nụrụ na e kwuru sị, 'Akwala iko.'†
28 Ma asị m unu, onye ọbụla lere nwanyị anya
site na-agụụ ịkwa iko emeelarị mmehie ịkwa iko
n'ime obi ya megide nwanyị ahụ.
29 N'ihi nke a, ọ bụrụ na anya aka nri gị na-
eme ka i jehie, ghụpụ ya tufuo. Ọ kaara gị mma
na i tufuru otu akụkụ ahụ gị baa n'alaeze karịa
na i ji ahụ zuruoke baa n'ọkụ ala mmụọ.
30 Ọ bụrụ na aka nri gị na-eme ka i jehie, gbupụ
ya tufuo. Ọ kaara gị mma na i tufuru otu akụkụ

---

† **5:22** Ọfọ ogori, n'okwu nleļị anya ‡ **5:22** Nke a pụtara *nwanna n'ime Kraịst* § **5:22** Maọbụ, *Onye na-enweghị uche* * **5:26** Maọbụ, *ụgwọ niile* † **5:27** Ọpụ 20:14

ahụ gị ma baa n’alaeze eluigwe, karịa na i ji ahụ zuruoke ma baa n’ọkụ ala mmụọ.

Ịgba alụkwaghị m

31 “E kwukwara sị, ‘Onye ọbụla chọrọ ịgbara nwunye ya alụkwaghị m, ga-ebu ụzọ dee akwụkwọ alụkwaghị m nye nwunye ya.’‡
32 Ma asị m unu, onye ọbụla gbara nwunye ya alụkwaghị m, ma ọ bụghị n’ihi ịkwa iko, ọ na-etinye nwanyị ahụ n’ọnọdụ ga-eme ka ọ kwaa iko. Ọ bụrụ na nwanyị ahụ alụọ di ọzọ, nwoke ahụ lụrụ nwanyị ahụ na-emekwa mmehie ịkwa iko.

Ịṅụ iyi

33 “Ọzọkwa, unu nụrụ na a gwara ndị mmadụ n’oge gara aga sị, ‘Aṅụla iyi ụgha, kama mezuo ihe niile unu ṅụrụ n’iyi nye Onyenwe anyị.’
34 Ma asị m unu aṅụla iyi ọbụla. Ejikwala eluigwe aṅụ iyi n’ihi na eluigwe bụ ebe ocheeze Chineke dị.
35 Ejikwala ụwa aṅụ iyi n’ihi na ụwa bụ ebe mgbakwasị ụkwụ ya. Ejikwala Jerusalem aṅụ iyi n’ihi na ọ bụ obodo Eze ukwu ahụ.
36 Ejikwala isi gị aṅụ iyi n’ihi na ị pụghị ime ka otu agịrị isi gị dị ọcha maọbụ dị oji.
37 Aṅụla iyi ọbụla. Kama ka okwu unu bụrụ ‘E’ maọbụ ‘Ee’; ihe ọbụla gafere nke a sitere n’aka ajọ onye ahụ.

Ịbọ ọbọ

‡ **5:31** Dit 24:1

38 “Unu anụla na e kwuru sị, ‘Ọ bụ anya ka
a kụkpọrọ, anya n’ọnọdụ anya. Ọ bụrụkwa otu
eze ka e tipụrụ, eze n’ọnọdụ eze.’§
39 Ma ana m asị unu eguzogidela onye bụ ajọ
onye. Kama ọ bụrụ na mmadụ amaa gị ụra na
ntị aka nri, tụgharịara ya ntị nke ọzọ.
40 Ọ bụrụ na mmadụ agbaa gị akwụkwọ
n’ụlọikpe, ka ọ nara gị uwe ime gị, nyekwa ya
uwe nke elu gị.
41 Ọ bụrụ na mmadụ esite n’ike chọọ ka i soro
ya gaa puku nzọ ụkwụ atọ, soro ya gaa puku nzọ
ụkwụ isii.
42 Nye onye ọbụla rịọrọ gị ihe.
Achụghachikwala ndị na-abịa ka i binye ha
ego.

Ịhụ ndị iro n’anya

43 “Unu nụrụ na e kwuru sị, ‘Hụnụ ndị
agbataobi unu n’anya, ma kpọkwanụ ndị iro unu
asị.’*
44 Ma asị m unu, hụnụ ndị iro unu n’anya,
kpekwaaranụ ndị na-esogbu unu ekpere.
45 Nke a ga-eme ka unu bụrụ ụmụ nke Nna unu
bi n’eluigwe, onye na-eme ka anwụ mụọrọ ndị
ọma na ndị ọjọọ, na-emekwa ka mmiri zooro ndị
ezi omume na ndị ajọ omume.
46 Ọ bụrụ naanị ndị hụrụ unu n’anya ka unu
na-ahụ n’anya, gịnị ga-abụ ụgwọ ọrụ unu? Ọ
bụladị ndị ọna ụtụ na-emekwa otu a.
47 Ọ bụrụkwa na unu na-ekele naanị ndị enyi
unu ekele, ọ dịghị ihe ọbụla dị iche n’ebe unu

§ **5:38** Ọpụ 21:24; Lev 24:20; Dit 19:21 * **5:43** Lev 19:18

na ndị ọzọ nọ. N'ihi na ndị na-amaghị Chineke
na-emekwa otu ahụ.
48 Ya mere, unu kwesiri izuoke n'ịrụ ọrụ ọma,
dịka Nna unu bi n'eluigwe si zukwaa oke.

6

Ozizi banyere inye onyinye

1 "Kpacharanụ anya ka unu ghara ime ezi
omume unu naanị ka ndị mmadụ hụ unu. N'ihi
na unu mee nke a, unu agaghị enweta ụgwọ ọrụ
ọbụla site n'aka Nna unu bi n'eluigwe.
2 "Unu afụla opi mgbe unu na-enye ndị nọ na
mkpa onyinye, n'ihi na otu a ka ndị ihu abụọ na-
eme n'ụlọ nzukọ na n'okporoụzọ, ka ndị mmadụ
too ha. N'ezie, ana m agwa unu, ha anatala ụgwọ
ọrụ ha n'izuoke.
3 Mgbe unu chọrọ ịrụ ọrụ ebere, meenụ ya na
nzuzo. Ekwela ka aka ekpe gị mata ihe aka nri
gị na-achọ ime.
4 Ka onyinye gị bụrụ na nzuzo. Mgbe ahụ, Nna
gị, onye na-ahụ ihe dị na nzuzo ga-akwụghachi
gị.

Ozizi banyere ekpere

5 "Mgbe ọbụla unu chọrọ ikpe ekpere, unu
emela dị ka ndị ihu abụọ, n'ihi na ha hụrụ iguzo
n'ime ụlọ ekpere, nakwa n'akụkụ ụzọ n'anya na-
ekpe ekpere, ebe ndị mmadụ ga-ahụ ha. N'ezie,
agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n'ebe o
zuruoke.
6 Kama, mgbe unu chọrọ ikpe ekpere, baanụ
n'ime ime ụlọ unu. Mechiekwanụ ụzọ unu,
kpọkuonụ Nna unu n'ekpere na nzuzo. Mgbe

ahụ Nna unu, onye na-ahụ ihe e mere na nzuzo, ga-enye unu ụgwọ ọrụ unu.
7 Mgbe unu na-ekpe ekpere, unu ekwula okwu
nkwukwasị efu dị ka ndị na-amaghị Chineke na-eme. Ha chere na a ga-anụ ekpere ha n’ihi ọtụtụ okwu ha na-ekwu.
8 Unu adịla ka ha. Chetanụ na tupu unu arịọ
arịrịọ ọbụla, Nna unu bi n’eluigwe maara ihe na-akpa unu.
9 “Sinụ otu a na-ekpe ekpere:
“ ‘Nna anyị nke bi n’eluigwe,
ka e doo aha gị nsọ.
10 Ka alaeze gị bịa,
ka e mee uche gị n’ụwa,
dịka e si eme ya n’eluigwe.
11 Nye anyị nri nke ụbọchị taa.
12 Gbaghara anyị mmehie anyị,
dịka anyị si agbaghara ndị na-emehie megide anyị.
13 Ekwela ka anyị daba n’ime ọnwụnwa,
kama, zọpụta anyị n’aka ajọ onye ahụ.’*
14 Ọ bụrụ na unu agbaghara ndị mmadụ mgbe ha
mehiere megide unu, Nna unu nke bi n’eluigwe ga-agbagharakwa unu mmehie unu.
15 Ọ bụrụkwanụ na unu agbagharaghị ndị ọzọ
mmehie niile ha, Nna unu nke bi n’eluigwe agaghị agbaghara unu mmehie unu.

Ibu ọnụ

---

* **6:13** Akwụkwọ ochie ụfọdụ na-emechi ekpere a n’ụzọ dị otu a, *n’ihi n’alaeze bụ nke gị, ike na otuto ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen.*

16 “Ọzọ, mgbe ọbụla unu na-ebu ọnụ, unu
agbarụla ihu unu dịka ndị ihu abụọ na-eme.
N’ihi na ha na-agbarụ ihu ha ka ndị ọzọ hụ na
ha na-ebu ọnụ. N’ezie agwa m unu, ha anatala
ụgwọ ọrụ ha.
17 Mgbe ị na-ebu ọnụ, tee isi gị mmanụ, ma
saakwa ihu gị mmiri,
18 ka ndị ọzọ ghara ịhụta na ị na-ebu ọnụ kama
ka ọ bụrụ naanị nye Nna gị, onye anya na-adịghị
ahụ. Nna gị, onye na-ahụ ihe niile na-eme na
nzuzo, ga-akwụ gị ụgwọ.

Ịkpado akụ n’eluigwe

19 “Unu akpadola akụ n’ụwa nye onwe unu,
ebe ọ ga-agba nchara, akịka atakwa ya, ebe ndị
ohi ga-etiwa ma zukwaa ha.
20 Kama kwadoonụ akụ n’eluigwe nye onwe
unu, ebe ha na-agaghị agba nchara, ebe akịka na-
agaghị eri ha, ebe ndị ohi na-adịghị etiwa maọbụ
zuo ihe.
21 N’ihi na ebe ọbụla akụ unu dị ka obi unu
ga-adịkwa.

22 “Anya bụ oriọna nke anụ ahụ. Ọ bụrụkwa
na anya gị adịrị ọcha, ahụ gị niile ga-ejupụta
n’ìhè.
23 Ọ bụrụ na anya gị ajọọ njọ, akụkụ ahụ gị
niile ga-ejupụta n’ọchịchịrị. Ọ bụrụkwa na ìhè
ahụ dị n’ime gị aghọọ ọchịchịrị, ọchịchịrị ahụ
ga-adị ukwuu.

24 “Ọ dịghị onye ọbụla pụrụ ife nna ukwu
abụọ, n’ihi na ọ ga-achọ ịhụ otu n’ime ha n’anya,
kpọkwa nke ọzọ asị, maọbụ sọpụrụ otu ma lelịa

nke ọzọ anya. Otu a kwa i nweghị ike ife Chineke na akụ otu mgbe ahụ.

Echegbula onwe unu

25 “N’ihi nke a ka m ji na-asị unu, unu echeg-
bula onwe unu banyere ndụ unu, ihe unu ga-eri,
maọbụ ihe unu ga-aṅụ, maọbụ banyere ahụ unu,
ihe unu ga-eyi n’ahụ. Ọ bụ ndụ akarịghị nri eji
azụ ya, ka ọ bụ ahụ akarịghị ihe e ji ekpuchi ya?
26 Werenụ ụmụ nnụnụ dị ka ihe ịmaatụ. Ha
adịghị akụ mkpụrụ n’ubi maọbụ ewe ihe ubi.
Ha adịghị achịkọtakwa ihe debe n’ọba. Ma Nna
unu nke bi n’eluigwe na-azụ ha. Ọ bụ na unu
adịghị oke ọnụahịa karịa ha?
27 Onye n’etiti unu pụrụ itinye otu nkeji
n’ogologo ụbọchị nke ndụ† ya site n’ichegbu
onwe ya?

28 “Gịnị mekwaranụ unu ji na-anọ n’echiche
oge niile maka uwe? Leenụ okoko osisi nke
ọhịa. Ha adịghị arụ ọrụ maọbụ dọgbuo onwe
ha n’ọrụ.
29 Ma asị m unu, ọ bụladị Solomọn n’ebube nke
ịbụ eze ya niile, eyighị uwe ọbụla mara mma dị
ka otu n’ime okoko osisi nke ọhịa ndị a.
30 Ma ọ bụrụ na Chineke si otu a chọọ ahịhịa
efu nke ubi mma, nke pụrụ ịdị ndụ taa ma echi
atụba ha n’ite ọkụ, ọ bụ na ọ gaghị a chọọ unu
mma karịa. Unu ndị okwukwe nta?
31 N’ihi nke a, unu echegbukwala onwe unu
na-asị, ‘Gịnị ka anyị ga-eri?’ maọbụ, ‘Gịnị ka
anyị ga-aṅụ?’ maọbụ, ‘Gịnịkwa ka anyị ga-eyi?’

† **6:27** Maọbụ, *otu kubit n’ogologo ya*

32 Ọ bụ ihe ndị a ka ndị na-amaghị Chineke na-
achọsi ike. Ma Nna unu bi n'eluigwe maara na
ọ dị unu mkpa.
33 Ma burunu ụzọ chọọ alaeze ya na ezi omume
ya, a ga-atụkwasịkwara unu ihe ndị a niile.
34 Ya mere, unu echegbula onwe unu banyere
echi, n'ihi na echi ga-echere onwe ya. Nsogbu
nke ụbọchị taa ezuorola ụbọchị taa.

7

Ikpe ndị ọzọ ikpe

1 "Unu ekpela ndị ọzọ ikpe, ka a ghara ikpekwa
unu ikpe.
2 N'ihi na a ga-ekpe unu ikpe dịka unu si kpee
ndị ọzọ. Ọ bụkwa ihe unu ji tụọrọ ndị ọzọ ka a
ga-eji tụọrọ unu.
3 "Gịnị mere i ji elee ntakịrị ahịhịa dị nwanna
gị*n'anya ma ị dịghị ahụta obodobo osisi dị gị
onwe gị n'anya?
4 Olee otu ị ga-esi gwa ya si, 'Nwanna m, kwere
ka m tụpụ gị ntakịrị ahịhịa danyere gị n'anya,'
mgbe obodobo osisi dị gị n'anya, nke na-adịghị
ekwe gị hụzie ụzọ.
5 Onye ihu abụọ! Buru ụzọ wepụ obodobo osisi
dị gị n'anya ka i nwee ike ịhụzi ụzọ tụpụ ntakịrị
ahịhịa nke dị nwanna gị n'anya.
6 "Enyela nkịta ihe dị nsọ. Enyekwala ezi ihe
dị oke ọnụahịa. Ha ga-azọtọ ha ma tụgharịakwa
dọrie gị.

Rịọọnụ, chọọnụ, kụọnụ aka

* **7:3** *Nwanna gị* onye agbataobi gị.

7 “Na-arịọnụ, unu ga-arịọta, na-achọnụ,
unu ga-achọta, kụọkwanụ aka n’ụzọ, a ga-
emeghekwara unu ụzọ.
8 N’ihi na onye na-arịọ, na-arịọta. Onye na-
achọ, na-achọta. Onye na-akụ aka n’ụzọ ka a
ga-emeghekwara ụzọ.
9 “Ọ dị onye n’ime unu, ma ọ bụrụ na nwa ya
arịọọ ya achịcha, ga-enye ya okwute?
10 Maọbụ, nwata ahụ arịọọ azụ, o nye ya
agwọ?
11 Ya mere, ebe unu ndị ọjọọ maara otu e si
enye ụmụ unu ezi onyinye, Nna unu bi n’eluigwe
ọ gaghị enye unu karịa, ma ọ bụrụ na unu arịọọ
ya!
12 Ya mere, n’ime ihe niile, na-emeso ndị
mmadụ dị ka i si chọọ ka ha mesoo gị. Nke a
bụ nchịkọta ihe iwu na ndị amụma ziri.

Ụzọ dị warawara na ndị dị obosara

13 “Sitenụ n’ọnụ ụzọ dị warawara banye. N’ihi
na ọnụ ụzọ ahụ dị obosara. Mbara ka ụzọ ahụ
dịkwa na-eduba n’ịla n’iyi. Ọtụtụ na-esoro ya.
14 Ole na ole na-achọta ụzọ ahụ na-eduba na
ndụ, n’ihi na ọ dị warawara, dịkwa nkpagide.

Osisi na mkpụrụ ya

15 “Kpachapụnụ anya! N’ihi na ndị amụma
ụgha dị. Ha na-abịakwute unu n’ụdịdị atụrụ,
ma ha bụ agụ.
16 A ga-esite na mkpụrụ† ha mata ndị ha bụ.
Ndị mmadụ ọ na-esite n’osisi ogwu dị n’ọhịa

† **7:16** *Mkpụrụ* N’ebe a o bụ ihe Igbo na-akpọ omume maọbụ agwa.

ghọta mkpụrụ osisi grepu, ka ha na-esite n’osisi
uke gbara n’ọhịa ghọta mkpụrụ fiig?
17 N’ụzọ dị otu a, osisi ọbụla dị mma na-
amịpụta mkpụrụ ọma, ma osisi dị njọ na-
amịpụta mkpụrụ dị njọ.
18 Osisi na-amị mkpụrụ ọma adịghị amị
mkpụrụ ọjọọ. Nke na-amị mkpụrụ ọjọọ
adịghịkwa amị mkpụrụ ọma.
19 Ma osisi ọbụla na-amịghị mkpụrụ ọma ka a
ga-egbutu tụnye ya n’ọkụ.
20 Ụzọ e si amata osisi ọma bụ site na mkpụrụ
ya.

Ndị ga-abanye n’alaeze

21 “Ọ bụghị ndị niile na-asị m ‘Onyenwe anyị,
Onyenwe anyị,’ ga-abanye n’alaeze eluigwe,
kama ọ bụ naanị ndị ahụ na-eme ihe Nna m nọ
n’eluigwe na-achọ ka ha mee.
22 N’ụbọchị ahụ, ọtụtụ ndị mmadụ ga-asị m,
‘Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, ọ bụ na anyị
ejighị aha gị buo amụma, jiri aha gị chụpụ mmụọ
ọjọọ, ma jirikwa aha gị ruo ọtụtụ ọrụ ebube?’
23 Mgbe ahụ aga m agwa ha hoohaa sị ha,
‘Amaghị m unu, sitenụ n’ihu m pụọ, unu ndị ajọ
omume!’

Ihe iso Jisọs Pụtara

24 “Onye ọbụla ṅara ntị n’okwu ndị a m kwuru,
ma meekwa ha, dị ka nwoke ahụ maara ihe, onye
wuru ụlọ ya n’elu oke nkume.
25 Mmiri zosikwara ike n’elu ụlọ ahụ, idee
mmiri sọkwara, tie n’ụlọ ahụ. Ifufe siri ike
fekwara, ma ụlọ ahụ adaghị. N’ihi na e wuru
ntọala ya n’elu oke nkume.

26 Ma ndị niile nụrụ okwu ndị a, ma lefuru ha
anya, bụ ndị nzuzu. Ha dị ka nwoke wuru ụlọ
ya n'elu aja.
27 Ngwangwa mmiri zoro, idee mmiri
sọkwara, ifufe fesikwara ike tie n'ụlọ ahụ,
ụlọ ahụ dara daruo ala. Ọdịda ya dị ukwuu."
28 Mgbe Jisọs kwuchara okwu ndị a, ozizi ya
juru igwe mmadụ ahụ niile anya.
29 N'ihi na o ziri ihe dịka onye nwere ikike. Ọ
bụghị dị ka ndị ozizi iwu ha.

8

Ọgwụgwọ onye ekpenta

1 Ọtụtụ mmadụ sooro Jisọs mgbe o si n'ugwu
ahụ rịdata.
2 Mgbe ha na-aga n'ụzọ, otu onye ekpenta
bịakwutere ya kpọọ isiala nye ya, rịọ ya sị,
"Onyenwe m, ọ bụrụ na ị chọrọ, ị pụrụ ime ka
m dị ọcha."
3 O setịpụrụ aka ya, metụ ya sị, "Achọrọ m ka
ị dị ọcha, dịrịkwa ọcha!" Ngwangwa, ekpenta
ahụ lara.
4 Jisọs nyere nwoke ahụ iwu sị ya, "Hụ
na ịgwaghị onye ọbụla, kama gaa gosi onye
nchụaja onwe gị, chụọkwa aja onyinye dịka
Mosis, nyere n'iwu, ka ọ bụrụ ihe ama nye ya."

Okwukwe nke onye ọchịagha

5 Mgbe ọ banyere na Kapanọm,* otu onye
ọchịagha† bịakwutere ya rịọọ ka o nyere ya aka.

---

* **8:5** Obodo dịkarịsịrị nso osimiri Jọdan, n'akụkụ ndịda ugwu ọnụ mmiri Galili. † **8:5** Onye na-achị narị ndị agha

6 Ọ sịrị, “Onyenwe m, onye na-ejere m ozi
dina n’ụlọ n’oke ihe mgbu, akụkụ ahụ ya
kpọnwụkwara akpọnwụ.”
7 Jisọs sịrị ya, “Ọ bụ m bịa gwọọ ya?”
8 Ma onye ọchịagha ahụ zara ya sị, “Onyenwe
m, ekwesighị m ka ị bata n’okpuru ụlọ m. Naanị
nọdụ n’ebe a, kwuo okwu, ahụ ga-adịkwa onye
na-ejere m ozi ike.
9 N’ihi na mụ onwe m bụkwa onye nọ
n’okpuru ikike ọchịchị, nwee ndị agha nọ
n’okpuru m. Ana m asị onye nke a, ‘gaa.’ Ọ gaa,
sịkwa onye nke ọzọ, ‘bịa.’ Ọ bịa. Ana m asị ohu
m, ‘mee nke a.’ Ọ na-emekwa ya.”
10 Mgbe Jisọs nụrụ okwu a, o juru ya anya nke
ukwuu. Ọ gwara igwe mmadụ ahụ so ya okwu
sị, “N’ezie, ahụbeghị m okwukwe dị otu a ebe
ọbụla; ọ bụladị n’Izrel niile.
11 N’ezie kwa, ọtụtụ ndị mmadụ ga-esite
n’ọwụwa anyanwụ nakwa ọdịda anyanwụ bịa
soro Ebraham na Aịzik na Jekọb nọkọọ n’oriri
n’alaeze eluigwe.
12 Ma ụmụ alaeze ahụ, ka a ga-atụpụ n’ezi,
n’ime ọchịchịrị, ebe ịkwa akwa na ịta ikikere
eze ga-adị.”
13 Jisọs gwara ọchịagha ahụ okwu sị ya, “Laa!
E meerela gị dị ka okwukwe gị sịrị dị.” Ahụ dịrị
onye ahụ na-ejere ya ozi mma n’otu awa ahụ.

Jisọs agwọọ ndị ọrịa

14 Mgbe Jisọs ruru n’ụlọ Pita, ọ chọpụtara na
nne nwunye ya nwere ahụ ọkụ.
15 Ọ metụrụ ya aka, ahụ ọkụ ahụ hapụrụ ya, o
biliri malite ijere ya ozi.

16 N’oge uhuruchi, ha kpọtaara ya ọtụtụ ndị
mmụọ ọjọọ na-esogbu. O ji okwu ọnụ chụpụ
mmụọ ọjọọ ahụ niile, gwọọkwa ndị niile ahụ na-
adịghị ike.
17 Nke a bụ imezu amụma ahụ Aịzaya buru sị,
“O bupụrụ nrịa nrịa anyị niile,
burukwa ọrịa anyị niile.”‡

Ihe ọ ga-efu iso Jisọs

18 Mgbe Jisọs hụrụ igwe mmadụ dị ukwuu ndị
gbara ya gburugburu, ọ nyere ndị na-eso ụzọ ya
iwu ka ha gafee n’ofe nke ọzọ.
19 N’oge ahụ, otu onye n’etiti ndị na-ezi iwu
bịakwutere ya sị ya, “Onye nkuzi, aga m eso gị
gaa ebe ọbụla ị na-aga.”
20 Jisọs zara, sị, “Nkịta ọhịa nwere ọnụ ebe
ha na-edina. Ụmụ nnụnụ nke igwe nwekwara
akwụ; ma Nwa nke Mmadụ enweghị ebe obibi.”
21 Otu onye ọzọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya sịrị
ya, “Onyenwe m, aga m eso gị, kama kwere ka
m buru ụzọ gaa lie nna m.”
22 Ma Jisọs zara sị ya, “Soro m ugbu a. Hapụ
ndị nwụrụ anwụ ka ha lie ndị nwụrụ anwụ ibe
ha.”

Ebili mmiri adajụọ

23 Mgbe ọ banyere n’ụgbọ, ndị na-eso ụzọ ya
sooro ya.
24 N’otu ntabi anya, oke ifufe bidoro ife n’ọdọ
mmiri ahụ, nke mere na ebili mmiri na-ekpuchi
ụgbọ ahụ. Ma ọ nọ na-arahụ ụra mgbe ihe ndị
a na-eme.

‡ **8:17** Aịz 53:4

25 Ndị na-eso ụzọ ya jekwuuru ya, kpọtee ya,
sị ya, “Onyenwe anyị, zọpụta anyị! Lee, na anyị
n’ala n’iyi.”
26 Ma ọ zaghachiri, “Unu ndị okwukwe nta,
gịnị mere ụjọ ji na-atụ unu?” Mgbe ahụ o biliri
baara ifufe ahụ na ebili mmiri ahụ mba. Ha niile
dajụrụ, deere jii.
27 O juru ndị na-eso ụzọ ya anya, mee ka ha
jụọ ajụjụ sị, “Ọ bụ ụdị mmadụ dị aṅaa ka nwoke
a bụ? Ọ bụladị ifufe na ebili mmiri na-eme ihe
o kwuru.”

Ọgwụgwọ ndị mmụọ ọjọọ na-esogbu

28 Mgbe o rutere n’ofe nke ọzọ nke obodo
Gadarin, mmadụ abụọ ndị mmụọ ọjọọ si n’ebe a
na-eli ozu zutere ya. Ha na-akpa ike nke ukwuu,
na ọ dịkwaghị onye na-esite n’ụzọ ahụ agafe
n’ihi ha.
29 Ngwangwa, ha tiri mkpu bido na-ajụ ajụjụ sị,
“Gịnị ka anyị na gị nwekọrọ, gị Ọkpara Chineke?
Ị gaghị echekwa eche ka oge ruo tupu ibido ịta
anyị ahụhụ?”
30 Igwe ezi§ nọ n’akụkụ ebe ahụ na-akpa nri.
31 Mmụọ ọjọọ ndị a rịọrọ ya arịrịọ sị, “Ọ bụrụ
na ị chụpụ anyị, biko, hapụ anyị ka anyị banye
n’ime ezi ndị a.”
32 Ọ nyere ha iwu sị ha, “Ngwa, gaanụ!” Ha
sitere n’ime mmadụ abụọ ahụ pụta banye n’ime
igwe ezi ahụ. Otu mgbe ahụ kwa, ezi ndị ahụ
niile gbaara ọsọ site na mkputamkpu ala ọnụ
mmiri ahụ dabanyechaa n’ime mmiri ahụ. Ha
nwụkwara n’ime ya.

---

§ **8:30** Ezi *Ezi bụ otu n’ime anụmanụ ndị na-adịghị ọcha nye ndị Juu.* Lev 11:7

33 Ndị na-elekọta igwe ezi ndị ahụ gbapụrụ
gbaga n'ime obodo kọọrọ ha ihe niile mere;
tinyere ihe mere ndị ahụ mmụọ ọjọọ na-esogbu.
34 Ya mere ndị niile nọ n'obodo ahụ pụtara ịhụ
Jisọs. Mgbe ha hụrụ ya ha rịọrọ ya sị ya pụọra
ha n'akụkụ obodo ha.

9

Jisọs agwọọ onye ahụ ya kpọnwụrụ akpọnwụ

1 Jisọs banyekwara n'ụgbọ mmiri nke kwọọrọ
ya bịaruo n'obodo nke ya.
2 Ndị ikom ụfọdụ butere ya otu nwoke akụkụ
ahụ ya kpọnwụrụ akpọnwụ, bụ onye dina n'ute.
Mgbe Jisọs hụrụ okwukwe ndị ahụ, ọ gwara onye
ọrịa ahụ okwu sị ya, "Nwee obi ike nwa m nwoke
n'ihi na a gbagharala gị mmehie gị niile."
3 N'oge a, ụfọdụ ndị ozizi iwu nke ndị Juu nọ
n'ebe ahụ sịrịtara onwe ha, "Nwoke a na-ekwulu
Chineke."
4 Ma ebe Jisọs matara ihe ha na-eche n'obi ha,
ọ sịrị, "Gịnị mere unu ji na-eche ajọ echiche n'obi
unu?
5 Olee nke ka mfe ikwu? Ọ bụ ị sị, 'A
gbagharala gị mmehie gị niile,' ka ọ bụ ị sị, 'Bilie
jee ije'?
6 Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadụ nwere
ikike n'ụwa ịgbaghara mmehie." Ọ sịrị onye
ahụ akụkụ ahụ ya kpọnwụrụ akpọnwụ, "Bilie,
chịrị ute gị laa!"
7 Nwoke ahụ biliri, chịrị ute ya laa n'ụlọ ya.
8 Mgbe igwe mmadụ a hụrụ ihe ahụ mere,
akpata oyi jụrụ ha n'ahụ n'ihi egwu. Ha tokwara

Chineke onye na-enye ụmụ mmadụ ikike dị otu a.

Ọkpụkpọ Matiu

9 Mgbe Jisọs si n’ebe ahụ na-aga, ọ hụrụ otu
nwoke a na-akpọ Matiu ka ọ nọdụrụ ala n’ụlọ
ịnakọta ụtụ. Ọ sịrị ya, “Soro m.” Na-atụfughị
oge, ọ hapụrụ ihe niile soro ya.
10 Dị ka ọ nọdụrụ ala iri nri uhuruchi n’ụlọ
Matiu, ọtụtụ ndị ọna ụtụ na ndị mmehie sooro
ya na ndị na-eso ụzọ ya nọdụ na-eri nri.
11 Mgbe ndị Farisii hụrụ nke a, ha jụrụ ndị na-
eso ụzọ ya ajụjụ sị ha, “Gịnị mere onye ozizi unu
ji eso ndị ọna ụtụ na ndị mmehie na-eri nri?”
12 Mgbe ọ nụrụ nke a, Jisọs sịrị, “Mkpa dibịa
adịghị akpa ndị ahụ dị ike, kama ọ bụ ndị ahụ
na-esighị ike ka mkpa dibịa na-akpa.
13 Ma gaanụ mụta ihe okwu a pụtara, ‘Ana
m achọ ebere, ọ bụghị aja.’*N’ihi na abịaghị m
ịkpọ ndị ezi omume, kama abịara m ịkpọ ndị
mmehie.”

Ajụjụ banyere ibu ọnụ

14 Emesịa, ndị na-eso ụzọ Jọn bịara jụọ ya ajụjụ
sị, “Gịnị mere ndị na-eso ụzọ gị adịghị ebu ọnụ
dị ka anyị onwe anyị na ndị Farisii na-eme?”
15 Jisọs jụrụ ha sị, “O kwesiri ka ndị enyi onye
na-alụ nwunye ọhụrụ nọrọ na mwute na-erighị
nri, mgbe ha na di nwanyị ọhụrụ nọ? Oge na-
abịa mgbe a ga-ewepụ di nwanyị ọhụrụ n’etiti
ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu ọnụ.
16 “Ọ dịghị onye na-eji akwa ọhụrụ kwachie
ebe akwa ochie siri dọkaa, n’ihi na akwa ahụ

* **9:13** Hos 6:6

ga-esi n'ebe a kwachiri ya dọwaa; mee ka ọ dị
njọ karịa ka ọ dị na mbụ.
17 Ọ dịkwaghị onye ga-etinye mmanya ọhụrụ
n'ime karama akpụkpọ ochie, n'ihi na karama
ochie ahụ ga-agbawa mee ka mmanya ọhụrụ ahụ
wufuo. Kama ọ dị mma itinye mmanya ọhụrụ
n'ime karama akpụkpọ ọhụrụ, nke ga-echekwa
ha abụọ nke ọma."

Nwata nwanyị na ọtụtụ ndị ọzọ

18 Mgbe ọ nọ na-ekwu okwu, otu onyeisi ụlọ
ekpere bịara kpọọ isiala nye ya, sị, "Ọ dịbeghị
anya nwa m nwanyị nwụrụ. Otu ọ dị, bịa ka ị
bikwasị ya aka gị. Ọ ga-ebili dịkwa ndụ ọzọ."
19 N'ihi nke a, Jisọs soro ya gawa. Ndị na-eso
ụzọ ya sokwara ha.

20 Ma o nwere otu nwanyị onye ahụ na-esighị
ike. Nwanyị a anọọla n'ọrịa a afọ iri na abụọ. Ọ
bụkwa ọrịa oruru ọbara nke na-adịghị akwụsị
akwụsị ka ọ na-arịa. Nwanyị a sitere n'azụ
bịaruo ya nso, metụ ọnụ uwe ya aka.
21 N'ihi na o kwuolarị n'ime obi ya sị, "Ọ bụrụ
nnọọ na m ga-enwe ike metụ ọnụ uwe ya aka, a
ga-agwọ m."

22 Jisọs chigharịrị lee ya anya sị ya, "Ada m,
nwee obi ike, n'ihi na e sitela n'okwukwe gị mee
ka ahụ dị gị mma." Ahụ dịkwara nwanyị ahụ
mma site n'oge ahụ.

23 Mgbe Jisọs batara n'ụlọ onyendu ụlọ ekpere
ndị Juu ahụ, hụ igwe mmadụ ka ha na-atụ ụzụ
na ndị na-egbu ọja.

24 Ọ sịrị ha, "Sinụ ebe a pụọ, nwata nwanyị a
anwụghị anwụ, kama ọ nọ n'ụra." Ma ha chịrị
ya ọchị.
25 Ma mgbe achụpụsịrị igwe mmadụ ahụ, ọ
banyere n'ime ụlọ, jide nwata nwanyị ahụ n'aka,
o bilie ọtọ.
26 Akụkọ ọrụ ebube a gbasara n'ebe niile n'ala
ahụ.

Jisọs agwọọ ndị ìsì na onye ogbi

27 Mgbe Jisọs si n'ebe ahụ na-apụ, ụmụ nwoke
abụọ ndị kpuru ìsì sooro ya. Ha tikuru ya mkpu
na-asị, "Nwa Devid, meere anyị ebere!"
28 Ha sooro ya bata n'ụlọ ebe ọ nọ. Ọ jụrụ ha
ajụjụ sị, "Unu kwere na m nwere ike ime ka unu
hụ ụzọ?"
Ha zara sị ya, "E, Onyenwe anyị, anyị kweere."
29 O metụrụ ha aka n'anya sị ha, "Ya dịrị unu
dị ka okwukwe unu si dị."
30 Ngwangwa ndị ìsì ahụ bidoro ịhụ ụzọ. Jisọs
maara ha ọkwa sị ha "Unu agwakwala onye
ọbụla."
31 Ma ha pụrụ gbasaa akụkọ a ebe niile n'ala
ahụ.
32 Mgbe ndị a sitere n'ebe ahụ pụọ, ndị ọzọ
buteere ya nwoke dara ogbi, onye mmụọ ọjọọ
bikwa n'ime ya.
33 Mgbe ọ chụpụrụ mmụọ ọjọọ ahụ, onye ogbi
ahụ bidoro ikwu okwu. Ibubo nwụrụ igwe
mmadụ nọ n'ebe ahụ. Ha sịrị, "Anyị ahụtụbeghị
ihe dị otu a n'ala Izrel."
34 Ma ndị Farisii sịrị, "Ọ bụ ekwensu, eze ndị
mmụọ ọjọọ, na-enye ya ike ịchụpụ mmụọ ọjọọ."

Ndị ọrụ adịghị ukwuu

35 Jisọs jeghariri n’obodo niile na ogbe niile
dị n’ebe ahụ, ma ndị ukwu na ndị nta, na-ezi
ihe n’ụlọ ekpere ndị Juu, na-ekwusakwa oziọma
nke alaeze ahụ. Ọ na-agwọkwa ọrịa na nrịa nrịa
niile dị iche iche.
36 Mgbe ọ hụrụ igwe mmadụ niile na-
abịakwute ya, ọmịiko ha mere ya, n’ihi na ha bụ
ndị a na-esogbu. Ndị na-enweghị onye inyeaka.
Ndị dị ka atụrụ na-enweghị onye na-azụ ha.
37 Mgbe ahụ, ọ sịrị ndị na-eso ụzọ ya, “Owuwe
ihe ubi hiri nne n’ezie. Ma ndị ọrụ dị ole na ole.
38 Ya mere, rịọọnụ Onyenwe owuwe ihe ubi ka
o zite ndị ọrụ n’owuwe ihe ubi ya.”

10

Jisọs ezipu ndị ozi iri na abụọ

1 Jisọs kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya iri na abụọ nye
ha ikike ịchụpụ mmụọ na-adịghị ọcha, na ịgwọ
nrịa nrịa na ọrịa niile dị iche iche.

2 Nke a bụ aha ndị ozi iri na abụọ ahụ:

Saimọn (onye a na-akpọkwa Pita) na Andru nwanne Saimọn;
Jemis nwa Zebedi, na Jọn nwanne ya.
3 Filip na Batalomi;
Tọmọs na Matiu onye ọna ụtụ;
Jemis nwa Alfiọs, na Tadiọs.

4 Saimọn onye a na-akpọ Zilọt* na Judas Iskarịọt, onye raara ya nye n'aka ndị gburu ya.

5 Ndị ikom iri na abụọ ndị a ka Jisọs nyere ikike
zipụ. Maara ha ọkwa sị ha: "Unu agala n'ebe ndị
mba ọzọ, maọbụ n'ebe ndị Sameria nọ.
6 Kama jekwurunụ ụmụ Izrel, ndị bụ atụrụ
furu efu.
7 Mgbe unu na-aga, na-ekwusaaranụ ha sị,
'alaeze eluigwe a dịla nso.'
8 Gwọọnụ ndị ọrịa, kpọteenụ ndị nwụrụ
anwụ, meenụ ka ahụ ndị ekpenta dị
ọcha,†chụpụkwanụ mmụọ ọjọọ. N'efu ka unu
natara. Ya mere, nyenụ n'efu.
9 "Mgbe unu na-aga, unu anatala ọlaọcha
maọbụ ọlaedo, maọbụ ọla ọbụla tinye n'ime
belịt unu.
10 Unu ejikwala akpa maka njem unu, maọbụ
uwe abụọ, maọbụ akpụkpọụkwụ, maọbụ mk-
panaka. N'ihi na onye ọrụ kwesiri ihe e ji azụ
ya.
11 Ma obodo ọbụla maọbụ ogbe ọbụla unu bara
n'ime ya, chọọnụ ụfọdụ ndị kwesiri nsọpụrụ bi
n'obodo ahụ. Nọgidekwanụ n'ụlọ ha ruo mgbe
unu ga-ahapụ obodo ahụ.
12 Mgbe unu na-abanye n'ụlọ ahụ, keleenụ ndị
bi na ya sị, udo dịrị unu.
13 Ọ bụrụ na ndị nọ n'ụlọ ahụ anabata unu,
meenụ ka udo unu bịakwasị n'ụlọ ahụ. Ọ

---

* **10:4** Onye so n'otu ndị Juu chọrọ iji ike kwatuo ọchịchị ndị Rom. † **10:8** N'akwụkwọ nsọ, ekpenta bụ aha gụnyere ọtụtụ ọrịa na-emetụta anụ ahụ.

bụrụkwanụ na ha anabataghị unu, ka udo unu
lọghachikwute unu.
14 Ọ bụrụ na onye ọbụla anabataghị unu,
maọbụ jụ ịnụrụ okwu unu, mgbe unu na-ahapụ
ụlọ ahụ maọbụ obodo ahụ kụchapụnụ aja dị
n'ụkwụ unu.
15 N'eziokwu, ọ ga-adịrị obodo ahụ njọ
n'ụbọchị ikpe karịa obodo Sọdọm na Gọmọra.

Mkpagbu nke oge dị n'ihu

16 "Ana m ezipu unu dị ka atụrụ n'etiti agụ.
Ya mere, nweenụ uche dịka agwọ. Burunu ndị a
na-apụghị ịta ụta dịka nduru.
17 Kpachapụnụ anya. N'ihi na a ga-enyefe unu
n'aka nzukọ ndị ụlọ ikpe, pịaakwa unu ihe n'ụlọ
ekpere ha.
18 A ga-ekpe unu ikpe n'ihu ndị na-achị achị
na n'ihu ndị eze n'ihi m. Ma nke a ga-enye unu
ohere ịgwa ha ihe banyere m. E, nke a ga-enye
unu ohere ịgba ama banyere m nye ndị mba ọzọ.
19 Mgbe ha jidere unu na-ekpe unu ikpe, unu
echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu,
maọbụ otu unu ga-esi kwuo ya. N'ihi na a ga-
eme ka unu mata ihe unu ga-ekwu n'oge ahụ.
20 N'ihi na ọ bụghị unu ga-ekwu n'onwe unu.
Kama Mmụọ nke Nna unu bi n'eluigwe ga-esite
n'ọnụ unu kwuo okwu.
21 "Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo
ya, nna ga-ararakwa nwa ya nye. Ụmụ ga-ebili
megide ndị mụrụ ha mee ka e gbuo ha.
22 Mmadụ niile ga-akpọ unu asị n'ihi m. Ma
onye ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a ga-
azọpụta.

23 Mgbe ọbụla ndị mmadụ sogburu unu n’otu
obodo gbalaganụ n’obodo ọzọ. N’ezie, asị m unu,
unu agaghị agazucha obodo niile nke Izrel tupu
Nwa nke Mmadụ alọghachi.

24 “Nwata akwụkwọ adịghị akarị onye nkuzi
ya. Ohu adịghị akarịkwa nna ya ukwu.
25 O zuorela onye na-eso ụzọ onye nkuzi ka ọ dị
ka onye nkuzi ya, na ohu ahụ ka ọ dị ka onyenwe
ya. Ọ bụrụ na a kpọrọ nna nwe ụlọ Belzebub, a
ga-esi aṅaa ghara ịkpọ ndị ezinaụlọ ya ihe karịrị
nke a?

Onye e kwesiri ịtụ egwu

26 “Ya mere unu atụla ha egwu. O nweghị
ihe ọbụla e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị
ekpughe, maọbụ ihe e zoro ezo nke a na-agaghị
eme ka ọ pụta ìhè.
27 Ihe m na-agwa unu ugbu a na nzuzo,
kọsaanụ ya mgbe chi bọrọ. Ihe m ji nwayọọ mee
ka ọ baa unu na ntị, nọdụnụ n’elu ụlọ kwusaa ya.
28 Unu atụla egwu ndị pụrụ igbu naanị anụ ahụ
unu, ma ha enweghị ike ịmetụ mkpụrụobi unu
aka. Kama onye unu ga-atụ egwu bụ Onye ahụ
nwere ike imebi anụ ahụ unu na mkpụrụobi,
tụbakwa ha n’ọkụ ala mmụọ.
29 Ọ bụghị otu kobo ka a na-ere ụmụ nza abụọ?
Ma otu n’ime ha agaghị ada n’ala ma ọ bụrụ na
Nna unu bi n’eluigwe amaghị.
30 Ọ bụladị agịrị isi dị n’isi unu ka a maara
ọnụọgụgụ ha.
31 Ya mere, unu atụla egwu. Unu dị oke ọnụ
karịa ọtụtụ ụmụ nza.

32 “Ya mere, onye ọbụla kwupụtara m n’ihu
ụmụ mmadụ, ka mụ onwe m ga-ekwupụta n’ihu
Nna m bi n’eluigwe.
33 Ma onye ọbụla na-agọnarị m n’ihu ndị
mmadụ, mụ onwe m ga-agọnarịkwa ya n’ihu
Nna m bi n’eluigwe.
34 “Unu echekwala na m bịara iweta udo
n’ụwa. Abịaghị m iweta udo, kama ọ bụ iwebata
mma agha.
35 Abịara m ime,
“ ‘Ka nwoke megide nna ya,
ka nwa nwanyị megide nne ya,
ka nwunye nwa megide nne di ya,
36 ndị iro mmadụ ga-abụ ndị ezinaụlọ ya.’‡
37 “Ọ bụrụ na ị hụrụ nne gị maọbụ nna gị
n’anya karịa m, i kwesighị ịbụ onye nke m. Ọ
bụrụ na ị hụrụ nwa gị nwoke, maọbụ nwa gị
nwanyị n’anya karịa m, i kwesighị ịbụ onye nke
m.
38 Onye ọbụla na-eburughị obe ya soro m,
ekwesighị ị bụ onye nke m.
39 Onye ọbụla chọtara ndụ ya ga-etufu ya,
ma onye ọbụla tufuru ndụ ya maka m, ga-
achọtakwa ya.
40 “Ndị niile nabatara unu na-anabata m. Mgbe
ha nabatara m, ọ bụkwa Onye ahụ zitere m ka
ha na-anabata.
41 Ọ bụrụ na unu anabata onye amụma n’ihi
na ọ bụ onye amụma, unu na onye amụma ahụ
ga-enwekọ otu ụgwọ ọrụ. Ọ bụrụkwa na unu
anabata onye ezi omume n’ihi ezi omume ya,

‡ **10:36** Mai 7:6

unu ga-esorokwa ya nata ụgwọ ọrụ nke onye ezi omume.
42 Ọ bụrụ na onye ọbụla ekunye otu n'ime ndị
a na-eso ụzọ m mmiri oyi ka ọ ṅụọ, n'ihi na ọ bụ
onye na-eso ụzọ m, n'ezie, asị m unu, ọ ghaghị
ịnata ụgwọ ọrụ ya."

11

Ozi Jọn ziri ka e zie Jisọs

1 Mgbe Jisọs nyesịrị ndị na-eso ụzọ ya
ndụmọdụ ndị a, ọ hapụrụ ebe ahụ pụọ. Bido na-
ejeghari n'obodo dị iche iche na-ezisa oziọma.
2 Jọn omee baptizim nọkwa n'ụlọ mkpọrọ
n'oge ahụ. Mgbe ọ nụrụ akụkọ ọrụ ebube niile
nke Kraịst na-arụ, o zipụrụ ndị na-eso ụzọ ya.
3 Ọ gwara ha ka ha jụọ ya ajụjụ sị, "Ọ bụ gị
bụ onye ahụ anyị na-ele anya ọbịbịa ya, ka ọ bụ
onye ọzọ?"
4 Jisọs zara ha sị, "Laghachinụ azụ gwa Jọn
banyere ihe unu nụrụ na ihe anya unu hụrụ.
5 Gwanụ ya na a na-eme ka ndị ìsì hụ ụzọ,
ka ndị ngwụrọ gaa ije. A na-emekwa ka ahụ
ndị ekpenta dị ọcha.*Ndị ogbi na-anụ ihe, na-
ekwu okwu. Ndị nwụrụ anwụ ka a na-akpọte.
Gwakwanụ ya ihe banyere oziọma a na-ezisara
ndị ogbenye.
6 Ziekwanụ ya ozi a, na ngọzị na-adịrị onye ahụ
na-enweghị ihe mkpasu iwe n'ihi m."

---

* **11:5** Ọrịa a bụ ekpenta, a bụghị ka anyị si mara ya n'ala anyị, kama ọ bụ aha ndị Griik ji mara ọrịa niile dị iche iche nke na-emetụta akpụkpọ ahụ.

7 Mgbe ndị ahụ Jọn zitere lara, Jisọs bidoro
ịgwa igwe mmadụ nọ n’ebe ahụ okwu banyere
Jọn. Ọ jụrụ ha ajụjụ sị, “Mgbe unu gara n’ọzara
ịhụ Jọn, gịnị ka unu lere anya na unu ga-ahụ? Ọ
bụ ahịhịa achara nke ikuku na-ebugharị?
8 Ma ọ bụghị otu a, gịnị ka unu pụrụ ịga ịhụ? Ọ
bụ nwoke yi uwe mara mma? Ma lee ndị na-eyi
uwe dị oke ọnụahịa na-anọ n’ụlọ eze.
9 Ma gịnị ka unu lere anya na unu ga-ahụ? Ọ
bụ onye amụma? E, asị m unu, ọ bụ onye karịrị
onye amụma.
10 Onye bụ onye ahụ e dere ihe banyere ya
n’akwụkwọ nsọ sị,
“ ‘Lee, aga m ezipu onyeozi m n’ihu gị,
onye ga-edozi ụzọ gị n’ihu gị.’†
11 N’ezie, ọ dịghị nwoke ọbụla n’etiti ndị nwanyị
mụrụ dị ukwuu karịa Jọn omee baptizim. Ma
onye dịkarịsịrị nta n’alaeze eluigwe dị ukwuu
karịa ya.
12 Site n’ụbọchị ndị ahụ Jọn omee baptizim
malitere ọrụ ya ruo ugbu a, ihe banyere alaeze
eluigwe na-agabiga ihe ike. Otu a kwa ndị dị ike
na-abagidekwa ya.
13 N’ihi na tupu Jọn abịa, iwu na ndị amụma niile
buru amụma banyere alaeze a.
14 Ọ bụrụkwa na unu jikeere ịnabata ya, ọ bụ ya
bụ Ịlaịja ahụ, nke na a ga ịbịa.
15 Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ.
16 “Gịnị ka m ga-eji tụnyere ndị bi n’ọgbọ a?
Gịnị ka ha yiri? Ha dị ka ụmụntakịrị na-egwuri
egwu n’ama, ndị na-asị ibe ha,
17 “ ‘Anyị gburu unu ọja,

† **11:10** Mal 3:1

ma unu ekweghị ete egwu.
Anyị bụụrụ unu abụ ịkwa ozu,
ma unu akwaghị akwa.’
18 Jọn bịara na-erighị achịcha maọbụ ihe ọṅụṅụ.
Ha sịrị, ‘Mmụọ ọjọọ bi n’ime ya.’
19 Ma Nwa nke Mmadụ bịara na-eri ihe oriri, na-
aṅụkwa ihe ọṅụṅụ. Ha sị, ‘Lee, onye oke oriri
na onye oke aṅụmaṅụ abịala, enyi ndị ọna ụtụ
na ndị mmehie.’ Ma amamihe na-esite n’ọrụ ya
gosiri na ihe o mere dị mma.”

Abụmọnụ nye obodo ndị na-ekwenyeghị

20 Mgbe ahụ ọ bidoro ịbụ obodo niile ebe ọ
rụrụ ọtụtụ ọrụ ebube ọnụ, n’ihi na obodo ndị
a echegharịghị.
21 “Ahụhụ ga-adịrị gị Korazin. Ahụhụ ga-
adịkwara gị Betsaida. N’ihi na a sị na ọ bụ
n’ime Taịa na Saịdọn ka a rụrụ ọrụ ebube niile a
rụrụ n’ime unu, ha gaara echegharị ma gosikwa
nchegharị ha site n’iyi uwe mkpe na ikpokwasị
onwe ha ntụ n’isi.
22 N’ezie asị m unu na ọ ga-adịrị unu njọ
n’ụbọchị ikpe ahụ karịa obodo Taịa na Saịdọn.
23 Ma gị Kapanọm bụ obodo a na-asọpụrụ, a
ga-ebuli gị elu ruo eluigwe? Mba, ị ga-arịdaru
ọkụ ala mmụọ. N’ihi na a sị na a rụrụ ọrụ ebube
m rụrụ n’ime gị n’obodo Sọdọm, a garaghị ala ya
n’iyi. Ọ gaara adịrị ruo taa.
24 N’ezie asị m unu, ọ ga-adịrị unu njọ n’ụbọchị
ikpe ahụ karịa obodo Sọdọm.”

Izuike nye ndị ike gwụrụ

25 N'oge ahụ, Jisọs kwuru sị, "Nna, Onyenwe
eluigwe na ụwa, ana m ekele gị,‡n'ihi na ị
zonarịrị ndị ọkachamara eziokwu ahụ, ma
kpughee ya nye ụmụntakịrị.
26 E, Nna m, ọ tọrọ gị ụtọ ime ya n'ụzọ dị otu
a.
27 "Nna m enyefeela m ihe niile n'aka. Ọ dịghị
onye maara Ọkpara ahụ ma ọ bụghị Nna ya. Ọ
dịkwaghị onye maara Nna karịa Ọkpara ahụ na
ndị Ọkpara ahụ kwadoro igosi Nna ya.
28 "Bịakwutenụ m unu niile ndị na-adọgbu
onwe unu n'ọrụ, ndị e bokwasịrị ibu dị arọ. Aga
m enyekwa unu izuike.
29 Nyaranụ yoku§nke m n'olu unu,
mụtakwanụ ihe site n'aka m. N'ihi na adị
m nwayọọ, bụrụkwa onye dị umeala n'obi. Unu
ga-achọtakwara mkpụrụobi unu izuike.
30 N'ihi na yoku m dị mfe, ibu m adịghịkwa
arọ."

12

Jisọs bụ Onyenwe ụbọchị izuike

1 N'oge ahụ, Jisọs sitere n'ubi a kụrụ ọka na-
agafe n'ụbọchị izuike. Ma ebe agụụ na-agụ ndị
na-eso ụzọ ya, ha malitere ịghọ ogbe ọka, na ịta
mkpụrụ ya.
2 Mgbe ndị Farisii hụrụ nke a, ha sịrị ya, "Lee,
ndị na-eso ụzọ gị na-eme ihe na-ezighị ezi ime
n'ụbọchị izuike!"

‡ **11:25** Maọbụ, *ana m eto gị* § **11:29** Maọbụ, *ịyagba*

3 Ma ọ zara ha sị, “Ọ bụ na unu agụtaghị ihe
Devid na ndị ya na ha soo mere mgbe agụụ na-
agụ ha?
4 Otu o si banye n’ụlọ Chineke, ya na ndị so
ya, rie achịcha a na-eche n’ihu Chineke, nke na-
ezighị ezi n’iwu ka ha rie, kama ọ dịịrị naanị ndị
nchụaja iri ya.
5 Ka ọ bụ na unu agụtabeghị ebe e dere ya
n’ime akwụkwọ iwu Mosis na ndị nchụaja na-
emerụ ụbọchị izuike n’ụlọnsọ ukwu ahụ, ma ọ
dịghị onye na-ata ha ụta?
6 Ma ana m agwa unu na onye dị ukwuu karịa
ụlọnsọ ukwu nọ n’ebe a.
7 Ọ bụrụ na unu ghọtara ihe akwụkwọ nsọ na-
ekwu mgbe ọ na-asị, ‘Ana m achọ ebere, ọ bụghị
aja.’*Unu agaraghị ama ndị ikpe na-amaghị ikpe.
8 N’ihi na Nwa nke Mmadụ bụ Onyenwe
ụbọchị izuike.”
9 O sitere n’ebe ahụ pụọ banye n’ụlọ nzukọ ha.
10 N’ebe a ka ọ hụrụ otu nwoke aka ya
kpọnwụrụ akpọnwụ. Ndị nọ n’ebe ahụ jụrụ ya
ajụjụ sị, “O ziri ezi n’iwu ịgwọ mmadụ n’ụbọchị
izuike?”†
11 Ma ọ zara ha sị, “Ọ bụrụ na otu onye
n’ime unu nwere otu atụrụ danyere n’ime olulu
n’ụbọchị izuike gịnị ka ọ ga-eme? Ọ ga-ahapụ ya
n’ebe ahụ? Ọ gaghị ejide ya dọpụta ya?
12 Mmadụ ọ dịghị mkpa karịa atụrụ? Ya mere,
o ziri ezi n’iwu bụ ịrụ ọrụ ọma n’ụbọchị izuike.”
13 Mgbe ahụ ọ sịrị nwoke ahụ, “Setịpụ aka gị.”
Nwoke ahụ setịpụrụ aka ya. Aka ahụ dịkwara

* **12:7** Hos 6:6 † **12:10** Maọbụ, *ụbọchị ofufe ndị Juu*

ya mma dị ka aka nke ọzọ.
14 N'ihi nke a ndị Farisii sitere n'ebe ahụ pụọ,
ga gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

Onye Chineke họpụtara

15 Ma ebe Jisọs maara ihe ha na-ezube ime,
o sitere n'ebe ahụ pụọ. Ma ọtụtụ ndị mmadụ
sooro ya. Ọ gwọkwara ha nrịa nrịa ha niile.
16 Ma o nyere ha iwu ka ha hapụ ịgwa ndị ọzọ
onye ọ bụ.
17 Nke a bụ ka emezuo okwu ahụ Aịzaya onye
amụma kwuru,
18 "Onye a bụ onye na-ejere m ozi, onye m
họpụtara.
Onye m hụkwara n'anya. O bụkwa onye ihe
ya na-atọ m ụtọ.
Aga m etinye Mmụọ m n'ime ya.
Ọ ga-eme ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.
19 Ọ gaghị ese okwu, ọ gaghị etisikwa mkpu ike.
O nweghị onye ga-anụ olu okwu ya n'ezi.
20 Ọ gaghị agbaji ahịhịa riidi azọpịara n'ala,
maọbụ menyụọ ogho oriọna na-enwu
ntakịrị ntakịrị,
tutu ruo mgbe ọ ga-eme ka ikpe ziri ezi merie.
21 Ọ bụkwa n'aha ya ka mba niile dị n'ụwa
ga-atụkwasị olileanya ha."‡

Jisọs na ekwensu

22 Emesịa, ha kpọtaara ya otu nwoke kpuru ìsì
ma daakwa ogbi. Ọ bụkwa onye mmụọ ọjọọ na-
esogbu. Ọ gwọrọ ya, mee ka nwoke ahụ hụ ụzọ,
bidokwa ikwu okwu.

---

‡ **12:21** Aịz 42:1-4

23 Ihe a juru igwe mmadụ nọ n'ebe ahụ anya.
N'ihi ya, ha kwuru sị, "Nwoke a, ọ ga-abụ Nwa
Devid?"§

24 Mgbe ndị Farisii nụrụ nke a, ha sịrị, "Nwoke
a chụpụrụ mmụọ ọjọọ a n'ihi na Belzebub, eze
ndị mmụọ ọjọọ, nyere ya ike ịchụpụ ya."

25 Ma ebe ọ matara ihe ha na-eche n'obi ha. Ọ
gwara ha okwu sị, "Alaeze ọbụla kewara megide
onwe ya ga-ada. Obodo o bụla maọbụ ezinaụlọ
ọbụla kewara megide onwe ya agaghị eguzo.
26 Ọ bụrụ na ekwensu achụpụ ekwensu, o
kewala megide onwe ya. Oleekwanụ otu alaeze
ya ga-esi guzo.
27 Dị ka unu kwuru, ọ bụrụ na m na-achụpụ
mmụọ ọjọọ site n'ike Belzebub, ọ bụ n'ike onye
ka ụmụ unu ndị ikom na-achụpụ ha? Ya mere, ọ
bụ ụmụ unu ga-ekpe unu ikpe n'ihi okwu a unu
kwuru.
28 Ma ọ bụrụ na m na-esite n'ike Mmụọ nke
Chineke na-achụpụ mmụọ ọjọọ, matakwanụ na
alaeze Chineke abịala n'etiti unu.

29 "Ọ dịghị mmadụ ọbụla pụrụ ịbanye n'ụlọ
nwoke dị ike kwakọrọ ngwongwo niile dị n'ụlọ
ahụ. Ma o nwere ike ime nke a ma ọ bụrụ na
ọ ga-eburu ụzọ kee nwoke ahụ agbụ? Mgbe o
kesịrị ya agbụ, o nwere ike ịbanye kwakọtaa
ngwongwo niile dị n'ụlọ nwoke ahụ.

30 "Onye ọbụla na-adịnyeghịrị m na-emegide
m. Onye ọ bụlakwa na-adịghị eso m ekpokọta,
na-ekposa ekposa.

---

§ **12:23** Onye nzọpụta ahụ.

31 Ya mere, ana m agwa unu sị, na a ga-
agbaghara mmehie na nkwulu niile. Ma agaghị
agbaghara nkwulu ekwuluru Mmụọ Nsọ.
32 Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide Nwa
nke Mmadụ, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla
na-ekwu megide Mmụọ Nsọ, agaghị agbaghara
ya, n'ọgbọ a maọbụ n'ọgbọ nke na-abịa.

Osisi na mkpụrụ ya

33 "Ọ bụrụ na e mee ka osisi too nke ọma, ọ ga-
amịta mkpụrụ ọma, ma ọ bụrụ na o toghị nke
ọma, ọ ga-amịta mkpụrụ ọjọọ. N'ihi na a na-
amata osisi ọbụla site na mkpụrụ ya.
34 Ụmụ ajụala, olee otu unu ga-esi kwuo okwu
dị mma, ebe obi unu dị njọ? N'ihi na ihe mmadụ
kwuru bụ ihe si ya n'obi pụta.
35 Ezi mmadụ na-esi n'ezi akụ ya wepụta ihe
dị mma, ma ajọ mmadụ na-esitekwa n'ajọ akụ
ya wepụta ajọọ ihe.
36 Ma ana m agwa unu sị, n'ụbọchị ikpe ahụ,
onye ọbụla ga-aza ajụjụ, banyere okwu niile na-
enweghị isi o kwuru.
37 N'ihi na ọ bụ site n'okwu ọnụ gị ka ị ga-abụ
onye ikpe mara, sitekwa n'okwu ọnụ gị ka ị ga-
abụ onye ikpe na-amaghị."

Ihe ịrịbama Jona

38 Mgbe ahụ, ụfọdụ ndị ozizi iwu na ndị Farisii
gwara Jisọs sị ya, "Onye nkuzi, anyị chọrọ ka i
gosi anyị ihe ịrịbama."
39 Ma ọ zara sị ha, "Ọ bụ naanị ajọ ọgbọ nke na-
enweghị okwukwe ga-achọkwa ka e gosi ha ihe
ịrịbama. Ma ọ dịkwaghị ihe ịrịbama ọzọ a ga-
egosi unu karịa ihe ịrịbama Jona onye amụma.

40 N'ihi na dị ka Jona nọrọ ụbọchị atọ, ehihie
na abalị n'afọ azụ dị ukwuu, otu a ka Nwa nke
Mmadụ ga-esi nọọkwa ụbọchị atọ, ehihie na
abalị n'obi nke ala.
41 Ndị ikom Ninive ga-eso ọgbọ a bilie n'ụbọchị
ikpe maa ya ikpe. N'ihi na ha chegharịrị mgbe
ha nụrụ nkwusa Jona. Ma lee onye karịrị Jona
ukwuu nọ n'ebe a.
42 N'ụbọchị ikpe ahụ kwa, eze nwanyị nke
Ndịda*ga-eso ọgbọ a bilie boo ya ebubo. Ọ ga-
amakwa unu ikpe. N'ihi na o siri n'ebe dị ụwa
sọtụrụ bịa nụrụ okwu amamihe Solomọn. Ma
ugbu a onye ahụ dị ukwuu karịa Solomọn nọ
n'ebe a, ma unu jụrụ i kwere na ya.

Nlọghachi nke mmụọ ọjọọ

43 "Mgbe mmụọ na-adịghị ọcha si n'ime
mmadụ pụọ, ọ na-agabiga n'ọzara ebe mmiri na-
adịghị ịchọ ebe izuike, ma ọ naghị achọta ya.
44 Mgbe ahụ, ọ na-asị, 'Aga m alaghachi n'ụlọ
m, ebe m si pụta.' Mgbe ọ lọghachiri, ọ na-
achọpụta na a zachara ụlọ ahụ dozie ya, ọ
dịkwaghị onye bichiri n'ime ya.
45 Mgbe ahụ, ọ na-apụ gaa chọta mmụọ asaa
ọzọ, ndị dị njọ karịa ya onwe ya. Ha niile na-
abata bịa biri n'ime onye ahụ. Mee ka ọnọdụ ya
dị njọ karịa ka ọ dị na mbụ. Otu a ka ọ ga-adịrị
ndị bi n'ọgbọ a jọrọ njọ."

Nne Jisọs na ụmụnne ya

46 Mgbe ọ nọ na-agwa igwe mmadụ ahụ okwu,
nne ya na ụmụnne ya bịara guzoro n'ezi na-eche
ka ha gwa ya okwu.

---

* **12:42** Maọbụ, *Sheba*

47 Otu onye n’ime igwe mmadụ ahụ gwara ya
okwu sị, “Lee, nne gị na ụmụnne gị ndị nwoke
na-achọ ịhụ gị n’ezi. Ha chọrọ ịgwa gị okwu.”
48 Ma ọ zara onye ahụ gwara ya okwu sị, “Onye
bụ nne m? Olee ndị bụ ụmụnne m ndị nwoke?”
49 Ọ tụrụ ndị na-eso ụzọ ya aka, sị, “Lee, ndị a
bụ nne m na ụmụnne m ndị nwoke.
50 N’ihi na onye ọbụla na-eme ihe Nna m
bi n’eluigwe chọrọ, bụ nwanne m nwoke, na
nwanne m nwanyị, nakwa nne m.”

13

Ilu banyere ọgha mkpụrụ

1 N’otu ụbọchị ahụ, Jisọs hapụrụ ụlọ ahụ gaa
n’ọnụ mmiri ebe ọ nọdụrụ ala.
2 Igwe mmadụ dị ukwuu bịakwutere ya, nke
mere ka ọ baa n’ime ụgbọ mmiri. N’ime ya ka ọ
nọ na-ezi ndị mmadụ nọ n’ọnụ mmiri ahụ na-ege
ya ntị ihe.
3 O ji ilu gwa ha ọtụtụ ihe. Ọ gwara ha sị, “O
nwere otu onye ọrụ ubi gara ịkụ mkpụrụ n’ubi
ya.
4 Mgbe ọ na-agha mkpụrụ ndị a, ụfọdụ n’ime
ha dara n’akụkụ ụzọ ebe ụmụ nnụnụ bịara tụrịa
ha loo.
5 Ma ụfọdụ n’ime ha dara n’ala dị nkume
nkume. Ọ dịghị anya ha puputara, too, n’ihi na
aja dị n’ebe ahụ emighị emi.
6 Ma mgbe anwụ mụkwasịrị ha, ha chanwụrụ,
kpọnwụọ, n’ihi na mgbọrọgwụ ha emikpughị
emikpu n’ime ala.
7 Mkpụrụ ụfọdụ danyere n’etiti ogwu, ogwu
ahụ topụtara kpagbuo ha.

8 Ma ụfọdụ mkpụrụ dara n'ezi ala, mịakwa
ọtụtụ mkpụrụ. Ụfọdụ mịrị mkpụrụ iri atọ, ụfọdụ
iri isii, ụfọdụ kwa otu narị.
9 Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ."
10 Emesịa, ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya jụọ
ya sị, "Gịnị mere i ji na-agwa ndị a okwu n'ilu?"
11 Ọ zaghachiri, "N'ihi na ọ bụ unu ka e
nyere ịmata ihe omimi niile nke alaeze eluigwe.
Emeghị ka ndị ọzọ ghọta ya.
12 Onye ahụ nwere ihe ka a ga-enyekwa ọzọ,
ka o nwee karịa. Ma onye na-enweghị ihe ọbụla
ka a ga-anapụ ọ bụladị ihe o nwere.
13 Nke a bụ ihe mere m ji agwa ha okwu n'ilu:
"N'ihi na ha na-ele anya, ma ha adịghị ahụ ụzọ,
ha na-ege ntị, ma ha adịghị anụ ihe maọbụ
aghọta ya.
14 Nke a bụkwa imezu amụma ahụ Aịzaya buru
sị,
" 'Unu ga na-anụ, nụkwa, ma unu agaghị aghọta
ihe ọbụla.
Unu ga na-ele anya, hụkwa, ma unu agaghị
ahụ ihe ọbụla.
15 N'ihi na obi ndị nke a a maala abụba, dịkwa
arọ,
ha adịghị ejikwa ntị ha anụ ihe,
ha mechikwara anya ha ka ha ghara ịhụ ụzọ.
Ma ọ bụghị otu a ha nwere ike iji anya ha hụ
ụzọ,
jirikwa ntị ha nụ ihe,
sitekwa n'obi ha nwe nghọta
ma chigharịa bịakwute m, ka m gwọọ ha.'*

* **13:15** Aịz 6:9,10

16 Ma ngọzị na-adịrị anya unu, n’ihi na ha na-ahụ
ụzọ, na ntị unu n’ihi na ha na-anụkwa ihe.
17 N’ezie agwa m unu, ọtụtụ ndị amụma na ndị
ezi omume ka ọ gụrụ agụụ ịhụ ihe unu na-ahụ,
ma ha ahụghị ya, na ịnụ ihe unu na-anụ, ma ha
anụghị ya.

Jisọs akọwaa ilu ọgha mkpụrụ

18 “Ugbu nụrụnụ nkọwa ilu ọgha mkpụrụ ahụ.
19 Mgbe onye ọbụla nụrụ oziọma nke alaeze
ahụ, ma ọ ghọtaghị ya, ajọ onye ahụ na-abịa
napụ ya ihe ahụ akụrụ n’obi ya. Nke a bụ
mkpụrụ ahụ nke dara n’okporoụzọ.
20 Mkpụrụ nke dara n’ala nkume nọchiri anya
obi mmadụ onye nụrụ oziọma ahụ, jirikwa oke
ọṅụ nabata ya.
21 Ma ebe ha na-enweghị mgbọrọgwụ n’ime
ha. Ha na-anọ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maọbụ
mkpagbu bịara n’ihi okwu ahụ, ngwangwa ha
na-adachapụ.
22 Mkpụrụ nke dara n’ala ahụ ogwu ogwu dị
nọchiri anya obi mmadụ onye nụrụ oziọma ahụ,
ma ọchịchọ nke ụwa a, ya na itinye obi n’akụ
nke ụwa a, kpagidere okwu dị n’ime ya, mee ka
ọ ghara ịmị mkpụrụ.
23 Ma mkpụrụ dara n’ala ọma ahụ nọchiri
anya obi mmadụ onye gere ntị n’oziọma ahụ,
ghọtakwa ya. Ọ na-amịta mkpụrụ dị narị,
maọbụ iri isii, maọbụ iri atọ karịa ihe akụnyere
n’ime ya.”

Ilu mkpụrụ na-epu ahịhịa

24 Ọ tụụrụ ha ilu ọzọ sị, “Alaeze eluigwe dị ka
mmadụ ọbụla nke kụrụ ezi mkpụrụ† n’ubi ya.
25 Ma n’otu abalị, mgbe onye ọbụla nọ n’ụra,
onye iro gara n’ubi ahụ kụọ mkpụrụ na-epu
ahịhịa n’etiti ezi mkpụrụ ọka wiiti ahụ ọ kụrụ
ma laa.
26 Mgbe mkpụrụ ọka wiiti ndị ahụ puputara,
mepụta isi ọka, ahịhịa ahụ bidokwara ito.
27 “Ndị ọrụ onye nwe ubi ahụ bịara sị ya, ‘Nna
anyị ukwu, ọ bụghị ezi mkpụrụ ọka ka ị kụrụ
n’ubi gị? Ebeekwanụ ka ahịhịa ndị a si bịa?’
28 “Onye ọrụ ubi ahụ zara ha sị, ‘Ọ bụ onye iro
m kụrụ ahịhịa ndị a.’

“Ndị ọrụ ya jụrụ ya sị, ‘Ị chọrọ ka anyị gaa
fopụtasịa ha?’
29 “Ma onye ọrụ ubi ahụ sịrị ha, ‘Ọ dịghị, n’ihi
na mgbe unu na-achọ ihopu ahịhịa ndị ahụ, unu
nwere ike site na-amaghị ama hopu ezi mkpụrụ
ọka wiiti.
30 Hapụnụ ọka ahụ ka ha na ahịhịa ndị ahụ
na-etokọta, tutu ruo mgbe a ga-ewe ihe ubi.
N’oge ahụ aga m enye ndị owuwe ihe ubi iwu
sị, burunu ụzọ chịkọtasịa ahịhịa ndị a niile, kee
ha n’ukwu n’ukwu, kpọọ ha ọkụ. Ma kpokọtanụ
ọka wiiti ndị a tinye ha n’ọba m.’ ”

Ilu banyere mkpụrụ mọstaadị

31 Ọ tụkwara ilu ọzọ sị ha, “Alaeze eluigwe
dị ka mkpụrụ mọstaadị nke onye ọrụ ubi kụrụ
n’ubi ya.
32 Ọ bụ ezie na ọ bụ mkpụrụ dịkarịsịrị nta
karịa mkpụrụ ubi niile, ma mgbe mkpụrụ a toro,

---

† **13:24** Ezi mkpụrụ bụ Oziọma ahụ.

ọ na-adị ukwuu karịa ihe niile a kụrụ n'ubi. Ọ na-aghọ osisi buru ibu, nke ụmụ nnụnụ na-ezukwa ike n'alaka ya."

Ilu banyere ihe na-eko achịcha

33 Ọ tụrụ ha ilu ọzọ sị, "Alaeze eluigwe dị ka ihe
na-eko achịcha,‡nke nwanyị na-ewere gwakọta
n'ụtụ ọka e ji eme achịcha, tutu ruo mgbe ihe
iko achịcha ahụ mere ka ụtụ ọka ahụ niile koo."
34 Oge niile ka Jisọs na-eji ilu na-agwa ndị
mmadụ ndị a okwu. O nweghị oge ọbụla ọ gwara
ha okwu hapụ iji ilu.
35 O mere nke a ka okwu onye amụma kwuru
mezuo, sị,
"Aga m eji ilu kwuo okwu mgbe m na-agwa ha
okwu.
Aga m agwakwa ha ihe mmadụ ọbụla na-amaghị site n'oge e kere ụwa."§

Nkọwa ilu mkpụrụ na-epu ahịhịa

36 Emesịa, ọ hapụrụ igwe mmadụ ahụ baa
n'ụlọ. Ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya sị ya,
"Kọwaara anyị ihe ilu ahụ ị tụrụ pụtara, ilu
banyere ahịhịa puru n'ubi a kụrụ ọka."
37 Jisọs zara ha sị, "Nwoke ahụ kụrụ mkpụrụ
ahụ bụ Nwa nke Mmadụ.
38 Ubi ahụ a ghanyere mkpụrụ ndị ahụ bụ
ụwa. Mkpụrụ nke a kụrụ n'ubi ahụ nọchiri anya
ụmụ nke alaeze ahụ. Ahịhịa ahụ puru n'ubi ahụ
nọchikwara anya ụmụ ajọ onye ahụ.
39 Onye iro ahụ gara kụọ mkpụrụ puru ahịhịa
bụ ekwensu. Owuwe ihe ubi nọchiri anya

‡ **13:33** Maọbụ, *yiist* § **13:35** Abụ 78:2

ọgwụgwụ oge. Ndị owuwe ihe ubi bụkwa ndị
mmụọ ozi.
40 "Dị ka e siri fopụtasịa ahịhịa ahụ kpọọ ha
ọkụ, otu a ka ọ ga-adị mgbe ụwa ga-agwụ.
41 Nwa nke Mmadụ ga-ezipụ ndị mmụọ ozi ya
ka ha gaa site n'alaeze ya fopụtasịa ihe niile na-
eme ka e mee mmehie, na ndị niile na-eme ajọ
ihe.
42 Ha ga-atụbakwa ha n'ime oke ọkụ ahụ, ebe
ha ga-anọ na-akwa akwa, na-atakwa ikikere eze.
43 Ma ndị niile bụ ndị ezi omume ga-enwu dị
ka anyanwụ n'ime alaeze Nna ha. Onye ọbụla
nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ.

Ilu banyere akụ e zoro n'ala

44 "Alaeze eluigwe dị ka akụ e zoro n'ubi, nke
otu nwoke chọpụtara zookwa ya ọzọ. Nwoke a
jiri ọṅụ ree ihe niile o nwere, ma gaa zụta ubi
ahụ.

Ilu banyere nkume dị oke ọnụahịa

45 "Ọzọ, alaeze eluigwe yiri nkume dị oke
ọnụahịa nke onye na-azụ ahịa chọtara.
46 Mgbe ọ hụrụ nkume a, o ree ihe niile o
nwere, were ego ya gaa zụrụ nkume a dị oke
ọnụahịa.

Ilu banyere ụgbụ e ji egbu azụ

47 "Ọzọkwa, alaeze eluigwe dị ka ụgbụ e ji
egbu azụ, nke a wụnyere n'ime osimiri, jiri ya
jide azụ dị iche iche.
48 Mgbe ụgbụ a juru, ndị ọkụ azụ ahụ na-
adọpụta ya. Nọdụ ala họpụtasịa ndị dị mma
tinye ha n'ime nkata, ma tufuo ndị na-adịghị
mma.

49 Otu a ka ọ ga-adị n’ọgwụgwụ oge. Ndị
mmụọ ozi ga-abịa kewapụ ndị ọjọọ site n’etiti
ndị ezi omume,
50 ma tụbakwa ha n’ime oke ọkụ ahụ. Ebe ha
ga-anọ na-akwa akwa na-atakwa ikikere eze.”
51 Ọ jụrụ ha sị, “Unu ghọtara ihe ndị a m na-
ekwu?”
Ha zara sị ya, “E.”
52 Ọ sịrị ha, “N’ihi nke a, onye nkuzi nke iwu
ọbụla nke e mere ka ọ bụrụ onye na-eso ụzọ
alaeze eluigwe, dị ka onyenwe ụlọ nke na-esite
n’ụlọakụ ya na-ewepụta ihe ọhụrụ na ihe ochie.”

A dịghị asọpụrụ onye amụma

53 Mgbe Jisọs tụsịrị ilu ndị a, o si ebe ahụ pụọ.
54 O rutere n’obodo ya, malite izi ha ihe n’ụlọ
ekpere ha, nke a jukwara ha anya. Ha jụrịtara
onwe ha ajụjụ na-asị, “Ebee ka o si nweta
amamihe a? Ebee ka o si nweta ike ịrụ ọrụ ebube
ndị a niile?
55 Nwoke a, ọ bụghị nwa onye kapinta? Ọ
bụ na-adịghị akpọ nne ya Meri? Jemis, Josef,
Saimọn na Judas, ha abụghị ụmụnne ya ndị
ikom?
56 Ụmụnne ya ndị inyom niile, ha anọghị n’etiti
anyị?* Olee ebekwa ka nwoke a si nweta ihe ndị
a?”
57 Iwe were ha n’ebe ọ nọ.
Ma Jisọs gwara ha okwu sị ha, “A na-asọpụrụ
onye amụma n’ebe niile, ma a dịghị asọpụrụ ya
n’obodo a mụrụ ya, nakwa n’ezinaụlọ nke ya.”

---

* **13:56** Ọ bụ na anyị amakwaghị ụmụnne ya ndị inyom, ndị anyị na ha bi n’ebe a.

58 Ya mere, ọ rụghị ọtụtụ ọrụ ebube n’ebe ahụ,
n’ihi na ha enweghị okwukwe n’ime ha.

14

Ọnwụ Jọn omee baptizim

1 N’oge a Herọd eze na-achị Galili nụrụ ihe
banyere Jisọs.
2 Ọ gwara ndị na-ejere ya ozi okwu sị ha, “Onye
a bụkwanụ Jọn omee baptizim. O sitela na ndị
nwụrụ anwụ bilie dịkwa ndụ ọzọ. Ọ bụ ya mere
ike ịrụ ọrụ ebube ndị a ji dị n’ime ya.”
3 N’ihi na, Herọd jidere Jọn kee ya agbụ tinye
ya n’ụlọ mkpọrọ, n’ihi Herodịas nwunye Filip
nwanne ya nwoke.
4 N’ihi na Jọn gwara ya, “Ọ bụghị ihe ziri ezi
n’iwu ka ị kpọrọ ya.”
5 Herọd chọrọrị igbu ya, ma ọ tụrụ egwu
ndị mmadụ, n’ihi na ha weere Jọn dị ka onye
amụma.
6 Ma mgbe a na-eme mmemme icheta ọmụmụ
Herọd, ada Herodịas tere egwu n’ihu Herọd, na
n’ihu ndị ọbịa bịara n’ụbọchị ahụ. Obi tọrọ
Herọd ụtọ nke ukwuu.
7 Nke a mere o ji ṅụọ iyi kwee nkwa inye ya
ihe ọbụla ọ rịọrọ.
8 Ma dị ka nne ya si haziere ya, ọ rịọrọ eze
Herọd sị, “Nye m isi Jọn omee baptizim n’efere
ugbu a.”
9 Arịrịọ a wutere eze Herọd, ma n’ihi iyi ọ
ṅụrụ na n’ihi ndị ọbịa ya niile, ọ chọghị ịla azụ
n’okwu ya. O nyere iwu ka e meere ya ihe ọ
chọrọ.
10 O ziri ozi ka e bipụ isi Jọn n’ụlọ mkpọrọ.

11 E tinyere isi ya n'efere bunye nwaagbọghọ
ahụ. Ọ naara ya bulaara nne ya.
12 Ndị na-eso ụzọ ya bịara buru ozu ya gaa lie.
Ha gara kọọrọ Jisọs ihe mere.

Jisọs enye puku mmadụ ise nri

13 Mgbe Jisọs nụrụ akụkọ a, ọ banyere n'ụgbọ
mmiri gaa n'ọzara, ebe ọ ga-anọdụrụ onwe ya.
Ma mgbe igwe mmadụ nụrụ ya, ha si obodo dị
iche iche sooro ya n'ukwu ala.
14 Mgbe o sitere n'ụgbọ mmiri ahụ rịdata, ọ
hụrụ oke igwe mmadụ. O nwere ọmịiko n'ebe
ha nọ, gwọọ ndị ọrịa n'etiti ha.
15 N'oge anyasị ụbọchị ahụ, ndị na-eso ụzọ
ya bịakwutere ya sị ya, "Chi na-achọ iji. Ebe a
abụkwaghị ebe ndị mmadụ bi. O nweghị nri a
ga-azụta n'ọzara a. Zilaga igwe mmadụ ndị a ka
ha gaa n'ime obodo zụọra onwe ha nri."
16 Ma Jisọs gwara ha sị, "Ọ dịghị mkpa na ha
ga-ala. Nyenụ ha nri ka ha rie."
17 Ha zara ya sị, "Ọ bụ naanị ogbe achịcha ise
na azụ abụọ ka anyị nwere."
18 Ọ sịrị ha, "Wetaranụ m ha n'ebe a."
19 Ọ gwara igwe mmadụ ahụ ka ha nọdụ ala
n'ahịhịa. O weere ogbe achịcha ise na azụ abụọ
ahụ welie anya ya elu nye Chineke ekele. Ọ
nyawara achịcha ahụ, nye ha ndị na-eso ụzọ ya,
ndị na-eso ụzọ ya nyere ha igwe mmadụ ahụ.
20 Onye ọbụla riri rijuo afọ. Emesịa, ndị na-eso
ụzọ Jisọs tụtụkọtara iberibe achịcha dara n'ala
tụtụjuo ha nkata iri na abụọ.
21 Ma ndị riri nri ahụ dị puku ụmụ nwoke ise,
n'agụnyeghị ụmụ nwanyị, na ụmụntakịrị.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

22 Mgbe nke a gasịrị, ọ gwara ndị na-eso ụzọ
ya ka ha banye n'ụgbọ malite ịgafe ofe ọzọ nke
osimiri ahụ. Ma ya onwe ya nọdụrụ maka izilaga
ndị mmadụ ahụ.
23 Mgbe ọ zilagasịrị igwe mmadụ ahụ, ọ
rigooro n'elu ugwu ikpe ekpere, naanị ya. Mgbe
oge anyasị ruru, naanị ya nọkwa na-ebe ahụ.
24 Ma n'oge a ụgbọ mmiri ahụ esitela n'ebe
ala dị nso gamie n'elu osimiri, ebili mmiri na-
ebugharịkwa ya, n'ihi na ifufe ahụ na-emegide
ya.
25 Ma ihe dị ka site n'elekere atọ ruo elekere isii
nke ụtụtụ, Jisọs bịakwutere ha, na-aga ije n'elu
osimiri.
26 Mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ ya ka ọ na-aga
ije n'elu osimiri ahụ, obi lọrọ ha mmiri, ha sị, "Ọ
bụkwanụ mmụọ o!" Ha tiri mkpu n'ihi egwu.
27 Ma ngwangwa Jisọs sịrị ha, "Nweenụ obi ike!
O bụ m; unu atụla egwu."
28 Pita zara ya, "Onyenwe anyị, ọ bụrụ na ọ bụ
gị, sị m bịakwute gị n'elu mmiri."
29 Ọ sịrị ya, "Bịa!"

Pita sitere n'ụgbọ ahụ pụta, bido ịga ije n'elu
mmiri ijekwuru Jisọs.
30 Ma mgbe ọ hụrụ oke ebili mmiri ahụ ka
ọ na-amaghari; egwu tụrụ ya. Ma mgbe ọ
malitere imikpu n'ime mmiri ahụ, o tiri mkpu
sị, "Onyenwe m! Zọpụta m!"
31 Na-atụfughị oge, Jisọs setịpụrụ aka ya
dọpụta Pita. Ọ sịrị ya, "Gị onye okwukwe nta,
n'ihi gịnị ka i ji nwee obi abụọ!"

32 Ma mgbe ha rịbanyere n'ime ụgbọ ahụ ifufe
ahụ kwụsịkwara.
33 Ndị ahụ nọ n'ụgbọ ahụ kpọrọ isiala nye ya
sị, "N'ezie, ị bụ Ọkpara Chineke."

Ọgwụgwọ ndị ọrịa na Genesaret

34 Mgbe ha gafere n'ofe nke ọzọ, ha bịarutere
n'ala Genesaret.
35 Mgbe ndị obodo ahụ matara na ọ bụ ya,
ha zisara ozi gburugburu obodo niile ahụ, ma
dutere ya ndị niile ahụ na-adịghị ike.
36 Ha rịọrọ ya ka o kwenye ka ha metụ ọ bụladị
ọnụ uwe ya aka. Ndị niile metụrụ ya aka ka a
gwọrọ.

15

Omenaala ndị Farisii

1 Mgbe ahụ, ụfọdụ ndị Farisii na ndị ozizi iwu
si Jerusalem bịakwute Jisọs jụrụ ya ajụjụ sị,
2 "Gịnị mere ndị na-eso ụzọ gị adịghị erube isi
n'omenaala ndị okenye? Ha anaghị akwọ aka ha
tupu ha erie nri."
3 Ọ zara ha sị, "Gịnị mere unu ji na-ada iwu
Chineke n'ihi omenaala unu?
4 N'ihi na Chineke sịrị, 'Sọpụrụ nne gị na nna
gị,'* na, 'onye ọbụla kwujọrọ nna maọbụ nne ya
ka e gbuo ya.†'‡
5 Ma unu na-asị, ọ bụrụ na onye ọbụla ga-asị
nna maọbụ nne ya, ihe ọbụla bụ nke ị gara erite
n'aka m bụ 'onyinye dịrị Chineke.'

---

* **15:4** Ọpụ 20:12; Dit 5:16 † **15:4** Onye ahụ aghaghị ịnwụ
‡ **15:4** Ọpụ 21:17; Lev 20:9

6 N'ihi ya, ha agaghị eji ya asọpụrụ nna ha
maọbụ nne ha. N'ụzọ dị otu a, unu na-eme ka
okwu Chineke bụrụ ihe efu n'ihi omenaala unu.
7 Ndị ihu abụọ! Amụma ahụ Aịzaya buru
banyere unu bụ eziokwu. Mgbe o kwuru sị,
8 " 'Ndị a ji egbugbere ọnụ ha na-asọpụrụ m,
ma obi ha dị anya n'ebe m nọ.
9 Ofufe ha na-efe m bụ ihe efu,§
ozizi ha bụkwa ihe mmadụ nyere n'iwu.'* "

Ịdị ọcha dị mkpa

10 Mgbe ahụ, ọ kpọrọ igwe mmadụ ahụ, sị ha,
"Geenụ ntị, ghọtakwanụ.
11 Ọ bụghị ihe banyere mmadụ n'ọnụ na-
emerụ ya, kama ọ bụ ihe sị n'ọnụ onye ahụ pụta
na-emerụ ya."
12 Ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya sị, "Ị
makwa na obi adịghị ndị Farisii mma n'ihi okwu
ahụ i kwuru?"
13 Ma ọ zara sị ha, "Osisi ọbụla Nna m nke
eluigwe na-ejighị aka ya kụọ ka a ga-ehopu.
14 Ya mere, unu echegbula onwe unu, n'ihi na
ha bụ ndị ndu kpuru ìsì. Ma ọ bụrụ na onye ìsì
eduo onye ìsì ibe ya ha abụọ adaba n'ime olulu."
15 Pita sịrị ya, "Kọwaara anyị ihe ilu a pụtara."
16 Ọ jụrụ ha sị, "Unu ọ ka dị ka ndị na-enweghị
nghọta?
17 Ọ bụ na unu aghọtaghị na ihe ọbụla nke na-
aba n'ọnụ na-aga n'ime afọ, sịkwa n'ebe ahụ a
nyụpụ ya n'ụlọ nsị?

§ **15:9** Ịkpọ isiala ha bụ ihe efu. * **15:9** Aịz 29:13

18 Ma ihe si mmadụ n’ọnụ pụta na-esi ya n’obi
apụta. Ọ bụ ihe dị otu a na-emerụ mmadụ.
19 N’ihi na ọ bụ n’ime obi mmadụ ka echiche
ime ihe ọjọọ ndị a si apụta: igbu mmadụ, ịkwa
iko niile, ịkwa iko nke ndị ikom nwere nwunye
na ndị inyom nwere di, na izu ohi, na ama ụgha,
na nkwulu.
20 Ihe ndị a bụ ihe na-emerụ mmadụ, ọ bụghị
ma mmadụ kwọrọ aka tupu o rie nri, maọbụ na
ọ kwọghị.”

Okwukwe nwanyị Kena

21 Jisọs hapụrụ obodo ahụ gaa n’akụkụ obodo
Taịa na Saịdọn.
22 N’ebe ahụ, otu nwanyị onye Kenan
bi n’obodo ahụ bịakwutere ya rịọọ ya sị,
“Onyenwe m, nwa Devid, biko meere m ebere.
Ada m nwanyị nwere ajọ mmụọ n’ime ya nke
na-esogbu ya oge niile.”
23 Ma ọ gbara ya nkịtị. Emesịa ndị na-eso ụzọ
ya bịakwutere ya rịọ ya sị ya, “Chụlaa nwanyị
a! Lee ka o si eti mkpu na-esogharị anyị!”
24 Ọ zara sị, “Ezitere m naanị ijekwuru atụrụ
furu efu nke ụlọ Izrel.”
25 Ma ọ bịara daa n’ụkwụ ya rịọọ ya sị,
“Onyenwe m, nyere m aka!”
26 Ọ zara sị, “O zighị ezi na a ga-ewere nri
ụmụntakịrị tụpụrụ nkịta.”
27 Ọ zara sị, “Ọ bụ eziokwu Onyenwe m. Ma a
na-ekwekwa ka ụmụ nkịta nọ n’okpuru tebul rie
iberibe nri nke na-esi n’elu tebul ha daa n’ala.”
28 Jisọs zara sị ya, “Nwanyị, okwukwe gị dị
ukwuu! Laa, e meelara gị ihe ị na-arịọ.” N’otu
oge ahụ a gwọrọ ada ya.

Jisọs agwọọ ọtụtụ ndị ọrịa

29 Jisọs hapụrụ ebe ahụ lọghachi n'akụkụ
osimiri Galili. Ọ rịgooro n'elu ugwu nọdụ ala.
30 Igwe mmadụ dị ukwuu bịakwutere ya. Ha
duteere ya ndị ngwụrọ, na ndị ìsì, na ndị aka
ha na ndị ụkwụ ha kpọnwụrụ akpọnwụ, na ndị
ogbi, na ọtụtụ ndị ọzọ. Ha tọgbọrọ ha n'ụkwụ
ya, ọ gwọkwara ha niile.
31 Ọ tụrụ mmadụ niile n'anya mgbe ha hụrụ
ndị ogbi ka ha bidoro ikwu okwu. Mgbe ha
hụkwara na a gwọrọ ndị aka ha, na ndị ụkwụ
ha nwụrụ anwụ, o jukwara ha anya ịhụ na ndị
ngwụrọ gara ije, na ndị ìsì hụkwara ụzọ. Ha toro
Chineke nke Izrel.

Jisọs enye puku mmadụ anọ nri

32 Jisọs kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya sị ha, "Ana m
emere igwe mmadụ ndị a obi ebere, n'ihi na mụ
na ha anọọla ụbọchị atọ n'ebe a, ma ha eribeghị
nri ọbụla. Agaghị m ezilaga ha na-erighị nri,
n'ihi na ha nwere ike ịda n'ụzọ."
33 Ndị na-eso ụzọ ya sịrị, "Ebee ka anyị ga-
enweta nri ga-ezuru igwe mmadụ ndị a n'ọzara
a?"
34 Jisọs jụrụ ha sị, "Ogbe achịcha ole ka unu
nwere?"
Ha sịrị ya, "Ogbe achịcha asaa na azụ ole na
ole."
35 Ọ gwara igwe mmadụ ahụ ka ha nọdụ ala.
36 O weere ogbe achịcha asaa na azụ ole na ole
ahụ kelee Chineke ekele. Ọ nyawasịrị ha, nye ndị
na-eso ụzọ ya. Ndị na-eso ụzọ ya nyekwara igwe
mmadụ ahụ.

37 Onye ọbụla n'ime ha riri, rijuo afọ. Ndị na-
eso ụzọ ya tụtụkọtara iberibe ndị fọdụrụ nke
juru nkata asaa.
38 Ndị riri nri ahụ dị puku ụmụ nwoke anọ,
n'agụnyeghị ndị nwanyị na ụmụntakịrị.
39 Mgbe o zilagara igwe mmadụ ahụ, ọ banyere
n'ụgbọ mmiri gafee osimiri, bịaruo n'obodo
Magadan.

16

Arịrịọ ka e gosi ihe ịrịbama

1 Ndị Farisii na ndị Sadusii bịakwutere Jisọs
ịnwa ya ọnwụnwa. Ha gwara ya sị, "Gosi anyị
ihe ịrịbama si n'eluigwe."
2 Ọ zara ha, "Mgbe o ruru anyasị unu na-asị,
'Ihu eluigwe ga-adị mma n'ihi na ọ na-acha uhie
uhie.'
3 N'ụtụtụ unu na-asị, 'Anyị ga-enwe mmiri
ozuzo taa n'ihi na ihu eluigwe na-acha uhie
uhie ma na-eji oji.' Lee na unu pụrụ ịkọwa ihu
eluigwe, ma unu apụghị isite n'ihe ịrịbama ndị a
unu na-ahụ anya kọwaa ihe oge a anyị nọ n'ime
ya pụtara.
4 Ajọ ọgbọ nke jupụtara n'ịkwa iko, nke na-
arịọkwa ihe ịrịbama. Ọ nweghị ihe ịrịbama ọzọ
a ga-egosi ya karịa ihe ịrịbama Jona." Mgbe ahụ
ọ sitere n'ebe ahụ ha nọ pụọ.

Ihe na-eko achịcha ndị Farisii

5 Mgbe ha gafesịrị n'ofe ọzọ, ndị na-eso ụzọ ya
chetara na ha ejighị achịcha ọbụla.

6 N'oge ahụ kwa, Jisọs dụrụ ha ọdụ sị ha,
"Lezienụ anya, ma na-ezekwa ihe ndị na-eko
achịcha ndị Farisii na ndị Sadusii."
7 Ha malitere na-ekwurịta n'etiti onwe ha, na-
asị, ọ bụ n'ihi na anyị ewetaghị ogbe achịcha
ọbụla.
8 Ebe ọ bụ na Jisọs matara ihe ha na-eche, ọ
sịrị, "Unu ndị okwukwe nta! Gịnị mere unu ji na-
esogbu onwe unu n'ihi na unu enweghị achịcha?
9 Olee mgbe unu ga-amata ihe? Ọ bụ na
unu echetaghị puku mmadụ ise ahụ m jiri ogbe
achịcha ise mee ka ha rijuo afọ? Ọ bụ nkata ole
ka unu tụtụjuru?
10 Unu echetakwaghị na m ji ogbe achịcha asaa
zụọ puku mmadụ anọ? Iberibe achịcha juru
nkata ole ka unu tụtụkọtara?
11 Gịnị mere unu aghọtaghị na ọ bụghị ihe
banyere achịcha ka m na-ekwu? Cheenụ onwe
unu nche n'ebe ihe na-eko achịcha ndị Farisii na
ndị Sadusii nọ."
12 Mgbe ahụ ka ha ghọtara na ihe ọ na-
akọwara ha abụghị ihe banyere ihe na-eko
achịcha nke a na-ata ata, kama ọ bụ ihe banyere
ozizi ndị Farisii na ndị Sadusii.

Ọgbụgba ama Pita

13 Mgbe Jisọs bịaruru obodo a na-akpọ Sizaria
Filipai, ọ jụrụ ndị na-eso ụzọ ya ajụjụ sị ha,
"Onye ka ndị mmadụ na-asị na Nwa nke Mmadụ
bụ?"
14 Ha zara ya sị, "Ụfọdụ na-asị na ị bụ Jọn omee
baptizim, ụfọdụ na-asị na ị bụ Ịlaịja, ndị ọzọ na-
asịkwa na ị bụ Jeremaya, maọbụ otu n'ime ndị
amụma."

15 Ọ jụrụ ha sị, “Ma unu onwe unu, ọ bụ onye
ka unu na-asị na m bụ?”
16 Saimọn Pita zara sị ya, “Ị bụ Kraịst* ahụ,
Ọkpara Chineke dị ndụ.”
17 Jisọs gwara ya sị, “Saimọn Pita nwa Jona,
ị bụ onye a gọziri agọzi, n’ihi na anụ ahụ na
ọbara ekpugheghị ya nye gị. Kama, ọ bụ Nna
m bi n’eluigwe mere ka ị mata ya.
18 Ma mụ onwe m na-agwa gị, na gị onwe gị
bụ Pita.†Ọ bụkwa n’elu nkume a ka m ga-ewu
ụlọ chọọchị m. Ike niile nke ọkụ ala mmụọ
apụghịkwa iguzo megide ya.
19 Aga m enye gị mkpisi igodo alaeze eluigwe.
Ihe ọbụla ị ga-eke agbụ n’elu ụwa, ka a ga-
ekekwa agbụ n’eluigwe. Ihe ọbụla ị ga-atọpụ
n’agbụ n’ụwa, a ga-atọpụkwa ya n’eluigwe.”
20 Mgbe ahụ, o nyere ndị na-eso ụzọ ya iwu ka
ha ghara ime ka onye ọbụla mata na ya bụ Kraịst
ahụ.

Jisọs ekwuo okwu ọnwụ ya

21 Site n’oge ahụ Jisọs malitere ịkọwara ndị na-
eso ụzọ ya, na ya aghaghị ịga Jerusalem, ebe
ọ ga-ahụ ọtụtụ ahụhụ dị iche iche site n’aka
ndị okenye, na ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu.
O mere ka ha mata na aghaghị igbu ya, ma
n’ụbọchị nke atọ, a ga-eme ka o site n’ọnwụ bilie.
22 Pita duuru ya pụọ n’otu akụkụ, nọdụ n’ebe
ahụ baara ya mba sị ya, “Onyenwe m, Chineke
ekwela. Ihe ndị a agaghị adakwasị gị!”

---

* **16:16** Maọbụ, *Onye nzọpụta* † **16:18** N’asụsụ ndị Griik *Pita* pụtara *Nkume.*

23 Ma o chighariri sị Pita, “Si n’ebe m nọ pụọ,
ekwensu! Ị bụ ihe mgbochi nye m. N’ihi na ihe ị
na-eche echiche ya bụ naanị echiche mmadụ, ọ
bụghị uche Chineke.”
24 Mgbe ahụ Jisọs gwara ndị na-eso ụzọ ya sị,
“Ọ bụrụ na onye ọbụla achọọ ịbụ onye na-eso
ụzọ m, ya buru ụzọ jụ onwe ya, buru obe ya,
soro m n’azụ.
25 N’ihi na onye ọbụla na-eche ndụ ya nche ka
ọ hapụ ifunarị ya ga-atụfu ya. Ma onye ọbụla
tufuru ndụ ya n’ihi m, ga-achọtakwa ya.
26 N’ihi na uru gịnị ka mmadụ nwetara ma ọ
bụrụ na o ritechaa ụwa niile n’uru ma tufuo ndụ
ya? Maọbụ gịnị bụ ihe ahụ dị n’ụwa nke mmadụ
ga-eji gbanwee ndụ ya?
27 N’ihi na Nwa nke Mmadụ ga-abịa n’ebube
nke Nna ya, ya na ndị mmụọ ozi ya. Mgbe ahụ
ka ọ ga-ekpe onye ọbụla ikpe dị ka ọrụ ya si dị.
28 “N’ezie asị m unu, ụfọdụ n’ime ndị guzo
n’ebe, agaghị edetụ ọnwụ ire, tụpụ ha ahụ Nwa
nke Mmadụ ka ọ na-abịa n’alaeze ya.”

17

Nnwogha Jisọs nwoghara

1 Mgbe ụbọchị isii gasịrị, Jisọs kpọọrọ Pita, na
Jemis na Jọn nwanne ya, rigoro n’ugwu dị elu
ebe naanị ha nọdụrụ.
2 N’ebe ahụ a gbanwere ọdịdị ya n’ihu ha,
ihu ya na-enwupụ dị ka anyanwụ, uwe ya
chapụkwara dị ka ìhè.
3 N’otu ntabi anya ahụ, ha hụrụ Mosis na Ịlaịja
ka ha na ya na-ekwurịta okwu.

4 Mgbe ahụ Pita sịrị Jisọs, “Onyenwe anyị. Ọ
dị mma ka anyị niile nọdụ n’ebe a. Ọ bụrụ na ị
ga-enye m ike, aga m ewu ụlọ ikwu atọ n’ebe a.
Otu n’ime ụlọ ndị a ga-abụ nke gị, otu nke Mosis,
nke ọzọ nke Ịlaịja.”
5 Mgbe ọ ka kpụ okwu n’ọnụ, igwe ojii nke
na-enwu enwu kpuchiri ha, olu sitere n’igwe ojii
ahụ daa sị, “Onye a bụ Ọkpara m, onye m hụrụ
n’anya, onye ihe ya dị m ezi mma. Geenụ ya ntị.”
6 Mgbe ndị na-eso ụzọ ya nụrụ olu a, ha dara
n’ala n’ihi egwu.
7 Ma Jisọs jekwuuru ha metụ ha aka sị ha,
“Bilienụ, unu atụla egwu.”
8 Mgbe ha lelitere anya ha, o nwekwaghị onye
ọzọ ha hụrụ ma ọ bụghị naanị Jisọs.
9 Ma mgbe ha si n’elu ugwu ahụ na-arịdata,
Jisọs nyere ha iwu, sị, “Unu agwala onye ọbụla
ihe unu hụrụ tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadụ
ga-esi n’ọnwụ bilie.”
10 Ndị na-eso ụzọ ya jụrụ ya sị, “Gịnị mere ndị
ozizi iwu ji na-ekwu na Ịlaịja aghaghị ibu ụzọ
bịa?”
11 Ọ zara sị, “Ọ bụ ezie, Ịlaịja na-abịa, ọ ga-
emekwa ka ihe niile dị ka ọ dị na mbụ.
12 Ma Ịlaịja abịalarị, ma ndị mmadụ amataghị
ya. Kama ndị mmadụ emeela ya ihe ọjọọ dị iche
iche. Otu a kwa ka mụ onwe m bụ Nwa nke
Mmadụ ga-esi ahụ ahụhụ site n’aka ha.”
13 Mgbe ahụ ndị na-eso ụzọ ya ghọtara na ọ bụ
Jọn omee baptizim ka ọ na-ekwu banyere ya.

Ọ gwọrọ nwa akwụkwụ

14 Mgbe ha bịarutere n’ebe igwe mmadụ ahụ
nọ, otu nwoke bịakwutere ya gbuo ikpere n’ihu
ya,
15 rịọọ ya sị, “Onyenwe m, biko, meere nwa m
nwoke ebere, n’ihi na akwụkwụ na-adọ ya. Ọ
na-ata oke ahụhụ, ọtụtụ mgbe ọ na-adaba n’ime
ọkụ maọbụ n’ime mmiri.
16 Ma ekuteere m ya ndị na-eso ụzọ gị ka ha
gwọọ ya, ma ha enweghị ike ime ka ahụ dị ya
mma.”
17 Jisọs zara sị, “Unu ọgbọ a na-enweghị
okwukwe, ndị na-adịghị erubekwa isi. Ruo ole
mgbe ka mụ na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe
ka m ga-anọ na-anagide ekweghị ekwe unu?
Kpọtaranụ m nwata ahụ n’ebe a.”
18 Jisọs baara mmụọ ọjọọ ahụ mba, mee ka o
si n’ime nwata ahụ pụta. Otu mgbe ahụ, mmụọ
ọjọọ ahụ pụtara, nwata ahụ bụ onye agwọkwara
n’otu oge ahụ.
19 Mgbe e mesịrị, ndị na-eso ụzọ Jisọs
bịakwutere ya na nzuzo jụọ ya sị, “Gịnị mere
o ji siere anyị ike ịchụpụ mmụọ ọjọọ ahụ?”
20 Ọ sịrị ha, “Ọ bụ n’ihi na okwukwe unu
nwere esighị ike. N’ezie, agwa m unu, ọ bụrụ
na unu e nwee okwukwe nke dị nta ka mkpụrụ
mọstaadị, unu nwere ike ị sị ugwu a, ‘Site n’ebe
a wezuga onwe gị,’ ọ ga-apụtakwa. Ọ dịghị ihe
unu na-agaghị enwe ike ime.
21 Ma mmụọ ọjọọ dị otu a agaghị apụ, ma ọ
bụghị naanị site n’ikpe ekpere na ibu ọnụ.”*

---

* **17:21** Ụfọdụ akwụkwọ na-edebanye okwu ndị a dịka ọ dị n’akwụkwọ Mak 9:29.

Jisọs ekwuo okwu ọnwụ ya ọzọ

22 Mgbe ha gbakọrọ na Galili, Jisọs gwara ha
sị, "A ga-arara Nwa nke Mmadụ nye n'aka ndị
mmadụ.
23 Ha ga-egbukwa ya, ma n'ụbọchị nke atọ a
ga-eme ka o si n'ọnwụ bilie." Nke a wutere ha
nke ukwuu.

Ịtụ ụtụ ụlọnsọ ukwu

24 Mgbe ha bịaruru na Kapanọm, ndị na-ana
ụtụ n'ihi ụlọnsọ† bịakwutere Pita jụọ ya sị,
"Onye ozizi unu ọ dịghị atụ ụtụ ụlọnsọ?"
25 Pita zara ha sị, "E, ọ na-atụ ụtụ."
Mgbe ọ batara n'ụlọ, Jisọs buru ụzọ jụọ ya sị,
"Gịnị ka i chere banyere nke a Saimọn? Ọ bụ
n'aka ndị ole ka ndị eze ụwa si anakọta ụtụ taks?
Ọ bụ n'aka ụmụ ha, ka ọ bụ n'aka ndị ọbịa?"
26 Ma mgbe Pita zara ya sị, "Ọ bụ site n'aka ndị
ọbịa."
Jisọs sịrị ya, "Ọ dị mma. Iwu ejighị ndị bụ
ụmụ.
27 Ma otu ọ dị, achọghị m ka anyị mee ka iwe
wee ha. Gaa n'osimiri ahụ tụnye nko azụ gị
n'ime ya. Meghe ọnụ azụ mbụ ị ga-egbute. Ị
ga-ahụ otu mkpụrụ ego n'ime ọnụ ya. Were ya
nye ha, ka ọ bụrụ ụtụ nke mụ na gị."

18

Onye dịkarịrị ukwuu

1 N'oge ahụ kwa, ndị na-eso ụzọ Jisọs
bịakwutere ya jụọ ajụjụ sị, "Olee onye dị ukwuu
karịa ibe ya n'alaeze eluigwe?"

---

† **17:24** Didrakma abụọ bụ ọnụ ego ụtụ ụlọnsọ.

2 Ọ kpọrọ otu nwantakịrị, onye o mere ka o
guzoro n'etiti ha,
3 ọ sịrị, "N'ezie, agwa m unu, ọ bụrụ na unu
agbanweghị ma dịrị ka ụmụntakịrị, unu agaghị
aba n'alaeze eluigwe.
4 Onye ọbụla wedara onwe ya ala dị ka
nwantakịrị a bụ onye dịkarịsịrị ukwuu n'alaeze
eluigwe.
5 Onye ọbụla nabatara nwantakịrị dị otu a
n'ihi m, bụ onye nabatara m.

Ihe na-eweta ịda mba

6 "Ma ọ bụrụ na onye ọbụla n'ime unu emee
ka otu n'ime ndị a dị nta, bụ ndị tụkwasịrị m
obi, jehie n'okwukwe ya, ọ kaara onye ahụ mma
na e kedoro ya nkume igwe nri n'olu, tụnye ya
n'oke osimiri ka mmiri rie ya.
7 Ahụhụ ga-adịrị ụwa n'ihi ihe ndị na-eme
ka mmadụ jehie. Ihe ndị na-eme ka mmadụ
daba n'ọnwụnwa aghaghị ịbịa, ma ahụhụ ga-
adịrị onye ahụ nke ọ ga-esite n'aka ya bịa.
8 N'ihi nke a, ọ bụrụ na aka gị maọbụ ụkwụ
gị na-eme ka i jehie, gbupụ ya tufukwaa ya. Ọ
kaara gị mma inwe ọrụsị maọbụ daa ngwụrọ
baa na ndụ, karịa na ị ga-enwe aka abụọ maọbụ
ụkwụ abụọ, a tụnye gị n'ọkụ ebighị ebi.
9 Ọzọ, ọ bụrụ na anya gị na-eme ka i jehie,
ghụpụ ya tufuo. Ọ ga-akara gị mma na i nwere
otu anya baa na ndụ, karịa inwe anya abụọ, a
tụnye gị n'ọkụ ala mmụọ.

Atụrụ furu efu

10 “Lezienụ anya ka unu ghara ileda otu n’ime
ụmụntakịrị ndị a anya. N’ihi na n’eluigwe, ndị
mmụọ ozi ha na-anọ n’ihu Nna m mgbe niile.
11 N’ihi na Nwa nke mmadụ bịara ịzọpụta ndị
furu efu.*
12 “Gịnị ka unu chere? Ọ bụrụ na ọ dị onye
nwere narị atụrụ, ma otu n’ime ha akpafuo, gịnị
ka ọ ga-eme? Ọ gaghị ahapụ iri atụrụ itoolu
na itoolu fọdụrụ pụọ jegharịa n’ugwu na ndịda
niile, ịchọ atụrụ ahụ kpafuru akpafu?
13 Ọ bụrụkwa na ọ chọta ya, gịnị ka ọ ga-eme?
N’ezie, agwa m unu, ọ ga-aṅụrị oke ọnụ n’ihi otu
atụrụ a karịa iri atụrụ itoolu na itoolu ndị ọzọ
ahụ na-agahieghị ụzọ.
14 Ya mere, ọ bụghị nzube Nna m nke bi
n’eluigwe ka otu n’ime ụmụnta ndị a ala n’iyi.

Mmehie nke nwanne

15 “Ọ bụrụ na nwanna gị emehie megide gị,
jekwuru ya ebe naanị gị na ya nọ, tụọ ya mmehie
n’anya. Ọ bụrụ na o gee gị ntị, i ritela nwanna
gị n’uru.
16 Ma ọ bụrụ na o geghị gị ntị, kpọrọ otu onye
maọbụ mmadụ abụọ ọzọ laghachi azụ n’ebe ọ
nọ, ‘ka okwu ọbụla ekwuru bụrụ nke mmadụ
abụọ maọbụ atọ ga-agba akaebe banyere ya.’†
17 Ọ bụrụ na o geghị ha ntị, gwa ndị chọọchị,
ma ọ bụrụ na o geghịkwa ọ bụladị ndị chọọchị
ntị, were ya dị ka onye mba ọzọ maọbụ onye ọna
ụtụ.

* **18:11** Ụfọdụ akwụkwọ mgbe ochie na-edebanye okwu ndị a dịka ọ dị n’akwụkwọ Luk 19:10. † **18:16** Dit 19:15.

18 “N’ezie, asị m unu, na ihe ọbụla unu kere
agbụ n’ụwa a, e keela ya rịị agbụ n’eluigwe. Ihe
ọbụla kwa unu tọpụrụ n’ụwa, a tọpụkwala ya
rịị n’eluigwe.
19 “Ọzọ, ana m agwa unu n’ezie a sị, ọ bụrụ
na mmadụ abụọ n’etiti unu ekwekọrịta n’ụwa
banyere ihe ọbụla unu na-arịọ n’ekpere Nna m
bi n’eluigwe ga-emezuru unu ihe ahụ.
20 N’ihi na ebe ọbụla mmadụ abụọ maọbụ atọ
zukọtara n’aha m, mụ onwe m nọ n’etiti ha.”

Mkpa ọ dị inwe obi mgbaghara

21 Mgbe ahụ Pita bịakwutere ya jụọ ya ajụjụ
sị, “Onyenwe anyị, ọ bụ ugboro ole ka m ga-
agbaghara nwanne m nke mehiere megide m?
Ọ bụ ugboro asaa?”
22 Jisọs zara sị ya, “Ọ bụghị ugboro asaa. Kama
ị ga-agbaghara ya ruo iri ugboro asaa ụzọ asaa.‡
23 “A ga-eji alaeze eluigwe tụnyere eze ahụ
kpebiri ka ya na ndị ọrụ ya gụzie ego ya ha ji.
24 Mgbe ha malitere na-apịazi, a kpọtaara eze
ahụ otu onye nke ji ya ụgwọ ruru puku talenti
iri.§
25 Nwoke ahụ enweghị ihe ọ ga-eji kwụọ ụgwọ
o ji. Nna ya ukwu nyere iwu ka e refuo ya na
nwunye ya na ụmụ ya, na ihe niile o nwere, ka
akwụghachi ụgwọ o ji.
26 “Ma ohu ahụ dara n’ala, gbukwaa ikpere ya
n’ala, rịọ ya arịrịọ sị, ‘Onyenwe m, biko, nwee
ntachiobi n’ebe m nọ. Aga m akwụghachikwa
gị ụgwọ niile m ji gị.’

‡ **18:22** Ọnụọgụgụ nke a bụ narị anọ na iri itoolu. § **18:24** Ihe ruru nde naịra abụọ maọbụ karịa.

27 Nna ukwu onye ọrụ ahụ nwere ọmịiko n’ebe
ọ nọ, meere ya ebere. Ọ sịrị ya akwụghachila
ụgwọ o ji ọzọ.

28 “Ma mgbe ohu ahụ sitere n’ebe ahụ pụọ,
ọ hụrụ otu ohu ibe ya ji ya ụgwọ otu narị
denarị.*O jidere ya n’aka ike, machie ya aka
n’akpịrị, sị ya, ‘Kwụghachi m ụgwọ i ji m ugbu
a.’

29 “Ya mere, ohu ibe ya ahụ dara n’ala n’ihu ya
rịọọ ya ka o nye ya nwantịntị oge. Ọ rịọkwara
ya sị, ‘Enyi m, biko nwee ntachiobi, aga m
akwụghachi gị ụgwọ m ji gị.’

30 “Ma o kwenyeghị, kama ọ gara tụba ya n’ụlọ
mkpọrọ, ebe ọ ga-anọ ruo mgbe ọ kwụsịrị ụgwọ
niile o ji ya.

31 Mgbe ndị ohu ibe ya hụrụ ihe mere, o wutere
ha nke ukwuu. Ha jekwuru Nna ha ukwu kọọrọ
ya ihe niile ndị a.

32 “N’ihi nke a Nna ya ukwu kpọrọ ohu ahụ
sị ya, ‘Ohu obi ọjọọ! Agbaghara m gị ụgwọ ahụ
niile i ji, n’ihi na ị rịọrọ m arịrịọ.

33 Ọ bụ na ị kwesighị inwe obi ebere n’ebe ohu
ibe gị nọ, dị ka m si mere gị ebere?’

34 N’ihi iwe, Nna ya ukwuu nyefere ya n’aka
ndị nche na-eche ndị nọ n’ụlọ mkpọrọ ka ha taa
ya ahụhụ, ruo mgbe ọ kwụchara ụgwọ niile o ji.

35 “Otu a ka Nna m bi n’eluigwe ga-emekwa
unu, ma ọ bụrụ na unu ejighị obi unu niile
gbaghara ụmụnna unu.”

---

* **18:28** Ihe ruru otu puku naịra maọbụ o jiri ihe ntakịrị karịa.

19

Ozizi banyere ọlụlụ di na nwunye

1 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, o hapụrụ
Galili gaa na mpaghara Judịa, nke dị n'ofe
osimiri Jọdan.
2 Igwe mmadụ dị ukwuu sooro ya. Ọ
gwọkwara ndị ahụ na-esighị ike n'etiti ha n'ebe
ahụ.
3 Ụfọdụ ndị Farisii bịakwutere ya i nwalee ya,
sị, "O ziri ezi n'iwu na nwoke ga-agbara nwunye
ya alụkwaghị m n'ihi ihe ọbụla?"
4 Ọ zara ha sị, "Ọ bụ na unu agụtabeghị na
akwụkwọ nsọ, na Onye kere ha na mbụ kere ha
nwoke na nwanyị.
5 N'ihi nke a ka nwoke ga-eji hapụ nne ya na
nna ya e jikọta ya na nwunye ya. Ha abụọ ga-
abụkwa otu anụ ahụ.*
6 Ya mere, ha abụkwaghị mmadụ abụọ ọzọ,
kama otu anụ ahụ. Ya mere, ihe Chineke
jikọtara, ka mmadụ ọbụla atọsala ya."
7 Ha jụrụ ya sị, "Gịnị mekwaranụ Mosis ji
nye iwu si na nwoke ọbụla nwere ohere ide
akwụkwọ alụkwaghị m nye nwunye ya?"
8 Ọ zara ha sị ha, "Ọ bụ n'ihi na unu bụ ndị
mkpọchi obi, ya mere Mosis jiri hapụ unu ka unu
gbaa nwunye unu alụkwaghị m; ma ọ dịghị otu
a site na mbụ.
9 Ma ana m asị unu, onye ọbụla ga-ahapụ
nwunye ya lụrụ onye ọzọ, ma ọ bụghị n'ihi na o
jidere nwunye ya na mmehie ịkwa iko, onye ahụ
emeela mmehie ịkwa iko ma ọ lụọ nwanyị ọzọ."

---

* **19:5** Jen 1:27; Jen 2:24

10 Ndị na-eso ụzọ ya sịrị ya, "Ọ bụrụ na o si otu
a dịrị, ọ ka mma na mmadụ alụghị nwunye ma
ọlị."
11 Ma ọ zara sị ha, "Ọ bụghị mmadụ niile ga-
anagide okwu a. Naanị ndị e nyere ike ime ya
ga-anagide ya.
12 Ma ụfọdụ ndị mmadụ ka a mụrụ ka ha bụrụ
onozi, ndị ọzọ bụkwa ndị mmadụ ibe ha mere
otu a. Ndị ọzọ dịkwa ndị jiri aka ha họrọ ibu
onozi† n'ihi alaeze eluigwe. Onye pụrụ ịnara nke
a, ya nara ya."

Jisọs agọzie ụmụntakịrị

13 Mgbe ahụ e kuteere ya ụmụntakịrị ka o
bikwasị ha aka, kpeekwara ha ekpere. Ma ndị
na-eso ụzọ ya baara ndị kutere ha mba.
14 Ma Jisọs sịrị ha, "Kweenụ ka ụmụntakịrị
bịakwute m, unu egbochikwala ha. N'ihi na
alaeze eluigwe bụ nke ndị dị otu a."
15 O bikwasịrị ha aka n'isi gọzie ha niile tupu
ọ hapụ ha pụọ.

Onye ọgaranya

16 Otu onye bịakwutere ya, jụọ ya ajụjụ sị, "Ezi
onye ozizi, olee ezi ihe m ga-eme ka m keta ndụ
ebighị ebi?"
17 Jisọs sịrị ya, "Gịnị mere i ji ajụ m ajụjụ
banyere ihe bụ ezi ihe? Ọ dị naanị otu onye nke
bụ ezi mmadụ. Ọ bụrụ na ị chọrọ ịba n'ime ndụ
ahụ, debe iwu niile e nyere."
18 Ọ jụrụ ya ajụjụ sị, "Olee iwu ndị m ga-
edebe?"

---

† **19:12** Nke a bụ ọnọdụ alụghị di maọbụ nwunye nke mmadụ kpebiri n'onwe ya.

Jisọs zara ya, “ ‘Egbula mmadụ, akwala iko,
ezula ohi, ekwula okwu ụgha.
19 Sọpụrụ nne gị na nna gị.‡Ọzọ, hụkwa onye
agbataobi gị n’anya dị ka onwe gị.’§”
20 Nwokorobịa ahụ sịrị ya, “Edebezuchaala m
iwu ndị a siterịị na mgbe m dị na nwata. Gịnị
ọzọ fọdụụrụ m ime?”
21 Jisọs zara sị ya, “Ọ bụrụ na ị chọrọ ịbụ onye
zuruoke n’ezie, laa n’ụlọ gị ree ihe niile i nwere,
nyekwa ndị ogbenye ego i retara. Ị ga-enwe akụ
n’eluigwe, mgbe ahụ, bịakwa soro m.”
22 Mgbe nwokorobịa ahụ nụrụ okwu a, ọ lara
na mwute, n’ihi na ọ bụ ọgaranya.
23 Mgbe ahụ Jisọs gwara ndị na-eso ụzọ ya sị,
“N’ezie agwa m unu, ọ bụ nnọọ ihe siri ike na
onye ọgaranya ga-abanye n’alaeze eluigwe.
24 Ọzọkwa, asị m unu, ọ dịịrị ịnyịnya kamel
mfe ịgafe n’anya agịga, karịa ọgaranya ịbanye
n’alaeze Chineke.”
25 Okwu a o kwuru tụrụ ndị na-eso ụzọ ya
n’anya. Ha sịrị, “Ọ bụrụ na o si otu a dịrị, onye
kwanụ ka a ga-azọpụta?”
26 Jisọs legidere ha anya sị ha, “N’ebe mmadụ
nọ nke a bụ ihe a na-apụghị ime, ma ọ dịghị ihe
rara ahụ ime n’ebe Chineke nọ.”
27 Mgbe ahụ Pita jụrụ ya sị, “Lee, anyị ahapụla
ihe niile soro gị, gịnị ga-abụ ụgwọ ọrụ anyị?”
28 Jisọs zara sị ya, “N’ezie agwa m unu, mgbe a
ga-agbanwe ihe niile, mgbe Nwa nke Mmadụ ga-
anọkwasị n’elu ocheeze ebube ya, n’alaeze ahụ,
n’ezie, unu bụ ndị na-eso ụzọ m ga-anọkwasị

‡ **19:19** Ọpụ 20:12-16; Dit 5:16-20 § **19:19** Lev 19:18

n'ocheeze iri na abụọ ahụ, na-ekpe ebo iri na abụọ nke Izrel ikpe.
29 Onye ọbụla hapụrụ ụlọ ya, na ụmụnne ya nwoke, na ụmụnne ya nwanyị, na nne ya na nna ya, na ụmụntakịrị ya, maọbụ ala o nwere, soro m, ga-anata dị ka ụgwọ ọrụ okpukpu narị ihe ọ hapụrụ, natakwa alaeze. Ọ ga-eketakwa ndụ ebighị ebi.
30 Ma ọtụtụ ndị bu ụzọ ga-abụ ndị ikpeazụ, ma ndị ikpeazụ ga-abụkwa ndị bu ụzọ."

20

Ilu banyere ndị ọrụ ubi

1 "Ihe ọzọ a ga-eji tụnyere alaeze eluigwe bụ nwoke nwere ala ubi, onye pụrụ n'isi ụtụtụ ịkpọta ndị ọrụ ga-arụ ọrụ n'ubi vaịnị ya.
2 Ya na ndị ọrụ ahụ kwekọtara na ọ ga-akwụ ha otu denarị, n'ihi ọrụ ụbọchị ahụ. Emesịa o zigara ha n'ubi vaịnị ya.
3 "Mgbe ọ pụrụ n'ihe dị ka elekere itoolu nke ụtụtụ, o sitere n'ebe a na-akpọta ndị ọrụ na-agafe hụ ndị ọzọ ka ha guzoro n'ọma ahịa na-enweghị ọrụ ha na-arụ.
4 Ọ sịrị ha, 'Unu onwe unu gaakwanụ rụọ ọrụ n'ubi vaịnị m, ihe ọbụla ziri ezi ka m ga-akwụ unu.'
5 Ya mere ha gara.
"Ọ pụkwara n'elekere iri na abụọ na elekere atọ nke ehihie, ma meekwa otu ihe ahụ.
6 Mgbe o ruru elekere ise nke anyasị, ọ pụrụ hụ ndị ọzọ ka ha guzoro. Ọ jụrụ ha ajụjụ sị, 'Gịnị mere unu ji guzoro n'ebe a taa niile na-arụghị ọrụ?'

7 “Ha zara sị ya, ‘N’ihi na ọ dịghị onye kpọrọ
anyị ọrụ.’

“Ọ gwara ha sị, ‘Unu onwe unu gaakwanụ rụọ ọrụ n’ubi vaịnị m. Aga m akwụkwa unu ihe dị mma.’
8 “Mgbe o ruru oge anyasị, onye nwe ubi vaịnị
ahụ gwara onye na-elekọtara ya ndị ahụ anya sị, ‘Kpọkọta ndị ọrụ ahụ kwụọ ha ụgwọ, site na ndị ikpeazụ bịara ọrụ ruo na ndị bu ụzọ.’

9 “Mgbe ndị a kpọrọ ọrụ n’elekere ise anyasị
naara ego ha, a kwụrụ ha otu denarị, otu denarị.
10 Ma mgbe ndị a kpọrọ ọrụ n’isi ụtụtụ bịara
ịnara ego ha, ha lere anya na a ga-akwụ ha karịa. Ma a kwụkwara ha niile otu denarị.
11 Mgbe ha naara ego ahụ, ha tamuru ntamu
megide nna nwe ụlọ,
12 na-asị, ‘Ndị a bịara n’ikpeazụ rụrụ ọrụ naanị
otu awa, ma i meela ka anyị na ha hara. Anyị bụ ndị buru ihe mgbu nke ọrụ ma okpomọkụ nke anwụ niile chara n’ụbọchị taa.’

13 “Ma ọ zara otu n’ime ha sị, ‘Enyi m, emeghị
m gị ihe ọjọọ ọbụla. Ọ bụ na mụ na gị ekwughị na m ga-akwụ gị otu denarị n’ụbọchị?
14 Nara nke ruru gị laa. A chọrọ m ịkwụ ndị a
bịara n’ikpeazụ ụgwọ dị ka m si kwụọ gị.
15 Ọ bụ na m enweghị ike iji ihe m nwere mee
otu ọ masịrị m? Ọ bụ anya ukwu ka ị na-enwe n’ihi afọ ofufu m?’

16 “Ya mere, onye ikpeazụ ga-abụ onye bu ụzọ,
ma onye bu ụzọ ga-abụkwa onye ikpeazụ.”

Jisọs ekwuokwa okwu banyere ọnwụ ya

17 Mgbe Jisọs na-aga Jerusalem, ọ kpọpụrụ
mmadụ iri na abụọ ahụ na-eso ụzọ ya n'akụkụ
sị ha,
18 "Lee, anyị na-aga Jerusalem ebe a ga-arara
Nwa nke Mmadụ nyefee n'aka ndịisi nchụaja na
ndị ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe ọnwụ,
19 nyefekwa ya n'aka ndị mba ọzọ, ndị ga-eji ya
mee ihe ọchị, pịa ya ihe, ma kpọgide ya n'obe.
Ma n'ụbọchị nke atọ, a ga-eme ka ọ site n'ọnwụ
bilie."

Arịrịọ nne Jemis na Jọn

20 Mgbe ahụ, nne ụmụ Zebedi, duuru ụmụ ya
ndị ikom abụọ bịakwute ya, o gburu ikpere n'ala
n'ihu ya, rịọ ya ihe ọ chọrọ ka o meere ha.
21 Ọ sịrị ya, "Gịnị ka ị chọrọ ka m meere gị?"
Ọ zara ya sị, "Kwee m nkwa na ụmụ abụọ ndị
a ga-anọdụ otu n'aka nri gị, nke ọzọ n'aka ekpe
gị n'alaeze gị."
22 Ma Jisọs zara sị, "Unu amaghị ihe unu na-
arịọ. Unu pụrụ ịṅụ iko ahụ nke mụ onwe m ga-
aṅụ?"
Ha zara ya sị, "Ee, anyị nwere ike ịṅụ ya."
23 Jisọs sịrị ha, "N'ezie unu ga-aṅụ iko m ga-
aṅụ, ma ịnọdụ n'aka nri maọbụ n'aka ekpe m,
abụghị ihe dịrị m inye, kama ọ dịịrị ndị ahụ Nna
m kwadooro ya."
24 Mgbe mmadụ iri ndị ọzọ n'ime ndị na-eso
ụzọ ya nụrụ nke a, iwe were ha nke ukwuu
megide ụmụnne abụọ a.
25 Ma Jisọs kpọkọtara ha niile, sị ha, "N'etiti
ndị na-ekweghị ekwe,* ndịisi ha na-emeso ndị ha

* **20:25** Maọbụ, *ndị mba ọzọ*

na-achị mmeso dị ka o si dị ha mma n’uche. Ndị
ukwu n’etiti ha na-ejikwa aka ike na-achị ndị nọ
n’okpuru ha.
26 Ma n’etiti unu ọ gaghị adị otu a. Kama, onye
ọbụla n’etiti unu chọrọ ịbụ onyeisi, ga-ebu ụzọ
bụrụ onye na-ejere unu niile ozi.
27 Ma onye ọbụla nke chọrọ ịbụ onye mbụ
n’etiti unu ga-abụ ohu unu niile.
28 Ọ bụladị dị ka Nwa nke Mmadụ na-abịaghị
ka e jeere ya ozi, kama ka o jee ozi, ma nyekwa
ndụ ya ka ọ bụrụ ihe mgbapụta nke ọtụtụ
mmadụ.”

Ndị ìsì abụọ Jisọs gwọrọ

29 Mgbe ha na-ahapụ Jeriko, ọtụtụ igwe
mmadụ sooro ya n’azụ.
30 Ndị ìsì abụọ nọ n’akụkụ ụzọ ahụ. Mgbe ha
nụrụ na ọ bụ Jisọs na-abịa, ha malitere iti mkpu
n’oke olu na-asị, “Onyenwe anyị, Nwa Devid,
meere anyị ebere!”
31 Igwe mmadụ ahụ baara ha mba ka ha
mechie ọnụ ha. Ma ndịisi ahụ nọgidesịrị ike na-
eti mkpu n’oke olu na-asị, “Onyenwe anyị, Nwa
Devid, meere anyị ebere!”
32 Mgbe Jisọs bịaruru n’ebe ha nọ, o guzoro
kpọọ ha, jụọ ha sị, “Gịnị ka unu chọrọ ka m
meere unu?”
33 Ha zara sị ya, “Onyenwe anyị, biko, anyị
chọrọ ka i mee ka anyị hụ ụzọ.”
34 Jisọs nwere ọmịiko n’ahụ ha. O metụrụ ha
aka n’anya. Ngwangwa ha bidoro ịhụ ụzọ, ma
sorokwa ya.

21

Mbata ikpeazụ Jisọs batara Jerusalem

1 Mgbe ha na-abịaru Jerusalem nso, ha rutere
Betfeji dị n’Ugwu Oliv. Jisọs zipụrụ mmadụ abụọ
n’ime ndị na-eso ụzọ ya.
2 Ọ gwara ha sị, “Baanụ n’ime obodo nta ahụ
dị unu n’ihu, ngwangwa unu ga-ahụ otu ịnyịnya
ibu elibere n’osisi n’ebe ahụ, nke ya na nwa ya
nọ n’otu ebe. Tọpụta ha ma kpụtaranụ m ha.
3 Ọ bụrụkwa na onye ọbụla asị unu ihe ọbụla,
unu ga-asị ha, ọ dị Onyenwe anyị mkpa, ọ ga-
akpụghachitekwa ha ngwangwa.”
4 E mere nke a ka okwu e kwuru site n’ọnụ
onye amụma mezuo.
5 “Gwanụ ada Zayọn sị,
‘lee, eze gị ka ọ na-abịakwute gị.
Ọ bụ onye dị nwayọọ. Ọ na-anọkwasịkwa n’elu
ịnyịnya ibu,
ee, n’elu nwa ịnyịnya, nwa ịnyịnya na-ebu
ibu.’ ”*
6 Ndị na-eso ụzọ ya gara mee ihe Jisọs sịrị ha
mee.
7 Ha kpụtara ịnyịnya ibu ahụ na nwa ịnyịnya
ahụ, wụkwasịkwa uwe ha n’elu ha ka Jisọs
nọkwasị n’elu ha.
8 Ọtụtụ n’ime igwe mmadụ ahụ tụsara uwe ha
n’okporoụzọ. Ndị ọzọ gbuturu alaka osisi, tụsaa
ha n’ụzọ n’ihu ya.
9 Ụfọdụ n’ime igwe mmadụ ahụ nọ n’ihu, na
ndị na-esokwa n’azụ, nọ na-eti mkpu n’oke olu
na-asị:
“Hozanna dịrị Nwa Devid!”

---

* **21:5** Zek 9:9

“Onye a gọziri agọzi ka onye ahụ bụ, nke na-abịa
n’aha Onyenwe anyị!”[†]

“Hozanna n’ebe kachasị ihe niile elu!”
10 Mgbe ọ batara n’ime Jerusalem, ụzụ tụrụ,
obodo ahụ niile mere mkpọtụ. Ndị mmadụ
bidoro na-ajụ ajụjụ na-asị, “Onye kwa bụ onye
a?”
11 Igwe mmadụ ahụ nọ na-asị, “Nwoke a bụ
Jisọs, onye amụma ahụ sị Nazaret, obodo dị
n’ime Galili.”

Jisọs n’ụlọnsọ ukwu

12 Jisọs banyere n’ụlọnsọ ukwu dị na
Jerusalem, malite ịchụpụ ndị niile na-ere ahịa
na ndị na-azụ ahịa n’ime ụlọnsọ ahụ. O kpuru
tebul ndị na-agbanwe ego ihu n’ala, kwatuokwa
oche ndị na-ere nduru.
13 Ọ sịrị ha, “E dere ya n’akwụkwọ nsọ, ‘Ụlọ
m ka a ga-akpọ ụlọ ekpere,’[‡]ma unu emeela ya
‘ọgba ndị na-apụnarị mmadụ ihe n’ike.’[§]”
14 Ndị ìsì na ndị ngwụrọ bịakwutere ya
n’ụlọnsọ ahụ. Ọ gwọkwara ha.
15 Ma mgbe ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu
hụrụ ihe ịrịbama ndị a, hụkwa ka ụmụnta na-
eti mkpu n’oke olu n’ogige ụlọnsọ ahụ, na-asị,
“Hozanna dịrị Nwa Devid.” Iwe were ha nke
ukwuu.
16 Ha sịrị ya, “Ị na-anụkwa ihe ụmụnta ndị a
na-ekwu?”
Jisọs zara sị ha, “E, ana m anụ ya. Ọ bụ na unu
agụtabeghị ihe akwụkwọ nsọ kwuru sị,

[†] **21:9** Abụ 118:26 [‡] **21:13** Aịz 56:7 [§] **21:13** Jer 7:11

“ ‘I sitere n’ọnụ ụmụntakịrị na ụmụ na-aṅụ ara
gị, Onyenwe anyị, kwadooro otuto gị’*?”
17 Ọ hapụrụ ha, si n’obodo ahụ pụọ gaa Betani,
ebe ọ nọrọ n’abalị ahụ niile.

Jisọs abụọ osisi fiig ọnụ

18 N’ụtụtụ, mgbe ọ laghachiri n’obodo ahụ,
agụụ gụrụ ya nke ukwuu.
19 Ọ hụrụ otu osisi fiig nke dị n’akụkụ ụzọ.
Mgbe o rutere n’ukwu ya, ọ hụghị ihe ọbụla
n’elu ya karịa naanị akwụkwọ ndụ. Ya mere,
ọ sịrị ya, “Malite taa gaa n’ihu, ị gaghị amịkwa
mkpụrụ ọzọ!” Otu mgbe ahụ kwa, osisi ahụ
kpọnwụrụ.
20 Mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ nke a, o juru ha
anya, ha jụọ sị, “Gịnị mere osisi fiig a ji kpọnwụọ
ngwangwa otu a?”
21 Jisọs zara sị ha, “N’ezie agwa m unu, ọ bụrụ
na unu e nwee okwukwe, gharakwa inwe obi
abụọ, ọ bụghị naanị na unu ga-eme ihe e mere
osisi fiig ahụ. Unu pụrụ inye ugwu a iwu sị ya,
‘Si n’ebe a wezuga onwe gị, gaa danye n’oke
osimiri.’ Ọ ga-emezukwa.
22 Ihe ọbụla unu ga-arịọ n’ekpere, ọ bụrụ na
unu ekwere unu ga-anatakwa ya.”

Ajụjụ banyere ebe Jisọs si nweta ike ya

23 Mgbe Jisọs batara n’ogige ụlọnsọ ukwu ahụ,
ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu bịakwutere ya
ka ọ nọ na-akụzi ihe jụọ ya sị, “Olee ikike i ji na-
eme ihe ndị a niile? Ọ bụ onye nyekwara gị ikike
a?”

---

* **21:16** Abụ 8:2

24 Jisọs zara sị ha, “Aga m ajụkwa unu otu
ajụjụ. Ọ bụrụ na unu azaa ya, aga m agwakwa
unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndị a niile.
25 Baptizim nke Jọn o sitere n’eluigwe, ka ọ si
n’aka mmadụ?”

Ha kparịtara ụka n’etiti onwe ha na-asị, “Ọ bụrụ na anyị asị, ‘Na o si n’eluigwe,’ ọ ga-asị anyị, ‘Ọ bụ gịnị mere unu na-ejighị kwenye na ya?’
26 Ma ọ bụrụ na anyị asị, ‘Na o sitere n’aka
mmadụ,’ anyị na-atụ igwe mmadụ ndị a egwu,
n’ihi na mmadụ niile kwenyere na Jọn bụ onye
amụma.”
27 Ya mere ha zara Jisọs sị ya: “Anyị amaghị.”

Jisọs zakwara ha sị, “Mụ onwe m agaghị agwakwa unu ikike m ji na-eme ihe ndị a.

Ilu banyere ụmụnne abụọ

28 “Gịnị ka unu chere banyere ihe a? Otu
nwoke nwere ụmụ nwoke abụọ gwara nwa ya
nke okenye sị ya, ‘Nwa m nwoke, gaa rụọ ọrụ
n’ubi vaịnị m taa.’
29 “Ọ zara ya sị, ‘Agaghị m aga.’ Ma o mesịrị
gbanwee obi ya gaakwa rụọ ọrụ ahụ.
30 “Nna ha bịakwutere nwa ya nke nta
gwakwa ya otu ihe ahụ. Nwa ahụ zakwara sị,
‘Aga m aga, onyenwe anyị.’ Ma n’ikpeazụ ọ
gaghị.
31 “Onye n’ime ha abụọ mere ihe nna ya
chọrọ?”

Ha zara sị ya, “Onye nke mbụ.”

Jisọs kọwaara ha sị, "N'ezie agwa m unu, ndị ọna ụtụ na ụmụ nwanyị akwụna ga-ebu unu ụzọ banye n'alaeze Chineke.
32 N'ihi na Jọn bịakwutere unu igosi unu ụzọ ezi omume, ma unu ekweghị. Ndị ọna ụtụ, na ụmụ nwanyị akwụna chegharịrị. Ọ bụladị mgbe unu hụrụ nke a, o mekwaghị ka unu chegharịa kwere na ya.

Ilu banyere ndị nlekọta ubi ọjọọ

33 "Ugbu a geekwanụ ntị n'ilu ọzọ. Otu onye dị nke nwere ala ubi. Ọ kụrụ osisi vaịnị n'ubi a. Ọ gbakwara ubi ya ogige, gwuokwa ebe ịzọcha mkpụrụ vaịnị n'ime ya.† O wukwara ụlọ elu n'ime ya. Mgbe o mesịrị ihe ndị a, o weere ubi ahụ tinye n'aka ndị ga-elekọtara ya ubi ahụ, pụọ gaa n'ala ọzọ.
34 Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zipụrụ ndị odibo ya ka ha jekwuru ndị na-elekọta ubi ahụ, nata mkpụrụ nke ruuru ya site n'ubi ahụ.
35 "Ma ndị na-elekọta ubi ahụ jidere ndị odibo ya ahụ tie otu onye n'ime ha ihe, gbukwaa onye ọzọ n'ime ha. Ha tụkwara otu n'ime ha nkume.
36 Emesịa, o zigakwara ọtụtụ ndị odibo karịrị ndị nke mbụ n'ọnụọgụgụ. Ma ndị na-elekọta ubi ahụ mekwara ndị a ihe ha mere ndị nke mbụ.
37 N'ikpeazụ o zigara ọkpara ya, sị, 'Ha ga-asọpụrụ nwa m.'
38 "Ma mgbe ndị na-elekọta ubi ahụ hụrụ ọkpara ya, ha gbara izu n'etiti onwe ha sị, 'Lee! Onye a bụ onye nketa ihe niile. Bịanụ ka anyị gbuo ya, ma nwetakwa ihe nketa ya.'

---

† **21:33** Maọbụ, *ebe a na-apịpụta mmanya vaịnị*

39 Ya mere, ha jidere ya n'ike, kpụrụ ya gafee
n'azụ ubi vaịnị ahụ, gbuo ya n'ebe ahụ.
40 "Mgbe onye nwe ubi vaịnị ahụ lọtara, gịnị
ka unu chere na ọ ga-eme ndị ahụ o tinyere
ilekọtara ya ubi ya?"
41 Ha zara ya sị, "Ọ ga-egbu ndị ajọ omume
ahụ, laa ha n'iyi n'ụzọ dị njọ. Ọ ga-ewerekwa
ubi vaịnị ya tinye n'aka ndị nlekọta ọzọ, ndị ga-
enyekwa ya mkpụrụ ubi ruuru ya n'oge ya."
42 Jisọs sịrị ha, "Ọ ga-abụ na unu agụtabeghị
ihe e dere n'akwụkwọ nsọ sị,
" 'Nkume ahụ ndị na-ewu ụlọ jụrụ,
abụrụla nkume isi ntọala ụlọ.
Nke a bụ ọrụ nke Onyenwe anyị rụrụ,
ọ bụkwa ọrụ ịtụnanya n'anya anyị.'‡
43 "Ya mere, ana m eme ka unu ghọta, na a ga-
anapụ unu alaeze Chineke, were ya nye ndị mba
ọzọ, ndị ga-amịpụta ezi mkpụrụ.
44 Onye ọbụla nke dakwasịrị n'elu nkume a
ga-etiwasị, ma ọ ga-egwepịa onye ọbụla nke ọ
dakwasịrị."
45 Mgbe ndịisi nchụaja na ndị Farisii nụrụ ilu
ya ndị a, ha ghọtara na ọ na-ekwu banyere ha.
46 Ha chọrọ ụzọ ha ga-esi jide ya, ma oke egwu
igwe mmadụ ahụ tụrụ ha, n'ihi na ha gụrụ ya
n'onye amụma.

22

Ilu banyere oriri ọlụlụ nwunye

1 Jisọs gwara ha okwu ọzọ n'ilu sị,

‡ **21:42** Abụ 118:22,23

2 “Alaeze eluigwe dị ka otu eze, nke kwadoro
oke oriri ọlụlụ di na nwunye, n’ihi nwa ya
nwoke.
3 O zipụrụ ndị ohu ya ka ha gaa chetara ndị
ahụ a kpọrọ ka ha bịa. Ma ha niile achọghị ịbịa.
4 “O zipụkwara ndị ohu ya ọzọ na-ejere ya
ozi ka ha gaa gwa ndị ahụ a kpọrọ oriri sị, ‘E
dozichaala ihe oriri ugbu a, egburu m oke ehi, na
anụ ọzọ gbara abụba. Edoziela ihe niile. Bịanụ
n’oriri ọlụlụ di na nwunye.’
5 “Ma ndị ahụ niile a kpọrọ oriri gawaara mkpa
ha n’ihi na ha akpọghị ya ihe ọbụla. Otu onye
gara n’ala ubi ya, nke ọzọ n’ụlọ ahịa ya.
6 Ndị fọdụrụ jidere ndị ohu ya, mee ha ihe
ihere ma gbukwaa ha.
7 Onye eze ahụ were iwe nke ukwuu, zipụ ndị
agha ya ka ha gaa laa ndị ogbu mmadụ ahụ n’iyi,
rechapụkwa obodo ha n’ọkụ.
8 “Mgbe ahụ ọ gwara ndị ohu ya sị, ‘E doziela
m oriri ọlụlụ di na nwunye, ma ndị a kpọrọ oku
ekwesighị ekwesi.
9 Ugbu a, gaanụ n’akụkụ ụzọ niile, kpọbatanụ
ndị niile unu hụrụ, ka ha bịa n’oriri ọlụlụ di na
nwunye a.’
10 Ndị ohu ahụ pụrụ gaa n’okporoụzọ niile
kpọbata mmadụ niile ha hụrụ. Ha kpọbatara
ndị bụ ezi mmadụ na ndị bụ ajọ mmadụ. Ụlọ
oriri ahụ jupụtakwara na ndị a kpọrọ.
11 “Ma mgbe eze ahụ batara ileta ndị niile nọ
na nri, ọ hụrụ otu nwoke nke na-eyighị uwe ọlụlụ
nwunye.
12 Ọ jụrụ ya ajụjụ sị, ‘Enyi m, i si aṅaa
bata n’ebe a mgbe ị na-eyighị uwe ọlụlụ di na

nwunye?’ O mechiri ọnụ ya n’ihi na o nweghị
ihe ọ ga-asa.
13 “Eze ahụ nyere ndị ozi ya iwu sị ha, ‘Keenụ
ya eriri, aka na ụkwụ, tụpụkwanụ ya n’ezi,
n’ime ọchịchịrị, ebe ịkwa akwa na ịta ikikere
eze ga-adị.’
14 “N’ihi na akpọrọ ọtụtụ mmadụ oku, maọbụ
mmadụ ole na ole ka a họọrọ.”

Ịtụ ụtụ nye Siza

15 Mgbe ahụ ndị Farisii* zukọtara na-achọ ụzọ
ha ga-esi mee ka o kwuhie ọnụ ka ha site na ya
jide ya.
16 Ha zigara ndị na-eso ụzọ ha na ndị n’otu
Herọd ka ha jụọ ya sị, “Onye ozizi, anyị maara
nke ọma na ị bụ onye eziokwu, na ị na-ezikwa
ụzọ Chineke n’eziokwu. Ị dịghị asọkwa onye
ọbụla anya, n’ihi na ị dịghị ele mmadụ anya
n’ihu n’agbanyeghị ndị ha bụ.
17 Ugbu a gwa anyị, gịnị bụ uche gị? O ziri ezi
n’iwu ịtụ ụtụ nye Siza, ka ọ bụ na o zighị ezi?”
18 Ebe Jisọs maara ihe ọjọọ ha bu n’obi, ọ zara
sị ha, “Ndị ihu abụọ! Gịnị mere unu ji anwa m
ọnwụnwa?
19 Gosinụ m ego e ji akwụ ụgwọ ụtụ.” Ha
wetaara ya otu mkpụrụ ego.
20 Ọ jụrụ ha ajụjụ sị, “Onye ka e sekwasịrị
onyinyo ya n’elu ego a? Aha onye kwa dị
n’okpuru onyinyo a?”
21 Ha zara sị ya, “Ọ bụ nke Siza.”

---

* **22:15** *Farisii* Ndị otu na-akwado maka idebezu mmemme na omenaala niile ndị Juu.

Mgbe ahụ ọ gwara ha sị, “Ọ dị mma. Nyenụ Siza ihe ruuru Siza, ma nyekwanụ Chineke ihe niile bụ nke ruuru Chineke.”

22 Mgbe ha nụrụ nke a, ọ gbagwojuru ha anya, n’ihi ya, ha hapụrụ ya pụọ.

Ọlụlụ nwunye na mbilite n’ọnwụ

23 N’ụbọchị ahụ kwa, ụfọdụ ndị Sadusii, ndị na-asị na mbilite n’ọnwụ adịghị, bịakwutere ya ịghụ ya ọnụ.
24 Onye ozizi, “Mosis kwuru sị, ọ bụrụ na nwoke ọbụla anwụọ na-amụtaghị nwa, nwanne ya nwoke ga-alụrụ nwanyị ahụ di ya nwụrụ, ka ọ mụtara nwanne ya nwoke ahụ nwụrụ anwụ nwa.
25 Ugbu a, e nwere ụmụnne nwoke asaa n’etiti anyị. Onye nke mbụ lụrụ nwunye, nwụọ, ma ebe ọ dịghị ụmụ ọ mụtara, ọ hapụrụ nwanne ya nwunye ya.
26 Otu a ka nke abụọ mekwara, ma nke atọ, ruo na nke asaa.
27 N’ikpeazụ, nwanyị ahụ n’onwe ya nwụkwara.
28 Ugbu a, n’oge mbilite n’ọnwụ, nwunye onye ka nwanyị a ga-abụ, ebe ọ bụ na ụmụnne nwoke asaa ndị a lụtụchara ya mgbe ọ nọ n’ụwa?”

29 Jisọs zara ha sị, “Unu na-ejehie ụzọ n’ihi na unu aghọtaghị ihe akwụkwọ nsọ na-ekwu. Unu aghọtakwaghị ụdị ike Chineke nwere.
30 N’ihi na mbilite n’ọnwụ, ịlụ di na nwunye agaghị adịkwa, kama ha ga-adị ka ndị mmụọ ozi n’eluigwe.

31 Ma n'ihe banyere mbilite n'ọnwụ nke ndị
nwụrụ anwụ, ọ bụ na unu agụtabeghị ihe
Chineke gwara unu sị,
32 Mụ onwe m bụ Chineke nke Ebraham,
Chineke nke Aịzik na Chineke nke Jekọb.†Ọ
bụghị Chineke nke ndị nwụrụ anwụ, kama ọ bụ
nke ndị dị ndụ."
33 Mgbe igwe mmadụ ahụ nụrụ nke a, ozizi ya
juru ha anya.

Iwu kachasị mkpa

34 Ma mgbe ndị Farisii nụrụ na ọ emeela ka ndị
Sadusii mechie ọnụ ha, ha gbakọtara otu ebe.
35 Otu onye n'ime ha, bụ onye ozizi iwu‡ bịara
jụọ ya ajụjụ iji nwaa ya:
36 "Onye ozizi, olee iwu nke kachasị mkpa
n'ime iwu niile?"
37 Ọ zara sị ya, " 'Hụ Onyenwe gị bụ Chineke gị
n'anya site n'obi gị niile na site na mkpụrụobi gị
niile, na site n'uche gị niile.'§
38 Nke a bụ iwu nke mbụ, bụrụkwa iwu
kachasị iwu niile.
39 Iwu ọzọ na-eso nke a n'ịdị mkpa bụ nke a,
'Hụ onye agbataobi gị n'anya dị ka i si hụ onwe
gị n'anya.'*
40 Iwu ndị ọzọ niile na ihe niile ndị amụma
kwuru dabeere n'ebe iwu abụọ ndị a nọ."

Ajụjụ Jisọs jụrụ ndị Farisii

41 Mgbe ndị Farisii gbakọrọ n'otu ebe, Jisọs
jụrụ ha,

---

† **22:32** Ọpụ 3:6 ‡ **22:35** Ndị ozizi iwu bụ ndị ọka n'iwu, ọ bụ ha na a tapịaa iwu gbasara usoro okpukpe. § **22:37** Dit 6:5 * **22:39** Lev 19:18

42 “Gịnị ka unu na-eche banyere Kraịst? Nwa
onye ka ọ bụ?”
Ha zara sị ya, “Ọ bụ nwa Devid.”
43 Ọ sịrị ha, “Gịnị mekwaranụ Devid site na
ntụziaka nke Mmụọ Nsọ jiri kpọọ ya ‘Onyenwe
m’? N’ihi na ọ sịrị,
44 “ ‘Onyenwe anyị gwara Onyenwe m sị ya,
“Nọdụ ala n’aka nri m
ruo mgbe m ga-edebe ndị iro gị
n’okpuru ụkwụ gị abụọ.” ’†
45 Ọ bụrụ na Devid kpọrọ ya ‘Onyenwe anyị,’
oleekwanụ otu o si bụrụkwa nwa ya?”
46 Ọ dịghị onye pụrụ ịsa ya okwu. Sitekwa
n’ụbọchị ahụ, ọ dịghị onye ọbụla nwere anya
ike ịjụ ya ajụjụ ọzọ.

23

Ịdọ aka na ntị banyere ihu abụọ

1 Mgbe ahụ Jisọs gwara igwe mmadụ ahụ niile
na ndị na-eso ụzọ ya sị,
2 “Ndị ozizi iwu na ndị Farisii na-anọ n’oche
Mosis.
3 Ya mere, meenụ ma na-edebekwanụ ihe niile
ha na-agwa unu. Ma unu esokwala omume ha.
N’ihi na ha adịghị eme ihe ha na-ekwusa. Ha
na-ekwu otu ihe ma na-eme ihe ọzọ.
4 Ha na-eke ibu dị arọ dịkwa ike obubu
bokwasị ndị ọzọ n’ubu, ma ha onwe ha agaghị
eweli ọ bụladị otu mkpịsịaka i buli ha.
5 “Ihe niile ha na-eme bụ ka ndị mmadụ hụ ha.
Ha na-eme ka igbe nta*e tinyere iwu ndị dị mkpa

---

† **22:44** Abụ 110:1 * **23:5** Maọbụ, *Filaktịrị*

e depụtara nke ha na-ekekwasị n'egedege ihu na n'aka dị obosara na-emekwa ka ọnụnụ uwe ha buo ibu.
6 Ha hụrụ ịnọ n'isi oche n'oge mmemme oriri ọbụla na ịnọkwasị n'oche kachasị elu n'ụlọ ekpere n'anya.
7 Ọ na-amasị ha mgbe a na-ekele ha ekele pụrụ iche n'ọma ahịa, ndị ọzọ a na-akpọkwa ha, 'Onye ozizi.'
8 "Unu ekwela ka onye ọbụla kpọọ unu 'Onye ozizi,' n'ihi na unu nwere naanị otu Onye ozizi. Unu niile bụkwa ụmụnne. Ọ dịghị onye ka ibe ya ukwuu.
9 Unu akpọkwala onye ọbụla n'ụwa a 'Nna,' n'ihi na unu nwere otu Nna nke bi n'eluigwe.
10 Unu ekwela ka a kpọọ unu ndị ndu, n'ihi na ọ bụ naanị otu onyendu ka unu nwere, ya bụ Kraịst.
11 Onye dị ukwuu n'etiti unu ga-abụ onye na-ejere unu ozi.
12 N'ihi na onye ọbụla ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n'ala. Ma onye ọbụla wedara onwe ya ala, ka a ga-ebuli elu."

Ahụhụ asaa dịịrị ndị ozizi iwu na ndị Farisii

13 "Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N'ihi na unu na-emechibido ndị ọzọ ụzọ ha ga-esi bata n'alaeze eluigwe, ma unu onwe unu adịghị abata. Unu adịghịkwa enye ndị ọzọ ohere ịbata.
14 "Ahụhụ ga-adịrị unu ndị ozizi iwu na ndị Farisii, ndị ihu abụọ! N'ihi na unu na-eripịa ụlọ

ndị inyom di ha nwụrụ, ọ bụladị mgbe unu na-
ekpe ogologo ekpere ka mmadụ hụ unu. Unu
ga-anata ikpe ọmụma dị ukwuu.†

15 "Ahụhụ ga-adakwasị unu ndị ozizi iwu na
ndị Farisii, ndị ihu abụọ! N'ihi na unu na-agafe
oke osimiri na mba dị iche iche, ime ka otu
onye chegharịa, bụrụ onye na-eso ụzọ unu. Ma
mgbe unu mesịrị nke a, unu na-alaghachi mee
ya okpukpu abụọ ka ọ bụrụ nwa ọkụ ala mmụọ
karịa onwe unu.

16 "Ahụhụ ga-adịrị unu ndị ndu kpuru ìsì!
N'ihi na unu na-asị, Onye ọbụla jiri ụlọnsọ ṅụọ
iyi, iyi ọ ṅụrụ bụ ihe efu. Ma onye ọbụla jiri
ọlaedo dị n'ime ụlọnsọ ṅụọ iyi kwesiri imezu iyi
ahụ ọ ṅụrụ.
17 Ndị nzuzu kpuru ìsì! Olee nke karịrị ukwuu?
Ọ bụ ọlaedo ahụ, ka ọ bụ ụlọnsọ nke doro ọlaedo
ahụ nsọ?
18 Unu na-ezikwa ndị mmadụ sị, 'Ọ bụrụ na
mmadụ ejiri ebe ịchụ aja ṅụọ iyi, iyi ahụ ọ ṅụrụ
bụ ihe efu. Ma onye ọbụla ga-eji onyinye dị n'elu
ebe ịchụ aja ṅụọ iyi ga-emezu iyi ahụ ọ ṅụrụ.'
19 Leenụ ka unu si bụrụ ndị ìsì! Olee nke karịrị
ukwuu? Ọ bụ onyinye dị n'elu ebe ịchụ aja ka ọ
bụ ebe ịchụ aja na-edo onyinye ahụ nsọ?
20 Ya mere, mgbe onye ọbụla ji ebe ịchụ aja
ṅụọ iyi, ọ bụ ebe ịchụ aja ahụ na onyinye dị n'elu
ya ka o ji ṅụọ iyi ahụ.
21 Otu a kwa, onye ji ụlọnsọ ahụ ṅụọ iyi jikwa
ụlọnsọ ahụ na onye bi n'ime ya na-aṅụ iyi.

---

† **23:14** Ụfọdụ akwụkwọ mgbe ochie na-edebanye okwu ndị a dịka ọ dị n'akwụkwọ Mak 12:40 na Luk 20:47.

22 Mgbe mmadụ jikwa eluigwe ṅụọ iyi, ọ bụ
ocheeze Chineke na onye nọdụrụ n'elu ocheeze
ahụ ka o ji ṅụọ iyi.
23 "E, ahụhụ ga-adakwasị unu ndị Farisii na ndị
ozizi iwu. Ndị ihu abụọ! N'ihi na unu na-asa
anya unu mmiri nye, ọ bụladị onyinye otu ụzọ
n'ime ụzọ iri unu ruo n'akwụkwọ nri dịkarịsịrị
nta dị n'ubi unu, dịka mint, diil na kumin, ma
unu akpọghị ikpe ziri ezi na ebere, na okwukwe
ihe dị mkpa. Ihe ndị a ka unu kwesiri ibu ụzọ
mee ma gharakwa ileghara iwu ndị ọzọ anya.
24 Ndị ndu kpuru ìsì! Unu na-azapụ ijiji site na
mmanya unu na-aṅụ, ma unu na-eloda ịnyịnya
kamel.
25 "Ahụhụ ga-adakwasị unu, ndị Farisii na ndị
ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N'ihi na unu na-elezi
anya nke ọma mee ka azụ iko mmiri unu, na
azụ efere unu dị ọcha, ma ime ha jupụtara na
ịpụnarị mmadụ ihe n'ike na ọchịchọ ọjọọ niile.‡
26 Gị onye Farisii kpuru ìsì! Buru ụzọ mee ka
ime iko dị ọcha, mgbe ahụ azụ ya ga-adịkwa
ọcha.
27 "Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii na ndị ozizi
iwu, ndị ihu abụọ! N'ihi na unu yiri ili e tere nzu,
nke na-egosi onwe ya dị ka ihe mara mma, ma
ime ya jupụtara n'ọkpụkpụ ndị nwụrụ anwụ, na
ihe niile na-adịghị ọcha.
28 N'ụzọ dị otu a, unu na-egosi onwe unu dị
ka ndị ezi omume, ma n'ime unu, unu jupụtara
n'ihu abụọ na ndị ajọ omume.
29 "E, ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii na ndị
ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N'ihi na unu na-ewu

‡ **23:25** Mak 2:1

ili ndị amụma na-ewerekwa ihe ịchọ mma na-edozi nkume ncheta ndị ezi omume.
30 Unu na-asịkwa, ọ bụrụ na anyị nọ n’oge nna anyị ha, anyị agaraghị eso ha wufuo ọbara ndị amụma.
31 Site n’ụzọ dị otu a, unu na-agba akaebe megide onwe unu na unu bụ ụmụ ndị gburu ndị amụma.
32 Gaanụ sorokwa nzọ ụkwụ nna unu ha, ka unu rụzuo ọrụ ahụ ha malitere.
33 “Ụmụ agwọ! Ụmụ ajụala! Unu si aṅaa chee na unu ga-agbanarị ikpe nke ịba n’ọkụ ala mmụọ?
34 Ya mere, aga m ezitere unu ndị amụma, ndị amamihe na ndị nkuzi. Ụfọdụ n’ime ha ka unu ga-egbu, ụfọdụ ka unu ga-akpọgide n’obe, ndị ọzọkwa ka unu ga-apịa ihe n’ụlọ nzukọ unu. Unu ga-achụkwa ha ọsọ site n’otu obodo gaa n’obodo ọzọ.
35 Ka ọgbọ a bụrụ ndị ikpe mara n’ihi ọbara nke ndị ezi omume niile e gburu n’ụwa, site n’ọbara Ebel ruo na nke Zekaraya nwa Berekaya, onye unu gburu n’etiti ụlọnsọ n’ebe ịchụ aja unu.
36 N’ezie agwa m unu, ihe ndị a niile, ga-abịakwasị ọgbọ a.

Ịhụnanya Jisọs n’ebe Jerusalem dị

37 “O Jerusalem, Jerusalem! Gị obodo na-egbu ndị amụma, na nke na-atụ ndị niile e ziteere gị nkume. Ugboro ole ka m chọrọ ịchịkọta ụmụ gị dị ka nne ọkụkụ si achịkọta ụmụ ya n’okpuru nku ya ichebe ha? Ma ị chọghị ka m mee otu a!

38 Lee, a hapụrụla unu ụlọ unu ka ọ tọgbọrọ
n'efu.
39 N'ihi na asị m unu, unu agaghị ahụ m anya
ọzọ tutu ruo mgbe unu ga-asị, Onye a gọziri agọzi
ka onye ahụ bụ nke na-abịa n'aha Onyenwe
anyị.§ ”

24

Mbibi ụlọnsọ ukwu na ihe ama ọgwụgwụ oge

1 Mgbe Jisọs si n'ụlọnsọ ahụ na-apụ, ndị na-eso
ụzọ ya bịakwutere ya na-achọ igosi ya akụkụ dị
iche iche nke ụlọnsọ ukwu ahụ.
2 Ma ọ zara ha sị, “Unu hụrụ ihe ndị a niile?
N'ezie agwa m unu, oge na-abịa mgbe ọ bụladị
otu nkume na-agaghị adịgidekwa n'elu ibe ya,
nke a na-agaghị akwatu n'ala.”
3 Mgbe ọ nọdụrụ ala n'elu Ugwu Oliv, ndị
na-eso ụzọ ya bịakwutere ya iche, sị, “Gwa
anyị, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gịnị ga-
abụkwa ihe ịrịbama nke oge i ji alọghachi na
nke ọgwụgwụ ụwa a?”
4 Jisọs zara ha sị, “Lezienụ anya ka onye ọbụla
ghara iduhie unu ụzọ.
5 N'ihi na ọtụtụ ga-abịa n'aha m, na-ekwu sị,
‘Abụ m Kraịst ahụ.’ Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ ndị
ụzọ.
6 Mgbe unu nụrụ ụzụ agha, na akụkọ agha dị
iche iche, unu atụla egwu, n'ihi na ihe ndị a
aghaghị ime. Ma ha anaghị egosi na ọgwụgwụ
oge eruola.

---

§ **23:39** Abụ 118:26

7 Mba ga-ebili megide mba ibe ya, alaeze ga-
ebilikwa megide alaeze ọzọ; oke ụnwụ,*na ala
ọma jijiji ga-adịkwa n'ọtụtụ ebe dị iche iche.
8 Ma ihe ndị a niile bụ naanị mmalite ịta ahụhụ
nke ga-abịa.
9 “Mgbe ahụ ha ga-arara unu nyefee n'aka ndị
ga-ata unu ahụhụ. Ha ga-egbukwa unu. Mba
niile ga-akpọ unu asị n'ihi m.
10 Ọtụtụ ga-ada site n'okwukwe ha n'oge ahụ.
Ha ga-emekwa ka ibe ha ma n'ọnya, kpọọkwa
ibe ha asị.
11 Mgbe ahụ ọtụtụ ndị amụma ụgha ga-apụta.
Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ mmadụ.
12 N'ihi na ajọ omume bara ụba n'ebe niile,
ịhụnanya ọtụtụ ndị mmadụ n'ebe ibe ha nọ ga-
ajụ oyi.
13 Ma onye ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a
ga-azọpụta.
14 A ga-ekwusa oziọma nke alaeze ahụ nye ụwa
niile ka ọ bụrụ ihe ama nye mba niile. Emesịa
ọgwụgwụ oge ahụ ga-abịa.
15 “Ya mere, mgbe unu hụrụ ihe arụ nke na-
eweta mbibi, nke e kwuru okwu ya site n'ọnụ
Daniel onye amụma,†ka ọ na-eguzo n'ebe nsọ
(onye na-agụ ya nwee nghọta ihe ọ pụtara).
16 Mgbe ahụ, ka ndị nọ na Judịa were ọsọ
gbalaga n'elu ugwu.
17 Ka onye nọ n'elu ụlọ ghara ịrịdata ka ọ
banye n'ime ụlọ ya, ịkwapụta ngwongwo dị
n'ime ụlọ ya.

---

* **24:7** *Oke ụnwụ* oke ụnwụ na-eweta ụkọ nri na nrịa nrịa dị iche iche. † **24:15** Dan 9:27; 11:31; 12:11

18 Ka onye nọ n'ubi ghara ịlọghachi n'ụlọ ya
ịchịrị uwe ya.
19 Ma ịta ahụhụ ga-adịrị ndị nwanyị di ime, na
ndị na-enye ụmụaka ara n'ụbọchị ahụ
20 Kpesienụ ekpere ike ka unu ghara ịgba ọsọ
a n'oge oke oyi, maọbụ n'ụbọchị izuike.
21 N'ihi na oke mkpagbu ga-adị, ụdị nke
ụwa na-ahụbeghị mbụ, na nke anya na-agaghị
ahụkwa ọzọ site na mmalite ụwa ruo mgbe ahụ.
22 "Ọ bụrụ na-emeghị ka ụbọchị ndị ahụ dị
mkpụmkpụ, o nweghị onye a ga-azọpụta, ma
n'ihi ndị ya ọ họpụtara, ụbọchị ndị ahụ ga-adị
mkpụmkpụ.
23 Mgbe ahụ, ọ bụrụ na onye ọbụla asị unu,
'Lee, Kraịst nọ n'ebe a,' maọbụ, 'Lee ya n'ebe
ahụ,' unu ekwela.
24 N'ihi na ndị nzọpụta ụgha na ndị amụma
ụgha ga-apụta. Ha ga-eme ihe oke ịrịbama na
ọrụ ebube dị iche iche. Ọ bụrụ na ọ ga-ekwe
mee, ha ga-esite n'ọrụ ebube ha ga-arụ duhie, ọ
bụladị ndị ahụ a họpụtara.
25 Lee, agwala m unu ihe ndị a, mgbe ha na-
emebeghị.
26 "Ya mere, ọ bụrụ na ha asị unu, 'Lee, ọ nọ
n'ime ọzara,' unu agakwala. Ọ bụrụkwa na ha
asị unu, 'Lee, ọ nọ n'ime ime ụlọ,' unu ekwela.
27 N'ihi na ọbịbịa Nwa nke Mmadụ ga-adị ka
amụma na-egbu n'ọwụwa anyanwụ nke a na-
ahụ anya n'ọdịda anyanwụ.
28 Matakwanụ na ebe ọbụla ozu dị, n'ebe ahụ
ka udele na-ezukọta.
29 "Ngwangwa mgbe mkpagbu nke ụbọchị ndị
ahụ niile gabigasịrị,

“ ‘anyanwụ ga-agba ọchịchịrị.
Ọnwa agaghị enyekwa ìhè,
kpakpando ga-esi na mbara eluigwe daa,
ike niile nke eluigwe ga-ama jijiji.’‡
30 “N’oge ahụ akara ngosi nke Nwa nke Mmadụ
ga-apụta ihe na mbara eluigwe. Agbụrụ niile nke
ụwa ga-anọkwa na-eru ụjụ. Ha ga-ahụ Nwa nke
Mmadụ ka ọ na-abịa n’igwe ojii, n’ike nakwa oke
ebube.
31 Ọ ga-ewerekwa olu opi ike zipụ ndị mmụọ
ozi ka ha gaa kpọkọtaa ndị niile a họpụtara site
n’akụkụ anọ niile nke eluigwe na ụwa.

Ihe mmụta site n’osisi fiig

32 “Ugbu a mụtanụ ihe site n’osisi fiig. Mgbe
ọbụla alaka ya malitere iwepụta ome dị nro, na-
epupụtakwa akwụkwọ ndụ maranụ na ọkọchị
na-abịa nso.
33 Otu a kwa, mgbe unu na-ahụ ihe ndị a niile
ka ha na-eme marakwanụ na ọ nọ nso, ọ bụladị
n’ọnụ ụzọ unu.
34 N’ezie agwa m unu, ihe ndị a niile aghaghị
imezu tupu ọgbọ a agabiga.
35 Eluigwe na ụwa ga-agabiga, ma okwu m
enweghị ike ịgabiga.

O nweghị onye maara mgbe ọ ga-abụ

36 “Ma o nweghị onye ọbụla maara ụbọchị
ahụ, maọbụ oge awa ahụ ga-abụ. Ọ bụladị ndị
mmụọ ozi nọ n’eluigwe amaghị ya. Ọkpara ahụ
amakwaghị. Ọ bụ naanị Nna maara ya.
37 Ọbịbịa Nwa nke Mmadụ ga-adị ka ọ dị
n’ụbọchị Noa.

‡ **24:29** Aịz 13:10; 34:4

38 N'oge ahụ tupu iju mmiri ahụ abịa, ndị
mmadụ nọ na-eri na aṅụ, na-emekwa mmemme
ọlụlụ di na nwunye, ruo ụbọchị Noa banyere
n'ime ụgbọ mmiri ya.
39 Ha amataghị ihe ga-eme tutu oke mmiri ahụ
abịa kpochapụ ha niile. Otu ahụ ka ọbịbịa Nwa
nke Mmadụ ga-adị.
40 Mmadụ abụọ ga na-arụkọ ọrụ n'ubi ha, a
ga-ewepụ otu hapụkwa onye nke ọzọ.
41 Ụmụ nwanyị abụọ ga na-akwọ nri na nkume
igwe nri, a ga-ewere otu, ma hapụkwa nke ọzọ.

42 "N'ihi nke a, na-echenụ nche, n'ihi na unu
amaghị ụbọchị Onyenwe unu ga-abịa.
43 Ma ghọtanụ nke a: Ọ bụrụ na nna nwe ụlọ
mara oge onye ohi ga-abịa n'ụlọ ya n'abalị, ọ ga-
anọ na nche n'oge ahụ. Ọ gaghị ekwe ka onye
ohi kụwaa ụlọ ya.
44 Otu a ka unu onwe unu pụrụ isi nọgide na
nche oge niile, n'ihi na Nwa nke Mmadụ ga-abịa
n'oge awa unu na-atụghị anya ya.

Ọ dị mkpa ịnọ na nche

45 "Onye bụ ohu ahụ nke kwesiri ntụkwasị obi
ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi
ndị ohu nọ n'ezinaụlọ ya, ka ọ na-enye ha nri
n'oge ya?
46 Ngọzị na-adịrị ohu ahụ, onye, mgbe
onyenwe ya ga-alọghachi hụ na ọ na-eme otu a.
47 N'ezie asị m unu, ọ ga-eme ya onyeisi nke
ihe niile o nwere.

48 Ma ọ bụrụ na ohu ahụ bụ onye ajọọ omume
na-asị onwe ya,§‘Nna m ukwu anọọla ogologo
oge,’
49 ọ bụrụkwa na o bido iti ndị ohu ibe ya ihe,
sorokwa ndị ọṅụ oke mmanya na-eri, na-aṅụ.
50 Nna ukwu ohu ahụ ga-alọta n’ụbọchị ọ na-
atụghị anya, n’oge awa ọ na-amakwaghị.
51 Ọ ga-egburisikwa ya, nye ya ọnọdụ n’etiti
ebe ndị ihu abụọ nọ. Ebe e nwere ịkwa akwa na
ịta ikikere eze.

25

Ụmụ agbọghọ iri

1 “A ga-eji alaeze eluigwe tụnyere akụkọ ụmụ
agbọghọ iri ndị weere oriọna ha pụta izute onye
na-alụ nwunye ọhụrụ.
2 Ise n’ime ha maara ihe, ma ise ndị ọzọ bụ ndị
nzuzu.
3 Ise ndị nzuzu ahụ weere oriọna ha, ma ha
ejighị mmanụ ọkụ.
4 Ise ndị maara ihe, wụjuru mmanụ ọkụ na
karama, tinyekwa oriọna ha.
5 Mgbe onye na-alụ nwunye ọhụrụ ahụ nọrọ
ọdụ n’ọbịbịa ya, ụra tụwara ha, ha dinara ala
rahụ ụra.
6 “N’etiti abalị e tiri mkpu n’oke olu sị, ‘Onye
na-alụ nwunye ọhụrụ na-abịa, pụtanụ gaa zute
ya!’
7 “Mgbe ahụ ụmụ agbọghọ niile ahụ*biliri
mụnye oriọna ha.

---

§ **24:48** Maọbụ, na-asị n’obi ya * **25:7** E mere ka anyị mara na ndị a bụ ndị ha na nwoke ọbụla e dinabeghị.

8 Ise ndị nzuzu ahụ rịọrọ ise ndị maara ihe sị,
‘Biko, wụnyetụrụnụ anyị ụfọdụ n’ime mmanụ
ọkụ unu, lee na oriọna anyị na-anyụ anyụ.’
9 “Ndị maara ihe zara ha sị, ‘Mba! Ọ gaghị
ezuru anyị na unu. Kama gaanụ zuru nke unu
n’aka ndị na-ere ya.’
10 “Ma mgbe ha pụrụ ịzụta mmanụ ọkụ ahụ,
onye na-alụ nwunye ọhụrụ bịarutere. Ndị
jikeere ejikere soro ya banye n’oriri ọlụlụ di na
nwunye ahụ. E mechikwara ọnụ ụzọ.
11 “Emesịa, ise ndị nzuzu ahụ† lọghachiri
na-ekwu sị, ‘Onyenwe anyị, Onyenwe anyị,
meghere anyị ụzọ!’
12 “Ma ọ zaghachiri ha sị, ‘N’ezie, n’ezie, agwa
m unu, amaghị m ndị unu bụ.’
13 “Ya mere, na-anọgidenụ na nche, n’ihi na
unu amaghị ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ.

Ijizi akụ

14 “Ọzọ, ọ ga-adị ka otu nwoke chọrọ ịga njem.
Ọ kpọkọtara ndị ohu ya niile nyefee ha akụnụba
ya n’aka.
15 O nyere onye nke mbụ talenti ise, nke abụọ
ka o nyere talenti abụọ. O nyere onye nke
ikpeazụ otu talenti.‡ O nyere ha n’otu n’otu dị ka
ike ha ha. Mgbe ahụ ọ hapụrụ ha gaa ije ya.
16 Onye ahụ natara talenti ise weere ego ahụ
malite ịzụ ahịa. Ngwangwa o retara talenti ise
ọzọ n’uru.

---

† **25:11** Ụmụ agbọghọ ise ndị nzuzu ‡ **25:15** *Talenti* Otu talenti bụ ụgwọ ọnwa iri afọ abụọ nke onye Griik na-arụ ọrụ ụbọchị.

17 Otu a kwa, onye nke e nyere talenti abụọ
zụpụtakwara talenti abụọ ọzọ n’uru.
18 Ma onye ahụ natara otu talenti gara gwuo
ala lie ego nna ya ukwu, n’ihi ichezi ya nke ọma.
19 “Mgbe ogologo oge gasịrị, nna ukwu ndị ohu
ahụ lọtara site n’ije ya. Ọ kpọkọtara ha niile ka
ha gụzie akụ ya.
20 Onye ahụ natara talenti ise batara wetakwa
ise ọzọ. Ọ gwara nna ya ukwu sị, ‘Ị nyere m
talenti ise, ma ugbu a azụpụtala m talenti ise
ọzọ!’
21 “Nna ya ukwu sịrị ya, ‘I mere nke ọma ezi
ohu kwesiri ntụkwasị obi. I zipụtala na i kwesiri
ntụkwasị obi n’ihe dị ntakịrị. N’ihi ya aga m
etinye gị n’ebe ị ga-elekọta ọtụtụ ihe. Bata n’ọṅụ
nke nna gị ukwu.’
22 “Onye nke e nyere talenti abụọ bịara sị, ‘Nna
anyị ukwu, i nyere m talenti abụọ, ma lee, eritala
m talenti abụọ ọzọ n’uru.’
23 “Nna ya ukwu sịrị ya, ‘I mere nke ọma. Ị
bụ ezi ohu kwesiri ntụkwasị obi. I zipụtala na
i kwesiri ntụkwasị obi n’ihe dị ntakịrị. N’ihi ya
aga m etinye gị n’ebe ị ga-elekọta ọtụtụ ihe. Bata
n’ọṅụ nke nna gị ukwu.’
24 “Onye e nyere otu talenti batara sị, ‘Nna
anyị ukwu, amaara m onye ị bụ. Ị bụ onye
aka ntagide. Ị na-ewe ihe ubi n’ebe ị na-akụghị
mkpụrụ. Ị na-achịkọtakwa n’ebe ị na-agbasaghị.
25 N’ihi nke a, atụrụ m egwu, a gara m liere gị
ego talenti gị n’ala. Lee ihe gị werekwa.’
26 “Nna ya ukwu zara ya sị, ‘Ohu ọjọọ na onye
umengwụ. Ị maara na m na-ewe ihe ubi n’ebe

m na-akụghị mkpụrụ, na-achịkọtakwa n’ebe m
na-agbasaghị.
27 Ị gaara etinye ego m n’aka ndị na-echekwa
ego, ndị gaara akwụghachi ya na ọmụrụnwa ya,
nke m gaara anata mgbe m lọghachiri.

28 “ ‘Napụtanụ ya talenti ahụ o ji, were ya nye
onye ji talenti iri.
29 N’ihi na onye ọbụla nwere ka a ga e
tinyekwuru ka o nwebigakwa oke. Ma onye ahụ
ọ na-adịghị nke o nwere, a ga-anapụ ya ọ bụladị
nke nta o nwere.
30 Tụpụnụ ohu a na-abaghị uru n’ezi, n’ime
ọchịchịrị, ebe ịkwa akwa na ịta ikikere eze ga-
adị.’

Ikpe nke ikpeazụ

31 “Mgbe Nwa nke Mmadụ ga-abịa n’ebube ya
na ndị mmụọ ozi niile, mgbe ahụ ka ọ ga-anọ
n’elu ocheeze ebube ya.
32 Mba niile nke ụwa ga-ezukọtakwa n’ihu ya.
Ọ ga-ekewapụta ha, otu obodo site n’ibe ya, dị ka
onye ọzụzụ atụrụ sị ekewapụta ụmụ atụrụ site
n’ụmụ ewu.
33 Ọ ga-edebe ụmụ atụrụ ahụ n’akụkụ aka nri
ya, ma ụmụ ewu ga-anọ n’aka ekpe ya.

34 “Mgbe ahụ, eze ga-asị ndị nọ n’aka nri ya,
‘Batanụ n’ime alaeze, unu ndị Nna m gọziri
agọzi, batanụ n’ime alaeze nke e doziiri unu site
na mgbe e kere ụwa.
35 N’ihi na mgbe agụụ gụrụ m unu nyere m
nri. Mgbe akpịrị kpọrọ m nkụ unu nyere m ihe
ọṅụṅụ. Mgbe m bụ ọbịa unu kpọbatara m.

36 Mgbe m gba ọtọ, unu zụtara uwe nye m.
Mgbe m dara ọrịa unu lekọtara m. Anọkwara m
n'ụlọ mkpọrọ unu bịara leta m.'
37 "Mgbe ahụ ndị ezi omume ahụ ga-ajụ ya sị,
'Onyenwe anyị, olee mgbe anyị hụrụ gị ka agụụ
na-agụ gị anyị enye gị nri? Olee mgbe anyị hụrụ
gị ka akpịrị na-akpọ gị nkụ, anyị ekuru mmiri
ọṅụṅụ nye gị?
38 Olee mgbe kwa ka anyị hụrụ gị dị ka onye
ọbịa anyị akpọbata gị? Olee mgbe kwa ka anyị
hụrụ gị ka ị gba ọtọ anyị enye gị uwe?
39 Olee mgbe kwa ka anyị hụrụ gị n'ọrịa,
maọbụ n'ụlọ mkpọrọ anyị abịa leta gị?'
40 "Eze ahụ ga-azaghachi ha sị, 'N'ezie asị m
unu, mgbe unu mesoro otu n'ime ndị a dị nta
n'ime ụmụnne m omume ọma, ọ bụ m ka unu
mesoro omume ahụ.'
41 "Mgbe ahụ ọ ga-asịkwa ndị nọ n'aka ekpe
ya, 'Pụọnụ n'ihu m unu ndị a bụrụ ọnụ. Baanụ
n'ime ọdọ ọkụ ebighị ebi ahụ a kwadobeere
ekwensu na ndị mmụọ ozi ya.
42 N'ihi na mgbe agụụ na-agụ m, unu enyeghị
m ihe ọbụla ka m rie. Mgbe akpịrị na-akpọ m
nkụ, unu ekunyeghị m mmiri ka m ṅụọ.
43 Mgbe m nọ dị ka ọbịa, unu akpọbataghị
m n'ụlọ unu. Mgbe m gba ọtọ, unu enyeghị m
uwe. Mgbe ahụ na-esighị m ike, unu elekọtaghị
m. Mgbe m nọ n'ụlọ mkpọrọ, unu abịaghị leta
m.'
44 "Mgbe ahụ ha ga-azakwa sị, 'Onyenwe anyị,
olee mgbe anyị hụrụ gị ka agụụ na-agụ gị,
maọbụ ka akpịrị na-akpọ gị nkụ, maọbụ oge ị
bụ onye ọbịa, maọbụ oge ị gba ọtọ, maọbụ oge

ị nọ n'ọrịa, maọbụ ị nọ n'ụlọ mkpọrọ, ma anyị
elekọtaghị gị?'
45 "Ọ ga-aza ha sị, 'Eziokwu ahụ bụ nke a,
mgbe ahụ unu jụrụ inyere otu n'ime ndị a dị nta
aka, ọ bụ m ka unu jụrụ i nyere aka.'
46 "Ndị a ga-aba n'ịta ahụhụ ebighị ebi. Ma ndị
ezi omume ga-aba na ndụ ebighị ebi."

26

Izuzu megide Jisọs

1 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, ọ gwara ndị
na-eso ụzọ ya sị,
2 "Dị ka unu maara nke ọma, Mmemme
Ngabiga ga-amalite mgbe ụbọchị abụọ gasịrị.
N'oge ahụ, a ga-ararakwa Nwa nke Mmadụ nye
ka a kpọgide ya n'obe."
3 N'oge ahụ, ndịisi nchụaja, na ndị okenye
zukọtara n'ụlọeze otu onyeisi nchụaja a na-akpọ
Kaịfas.
4 Ha gbara izu ịchọpụta ụzọ ha ga-esi jide Jisọs
na nzuzo gbuo ya.
5 Ha kwekọrịta sị, "Ọ gaghị abụ n'oge
mmemme ka ọgbaaghara hapụ ịdị n'etiti ndị
mmadụ."

Otite mmanụ na Betani

6 Mgbe Jisọs nọ na Betani, n'ụlọ Saimọn onye
ekpenta,
7 otu nwanyị bu karama alabasta nke mmanụ
otite isi ụtọ dị oke ọnụahịa dị n'ime ya,
bịakwutere ya, nke ọ wụsara ya n'isi dị ka ọ
na-anọdụ ala n'eri nri.

8 Ma mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ nke a, iwe
were ha nke ukwuu. Ha sịrị, “Olee ụdị ịla n’iyi
dị nke a!
9 A gaara erepụta mmanụ a ego dị ukwuu were
ego e retara ya nyere ndị ogbenye aka.”
10 Ebe Jisọs matara ihe ha na-atamu n’obi ha,
ọ sịrị ha, “Gịnị mere unu ji esogbu nwanyị a? O
merela m ihe dị mma.
11 Unu na ndị ogbenye ga-anọ oge niile, ma ọ
bụghị mụ na unu ga-anọ mgbe niile.
12 N’ihi na site n’ịwụ m mmanụ otite a n’ahụ,
o doziela m maka olili.
13 N’ezie, ana m agwa unu, n’ebe ọbụla ezisara
oziọma a n’ụwa niile, a ga na-echeta nwanyị a
n’ihi ihe ọma a o meere m.”

Juda ekwere ịrara Jisọs nye

14 Mgbe ahụ otu n’ime mmadụ iri na abụọ
na-eso ụzọ ya, onye aha ya bụ Judas Iskarịọt,
jekwuuru ndịisi nchụaja.
15 Ọ jụrụ ha sị, “Gịnị ka unu ga-enye m ma m
rara ya nye n’aka unu?” Ha kwụrụ ya iri mkpụrụ
ọlaọcha atọ.
16 Site n’oge ahụ na-aga, ọ chọrọ ohere ịrara
ya nye n’aka ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

17 N’ụbọchị mbụ nke mmemme achịcha na-
ekoghị eko, ndị na-eso ụzọ Jisọs bịakwutere ya
jụọ ya sị, “Ebee ka ị chọrọ ka anyị gaa kwadoro
gị ihe gị maka oriri Ngabiga?”
18 Ọ zara ha sị, “Jekwurunụ otu nwoke n’ime
obodo sị ya, Onye ozizi sị, ‘Oge m abịala nso. Mụ

na ndị na-eso ụzọ m ga-eri oriri Ngabiga n'ụlọ gị.' "

19 Ndị na-eso ụzọ ya mere dị ka Jisọs gwara ha, doziekwa oriri Ngabiga ahụ n'ebe ahụ.

20 N'uhuruchi ụbọchị ahụ, ya na ndị na-eso ụzọ ya iri na abụọ ahụ nọdụrụ ala n'oche nri ahụ.
21 Mgbe ha na-eri nri, o kwuru sị, "N'ezie ana m agwa unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye."

22 Ha nwere oke mwute, ma malite ịjụ ya n'otu n'otu sị, "Onyenwe anyị, ọ bụ m?"

23 Ma ọ zara ha sị, "Ọ bụ onye ahụ mụ na ya na-amanyekọta aka n'otu efere ga-arara m nye.
24 Lee Nwa nke Mmadụ ga-ala dị ka e si buo ya n'amụma. Ma ahụhụ ga-adịrị nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadụ nye. Ọ gaara akara onye ahụ mma ma a sị na a mụghị ya amụ."

25 Judas, onye ahụ raara ya nye jụrụ ya sị, "Onye ozizi ọ bụ m?"

Ọ zara sị, "Gị onwe gị ekwuola ya."

Mmalite oriri nsọ

26 Mgbe ha nọkwa na-eri nri, Jisọs were ogbe achịcha ahụ, mgbe o nyechara ekele, ọ nyawara ya nye ndị na-eso ụzọ ya sị ha, "Naranụ nke a rie, n'ihi na nke a bụ anụ ahụ m."

27 Mgbe ahụ kwa, o burukwara iko mmanya, ma mgbe o nyechara ekele, o bunyere ya ndị na-eso ụzọ ya sị ha, "Unu niile ṅụọnụ site n'iko a.

28 N’ihi na nke a bụ ọbara m nke bụ akara
ọgbụgba ndụ ọhụrụ ahụ. A na-awụsa ya maka
ọtụtụ mgbaghara mmehie.
29 Ana m agwa unu, na-agaghị m aṅụ mmanya
sitere na mkpụrụ vaịnị ọzọ, tutu ruo ụbọchị ahụ
mụ na unu ga-aṅụ ya n’ụzọ dị iche n’alaeze Nna
m.”
30 Mgbe ha bụsịrị abụ, ha pụrụ gaa n’Ugwu
Oliv.

Ngọnarị Pita

31 Mgbe ahụ Jisọs gwara ha sị, “N’abalị taa,
unu niile ga-agbahapụ naanị m. N’ihi na e dere
ya, sị:
“ ‘Aga m etigbu onye ọzụzụ atụrụ,
atụrụ nke igwe atụrụ ahụ ga-agbasasịkwa.’*
32 Ma mgbe e mere ka m si n’ọnwụ bilite, aga m
ebu unu ụzọ gaa Galili.”
33 Pita sịrị, “Ọ bụrụ na mmadụ niile agbahapụ
gị gbalaga, agaghị m ahapụ gị.”
34 Jisọs sịrị, “N’ezie agwa m gị, n’abalị taa,
tupu oke ọkụkụ akwaa akwa, ị ga-agọnarị m
ugboro atọ.”
35 Ma Pita kwuru sị, “Ọ bụrụ na ọ dị mkpa ka
m soro gị nwụọ, agaghị m agọnarị gị.” Ọ bụkwa
otu ihe ahụ ka ndị ahụ niile na-eso ụzọ ya kwuru.

Ekpere Jisọs na Getsameni

36 Mgbe Jisọs bịara n’ogige ahụ a na-akpọ
Getsameni, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya sị ha,
“Nọdụnụ n’ebe a ka m gaa n’ihu nke nta kpee
ekpere.”

---

* **26:31** Zek 13:7

37 Ọ kpọọrọ Pita tinyere onwe ya, na ụmụ
Zebedi abụọ. Ọ malitere inwe obi mwute n'ime
onwe ya. Obi malitekwara ịlọ ya mmiri.
38 Mgbe ahụ ọ gwara ha sị, "Ọ na-ewute
mkpụrụobi m nke ukwuu ruo n'ọnụ ọnwụ.
Nọgidenụ n'ebe a soro m na-eche nche."
39 Ọ gara n'ihu nke nta daa, kpuo ihu ya n'ala,
kpee ekpere sị, "Nna m, ọ bụrụ na ọ ga-ekwe
mee, napụ m iko a. Ma ọ bụghị ka e mee uche
m, kama ka e mee uche gị."
40 Ya mere, ọ bịakwutere ndị na-eso ụzọ ya,
hụ ha ka ha na-arahụ ụra. Ọ sịrị Pita, "Ọ bụ na
unu enweghị ike i soro m chee nche, ọ bụladị otu
awa?
41 Na-echenụ nche, na-ekpekwa ekpere, ka unu
ghara ịba n'ọnwụnwa.† N'ihi na mmụọ dị na
njikere ma anụ ahụ adịghị ike."
42 Ọ laghachiri azụ nke ugboro abụọ kpeekwa
ekpere sị, "Nna m, ọ bụrụ na iko a agaghị agabiga
ma ọ bụghị na m ṅụrụ ya, ka e mee uche gị."
43 Ọ lọghachikwara ọzọ hụkwa ka ha na-arahụ
ụra, n'ihi na anya ha dị arọ.
44 Ọ hapụrụ ha ọzọ gaa kpee ekpere nke
ugboro atọ, na-ekwukwa otu okwu ahụ.
45 Mgbe ọ lọghachikwutere ndị na-eso ụzọ ya,
ọ sịrị ha, "Unu ka nọ na-arahụ ụra, na-ezukwa
ike? Lee, oge awa ahụ abịala, a rarala Nwa nke
Mmadụ nye n'aka ndị mmehie.
46 Bilienụ ka anyị gawa. Lee, onye ahụ na-
arara m nye na-abịa!"

Njide e jidere Jisọs

† **26:41** Maọbụ, *nwalee*

47 Mgbe ọ nọ na-ekwu okwu a, Judas, otu n'ime
ndị ozi iri na abụọ ahụ bịaruru, ya na ọtụtụ igwe
mmadụ so. Ụfọdụ ji mma agha ha, ndị ọzọ ji
osisi.‡ Ọ bụ ndịisi nchụaja na ndị okenye ndị
Juu zitere ha.
48 Ma onye ahụ na-arara ya nye, nyere ha ihe
ịrịbama, sị, "Onye ahụ m ga-esutu ọnụ bụ nwoke
ahụ, jidesienụ ya aka ike!"
49 Ngwangwa o jekwuuru Jisọs sị ya, "Ekele,
Onye ozizi!" ma sutukwa ya ọnụ.
50 Jisọs gwara ya sị, "Enyi m, mee ihe ị bịara
ime ngwangwa."

Mgbe ahụ, ndị ikom ahụ bịara nso jide Jisọs,
sekpụrụ ya n'ike.
51 Otu onye n'ime ndị ha na Jisọs nọ, setịrị
aka ya, mịpụta mma agha ya, gbuo ohu onyeisi
nchụaja, gbupụ ntị ya.
52 Ma Jisọs sịrị ya, "Mịghachi mma agha gị
n'ọbọ ya, n'ihi na mmadụ ọbụla na-eji mma egbu
mmadụ ibe ya ga-anwụ site na mma.
53 I cheghị na m pụrụ ịrịọ Nna m ka o zitere m
ihe karịrị usuu ndị mmụọ ozi iri na abụọ n'otu
ntabi anya?
54 Ma olee otu ihe e dere n'akwụkwọ nsọ ga-esi
mezuo, nke kwuru na ọ ghaghị ịdị otu a?"
55 N'oge awa ahụ, Jisọs gwara igwe mmadụ
ahụ sị, "Unu pụtara chịrị mma agha na mkpọ
bịa ijide m dị ka a ga-asị na m bụ onye ohi?
Anọrọla m ziekwa ihe n'ụlọnsọ kwa ụbọchị, ma
unu ejideghị m.

‡ **26:47** Maọbụ, *mkpọ*

56 Ma ihe ndị a na-eme ka ihe ndị amụma dere
n'akwụkwọ nsọ mezuo." N'oge ihe ndị a niile na-
eme, ndị na-eso ụzọ ya niile hapụrụ ya gbalaga.

Jisọs n'ụlọikpe

57 Ndị jidere Jisọs duuru ya gaa n'ụlọ Kaịfas,
onyeisi nchụaja. Ndị ozizi iwu na ndị okenye ndị
Juu zukọtara n'ebe ahụ.
58 Pita sogidere Jisọs n'azụ site n'ebe dị anya.
O rutere n'obi onyeisi nchụaja, baa n'ime ụlọ,
sorokwa ndị na-eje ozi nọdụ ala, ka o nwe ike
ịhụ otu ihe a ga-esi bie.
59 Ndịisi nchụaja, na ndịisi ikpe n'ụlọikpe ahụ
nọ na-achọ ama ụgha megide Jisọs, ka ha hụ ụzọ
ha ga-esi gbuo ya.
60 Ma ọ dịghị nke ha chọtara, n'agbanyeghị
n'ọtụtụ ndị akaebe ụgha pụtara.
N'ikpeazụ, mmadụ abụọ pụtara
61 kwuo sị, "Nwoke a sịrị, 'Enwere m ike
ịkwatu ụlọnsọ ukwu nke Chineke, wughachikwa
ya n'ụbọchị atọ.' "
62 Onyeisi nchụaja biliri ọtọ kwuo sị, "Ọ bụ na
ị nweghị ihe ọbụla ị ga-aza? Gịnị bụ ama ndị a
a na-agba megide gị?"
63 Ma Jisọs ekwughị ihe ọbụla.
Onyeisi nchụaja gwara ya sị, Eji m aha Chineke
dị ndụ nye gị iwu, sị gị, "gwa anyị, ị bụ Kraịst,
Ọkpara Chineke?"
64 Jisọs gwara ya sị, "Gị onwe gị kwuru ya. Ma
ana m agwa unu, site ugbu a na-aga n'ihu, unu
ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-anọdụ n'aka
nri nke Onye dị ike, na-abịakwa n'igwe ojii nke
eluigwe."

65 Mgbe ahụ onyeisi nchụaja dọwara uwe ya,
kwuo sị, “O kwuola arụ! Olee mkpa ọ dị ịchọkwa
ndị akaebe? Unu nụkwara nkwulu ya?
66 Gịnị bụ mkpebi unu?”

Ha zara sị ya, “O kwesiri ka ọ nwụọ!”

67 Mgbe ahụ, ha gbụsara ya ọnụ mmiri asọ
n’ihu, tiekwa ya aka. Ndị ọzọ maara ya ụra,
68 sị ya, “Buoro anyị amụma, gị, Kraịst. Onye
tiri gị ihe?”

Pita agọnarị Jisọs

69 Mgbe ahụ Pita nọdụrụ ala na mbara ezi nke
obi ahụ. Otu n’ime ụmụ agbọghọ na-eje ozi
bịakwutere ya, sị, “Ị bụkwanụ otu n’ime ndị na-
eso ụzọ Jisọs onye Galili.”

70 Ma ọ gọrọ n’ihu ha niile sị, “Amaghị m ihe ị
na-ekwu.”
71 Mgbe ọ pụrụ gaa nọdụ n’ọnụ ụzọ mbata,
nwaagbọghọ ọzọ hụrụ ya, gwa ndị nọ n’ebe ahụ
sị, “Nwoke a na Jisọs onye Nazaret nọkọrọ.”

72 Ọzọkwa, o weere iñụ iyi gọọ, “Amaghị m
onye nwoke ahụ bụ.”

73 Mgbe oge nta gasịrị, ndị guzo n’ebe ahụ
bịakwutere Pita sị ya, “N’ezie, ịbụ otu n’ime ha,
n’ihi na asụsụ gị agbaala gị ama.”

74 Ọ malitere ịbụ onwe ya ọnụ, na iñụ iyi sị,
“Amaghị m nwoke a.”

Mgbe ahụkwa oke ọkpa kwara akwa.
75 Pita chetara okwu ahụ Jisọs kwuru sị, “Tupu
oke ọkpa akwaa akwa, ị ga-agọnarị m ugbo atọ.”
O si n’ebe ahụ pụọ, gaa kwaa akwa nke ukwuu.

27

Jisọs n'ihu Pailet

1 Mgbe chi bọrọ, ndịisi nchụaja niile na ndị
okenye gbara izu megide Jisọs otu ha ga-esi gbuo
ya.
2 Ya mere, ha kere ya agbụ, duru ya pụọ,
nyefee ya n'aka Pailet onye bụ gọvanọ.

Ọnwụ Judas

3 Mgbe Judas, onye ahụ rara Jisọs nye, hụrụ
na a maala Jisọs ikpe ọnwụ, o chegharịrị
weghachikwara ndịisi nchụaja na ndị okenye iri
ego ọlaọcha atọ ahụ.
4 Ọ kwuru sị, "Emehiela m, site na ịrara onye
aka ya dị ọcha nye ọnwụ."

Ma ha sịrị, "Nke ahụ agbasaghị anyị, ọ bụ
mkpa dịrị gị."
5 Ọ wụsara ego ọlaọcha ahụ n'ala ụlọnsọ, pụọ
gaa kwụọ ụdọ.
6 Ndịisi nchụaja tụtụkọtara ego ahụ kwuo sị,
"O megidere iwu itinye ego a n'ime ụlọakụ, n'ihi
na ọ bụ ego ọbara."
7 Mgbe ha gbasịrị izu, ha kwekọtara ma were
ego ahụ zụta ala n'aka otu ọkpụ ite. Ha mere ala
ahụ ka ọ bụrụ ebe a na-eli ndị ọbịa.
8 Nke a mere e ji na-akpọ ala ahụ, "Ala
Ọbara,"* ruo taa.
9 N'ụzọ dị otu a, okwu e kwuru site n'ọnụ
Jeremaya onye amụma mezuru. "Ha tụtụkọtara
mkpụrụ ego ọlaọcha iri atọ, bụ ọnụahịa onye
ahụ, nke ụfọdụ n'ime ụmụ Izrel kpebiri na a ga-
akwụ n'isi ya.

---

* **27:8** Maọbụ, *Ubi Ọbara*

10 Ha ji ego ahụ zụọ ubi onye ọkpụ ite, dị ka
Onyenwe anyị nyere m iwu.”†

Pailet ajụọ Jisọs ajụjụ

11 N’oge a Jisọs guzo n’ihu gọvanọ. Gọvanọ
jụrụ ya sị, “Ị bụ eze ndị Juu?”
Jisọs sịrị ya, “Gị onwe gị kwuru ya.”
12 Mgbe ndịisi nchụaja na ndị okenye boro ya
ebubo ụgha, o kwughị ihe ọbụla.
13 Ya mere, Pailet sịrị ya, “Ị naghị anụ ihe ndị
a niile ha na-ebo gị?”
14 Ma ọ zaghị ọ bụladị otu mkpụrụ okwu
n’ebubo ndị ahụ. Ihe a gbagwojuru gọvanọ anya
nke ukwuu.

Ikpe ọnwụ a mara Jisọs

15 Ugbu a, ọ bụ omenaala gọvanọ n’oge
mmemme na ọ ga-ahapụ otu onye mkpọrọ, bụ
onye igwe mmadụ họọrọ.
16 Ma n’oge a e nwere otu onye mkpọrọ nke
ọtụtụ mmadụ maara nke ọma. A na-akpọ Jisọs
Barabas.
17 Mgbe igwe mmadụ niile zukọrọ, Pailet sịrị
ha, “Onye ka unu chọrọ ka m hapụrụ unu, ọ
bụ Jisọs Barabas ka ọ bụ Jisọs onye a na-akpọ
Kraịst?”
18 N’ihi na ọ maara nke ọma na ọ bụ site
n’ekworo ka ha ji rara Jisọs nye n’aka ya.
19 Mgbe ọ nọkwasịrị n’elu oche ikpe ya,
nwunye ya zitere ozi sị ya, “Wepụkwa aka gị
n’ihe gbasara nwoke onye ezi omume ahụ. N’ihi
na ahụjuru m anya na nrọ n’abalị gara aga n’ihi
ya.”

---

† **27:10** Zek 11:12,13; Jer 19:1-13; 32:6-9

20 Ma ndịisi nchụaja na ndị okenye kwagidere
igwe mmadụ ahụ ka ha rịọ ya, ka ọ hapụrụ ha
Barabas, ma nye ha Jisọs ka ha gbuo ya.
21 Ọzọkwa, gọvanọ sịrị ha, "N'ime mmadụ
abụọ ndị a onye ka unu chọrọ ka m hapụrụ
unu?"
Ha sịrị, "Barabas!"
22 Pailet sịrị ha, "Gịnị ka m ga-eme Jisọs onye
a na-akpọ Kraịst?"
Ha niile sịrị, "Kpọgide ya n'obe!"
23 Ọ jụrụ ha sị, "Ọ bụ n'ihi gịnị? Olee ihe ọjọọ
o mere?"
Ma ha tiri mkpu karịa ka ha si eti na mbụ, na-
asị, "Kpọgide ya n'obe! Kpọgide ya n'obe!"
24 Mgbe Pailet hụrụ na o nweghị ihe ọ pụrụ
ime, kama na ụzụ na ọgbaaghara na-amalite. O
weere mmiri kwọọ aka ya n'ihu igwe mmadụ
ahụ sị ha, "Aka m dị ọcha n'ebe ọbara nwoke
a dị. Jirinụ aka unu hụ maka ya."
25 Igwe mmadụ ahụ zaghachiri ya n'otu olu sị,
"Ka ọbara ya dị n'isi anyị na n'isi ụmụ anyị!"
26 Mgbe ahụ ọ hapụụrụ ha Barabas. Mgbe ọ
pịachara Jisọs ihe, ọ raara ya nye ka ha kpọgide
ya n'obe.

Ndị agha ejiri Jisọs mee ihe ọchị

27 Mgbe ahụ ndị agha gọvanọ duuru Jisọs baa
n'ogige ụlọ ndị agha,‡ mee ka otu ndị agha niile
gbaa ya gburugburu.
28 Ha yipụrụ ya uwe ya, yinye ya uwe mwụda
na-acha uhie uhie.

‡ **27:27** Nke a na-akpọ Pritoriọm n'asụsụ Griik.

29 Ha kpara okpueze nke e ji ogwu mee,
kpukwasị ya n'isi. Ha tinyekwara ya mkpara
achara n'aka nri, gbuo ikpere n'ala n'ihu ya, na-
akwa ya emo na-asị, “Ekele, Eze ndị Juu!”
30 Ha gbụrụ ya ọnụ mmiri asọ, werekwa osisi
ahụ kụọ ya n'isi ọtụtụ mgbe.
31 Mgbe ha ji ya mechaa ihe ọchị, ha yipụrụ
ya uwe ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya, duuru ya
pụọ, ịga kpọgide ya n'obe.

Ha akpọgide ya n'obe

32 Mgbe ha na-apụ, ha zutere otu nwoke onye
obodo Sirini a na-akpọ Saimọn. Ha manyere ya
ka o buru obe ya.
33 Mgbe ha bịarutere n'ebe a na-akpọ Gọlgọta
(nke pụtara, “ebe okpokoro isi”).
34 Ha nyere ya mmanya a gwara ọgwụ ilu ka ọ
ṅụọ. Mgbe o detụrụ ya ire, o kweghị ya ọṅụṅụ.
35 Mgbe ha kpọgidechara ya n'elu obe. Ha fere
nza nke ha jiri kee uwe ya n'etiti onwe ha.§
36 Ha nọdụkwara ala n'ebe ahụ na-eche ya
nche.
37 N'elu ebe isi ya dị, ka ha debere ihe ha
dekwasịrị ebubo ha boro ya. Nke a bụ ihe ha
dere:

Onye a bụ Jisọs, Eze ndị Juu.

38 Ha kpọgidekwara ya na ndị ohi abụọ n'obe.
Otu onye n'aka nri, onye nke ọzọ n'aka ekpe ya.
39 Ndị na-agafe n'ụzọ na-ekwutọ ya, na-
efufekwa isi ha,
40 na-asịkwa, “Leenụ onye nwere ike ịkwatu
ụlọnsọ Chineke wughachi ya na mkpụrụ ụbọchị

---

§ **27:35** Imezu ihe e dere n'Abụ Ọma 22:18.

atọ! Zọpụtanụ onwe gị! Ọ bụrụ na ị bụ Ọkpara
Chineke si n'elu obe ahụ rịdata!"
41 Ndịisi nchụaja, ndị ozizi iwu na ndị okenye
sokwa na-eme ya ihe ọchị, na-asị,
42 "Ọ zọpụtara ndị ọzọ, ma o nweghị ike
ịzọpụta onwe ya. Ọ bụ eze ndị Izrel; ya si n'elu
obe rịdata ugbu a, anyị ga-ekwerekwa na ya.
43 Ọ tụkwasịrị Chineke obi, ọ bụrụ na ọ masịrị
Chineke, ya napụta ya ugbua, n'ihi na o kwuru
sị, 'Abụ m Ọkpara Chineke.' "
44 Ọ bụladị ndị ohi ahụ a kpọgidekọrọ ha na
ya n'obe nọkwa na-akparị ya.

Ọnwụ Jisọs

45 Ma site n'elekere iri na abụọ nke ehihie ruo
n'elekere atọ nke ehihie, ọchịchịrị gbachikọtara
n'ala ahụ niile.
46 N'oge dị ka elekere atọ nke ehihie, Jisọs tiri
mkpu n'oke olu sị, *"Elọi, Elọi, lama sabaktani?"*
(nke pụtara, "Chineke m, Chineke m, gịnị mere
i jiri hapụ m?").*
47 Mgbe ụfọdụ ndị guzo n'ebe ahụ nụrụ nke a,
ha sịrị, "Ọ na-akpọ Ịlaija."
48 N'otu oge ahụ kwa otu onye n'ime ha gbaara
ọsọ were ogbo denye ya na mmanya gbara ụka,
fanye ya n'osisi, welie ya elu, chee ya ka ọ ṅụọ.
49 Ma ndị ọzọ sịrị, "Hapụnụ, ka anyị lee ma
Ịlaija ọ ga-abịa ịzọpụta ya."
50 Ọzọkwa, Jisọs jiri oke olu tie mkpu, kubie
ume.

* **27:46** Abụ 22:1

51 N'otu ntabi anya ahụ kwa, akwa mgbochi
nke ụlọnsọ ahụ gbawara site n'elu ruo n'ala. Ala
makwara jijiji. Nkume tiwasịkwara.
52 Ala ili meghere. A hụrụ ọtụtụ ndị nsọ, ndị
nwụrụ anwụ, ka e mere ka ha si n'ọnwụ bilie.
53 Mgbe ha sitere n'ọnwụ bilie, ha hapụrụ ili ha
banye n'ime obodo nsọ, gosikwa ọtụtụ mmadụ
onwe ha.
54 Mgbe ọchịagha, na ndị ya ha nọ n'ebe ahụ
na-eche Jisọs nche hụrụ ala ọma jijiji a, na ihe
niile mere, ha tụrụ oke egwu. Ha kwuru sị,
"N'ezie, nwoke a bụ Ọkpara Chineke!"
55 Ọtụtụ ụmụ nwanyị nọ n'ebe ahụ, ndị guzo
n'ebe dị anya na-ele ihe na-eme. Ha si Galili soro
Jisọs, na-ejere ya ozi.†
56 N'ime ha bụ Meri Magdalin, na Meri nne
Jemis na Josef, na nne ụmụ Zebedi.

Olili Jisọs

57 Mgbe o ruru anyasị, otu onye ọgaranya si
Arimatia aha ya bụ Josef. Onye ya onwe ya
bụkwa onye na-eso ụzọ Jisọs,
58 jekwuuru Pailet rịọọ ya ka e bunye ya ozu
Jisọs. Pailet nyere iwu ka e bunye ya ozu ahụ.
59 Josef buuru ozu ya, were ezi akwa ọcha linin
na-enwu enwu fụchie ya,
60 ma gaa lie ya n'ili ọhụrụ nke o gwuuru onwe
ya, n'etiti nkume. O jikwa otu nkume buru ibu
kpuchie ọnụ ụzọ ili ahụ, hapụ ya laa.
61 Meri Magdalin na Meri nke ọzọ nọ na-ebe
ahụ, ha nọdụrụ ala na ncherita ihu ili ahụ.

Ndị nche n'ili Jisọs

† **27:55** N'ihi ịhụ maka mkpa ya

62 N'echi ya, nke bụ ụbọchị na-eso ụbọchị
Nkwadebe, ndịisi nchụaja na ndị Farisii zukọrọ
jekwuru Pailet.
63 Ha kwuru sị, "Nna anyị ukwu, anyị na-
echeta na mgbe onye ụgha ahụ dị ndụ, ọ sịrị na
ya ga-esi n'ọnwụ bilie mgbe ụbọchị atọ gasịrị.
64 Ya mere, nye iwu ka ndị agha gị na-eche ili
ya nche, ruo mgbe ụbọchị atọ gasịrị. Nke a ga-
egbochi ndị na-eso ụzọ ya ịga zuru ozu ya. Ka
ha ghara ị sịkwa ndị mmadụ na o sitela n'ọnwụ
bilie. Ọ bụrụ na ha agha ụgha dị otu a, ọ ga-ajọrọ
anyị njọ mgbe ahụ karịa na mbụ."
65 Pailet gwara ha sị, "Unu nwere otu ndị agha
na-eche nche, kpọrọnụ ha gaa mechisie ili ahụ
ike dị ka unu si maara eme."
66 Ya mere, ha kpọrọ ndị agha gaa mechizie
ọnụ ili ahụ. Ha kakwara akara n'elu nkume ahụ.

28

Mbilite n'ọnwụ Jisọs

1 Mgbe ụbọchị izuike gasịrị, n'isi ụtụtụ ụbọchị
mbụ n'ime izu ụka, Meri Magdalin na Meri nke
ọzọ, gara ka ha lee ili ahụ.
2 Na mberede, oke ala ọma jijiji malitere. N'ihi
na mmụọ ozi Onyenwe anyị sitere n'eluigwe
rịdata, kpụgharịa nkume ahụ e ji mechie ọnụ
ili ahụ, nọkwasịkwa n'elu ya.
3 Ihu ya na-enwu dị ka amụma. Uwe ya na-
achakwa ọcha dị ka akụmmiri igwe.*
4 N'ihi egwu ya, ndị nche makwara jijiji. Daa
n'ala nọrọ dị ka ndị nwụrụ anwụ.

---

* **28:3** Ya bụ, snoo

5 Ma mmụọ ozi ahụ gwara ụmụ nwanyị ahụ sị
ha, “Unu atụla egwu, n’ihi na amaara m na ọ bụ
Jisọs onye a kpọgburu n’elu obe ka unu na-achọ.
6 Ọ nọkwaghị n’ebe a. O sitela n’ọnwụ bilie, dị
ka o si kwuo. Bịanụ lee ebe ọ tọgbọburu.
7 Gaanụ ngwangwa gwa ndị na-eso ụzọ ya na
e meela ka o si n’ọnwụ bilie. Lee, o burula unu
ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya.
Chetakwanụ ihe m gwara unu.”
8 Ha ji oke egwu na ọṅụ pụọ ọsịịsọ site n’ili
ahụ, gbara ọsọ gawa ịkọrọ ndị na-eso ụzọ ya.
9 Na mberede, Jisọs zutere ha sị ha, “Ndee-
wonụ!” Ha bịakwutere ya, jide ụkwụ ya abụọ
aka, kpọọkwa isiala nye ya.
10 Ya mere Jisọs gwara ha sị, “Unu atụla egwu.
Gaanụ, gwanụ ụmụnne m ka ha gaa Galili. Ha
ga-ahụ m n’ebe ahụ.”

Ama ndị nche gbara

11 Mgbe ha na-aga, ụfọdụ ndị agha chere ili ahụ
nche batara n’ime obodo. Ha gara kọọrọ ndịisi
nchụaja ihe niile mere.
12 Emesịa, ndị nchụaja na ndị okenye zukọtara
kwekọrịtaa inye ndị agha ahụ ọkpụrụkpụ ego,
13 sị ha, “Ihe a ka unu ga-ekwu, ‘Ndị na-eso
ụzọ ya bịara n’abalị zuru ya n’ohi mgbe anyị nọ
na-arahụ ụra.’
14 Ọ bụrụ na nke a eruo gọvanọ ntị, anyị ga-
emeta ya mma, ma mee ka unu pụọ na nsogbu.”
15 Ha naara ego ahụ, meekwa dị ka e ziri ha.
Akụkọ a ka a gbasara n’etiti ndị Juu ruo taa.

Jisọs enye ndị na-eso ụzọ ya ikike

16 Ma ndị ikom iri na otu ahụ bụ ndị na-eso
ụzọ ya gara Galili, n’elu ugwu ebe Jisọs gwara
ha gaa.
17 Mgbe ha hụrụ ya, ha kpọrọ isiala nye ya. Ma
ụfọdụ n’ime ha nwere obi abụọ.
18 Jisọs bịara ha nso, gwa ha sị, “E werela ikike
niile dị n’eluigwe na nke dị n’elu ụwa nye m.
19 Ya mere, gaanụ mee ka mba niile bụrụ ndị
na-eso ụzọ m, na-emenụ ha baptizim n’aha nke
Nna, na nke Ọkpara, na nke Mmụọ Nsọ.
20 Ziekwanụ ha ka ha na-eme ihe niile m nyere
unu n’iwu. Ma chetanụ na m na-anọnyere unu
mgbe niile, ruo ọgwụgwụ oge.”

Biblica® Baịbụlụ Nsọ n’Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica® Baịbụlụ Nsọ n’Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baịbụlụ Nsọ n’Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

Ndị Biblica, Inc. degharịrị ya n’afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

“Biblica” bụ akara e ji mara ụlọ ọrụ a, nke edebanyere dịka iwu si kwado n’ụlọ ọrụ dị n’obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azụm ahịa ndị Biblica, Inc. Ọ bụ ha ka e nyere ikike idenye ya.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at https://open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 13 Apr 2023
e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78